LETO VII. ŠT. 1 (290) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 3. JANUARJA 2002

NOVI GLAS®

CENA 0,93 € (1800 LIR)

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

V NOVO LETO

Čas je tiran, pravijo nekateri. Sploh je čas za človeka že od vedno nekaj skrivnostnega, tajinstvenega. Že sv. Avguštin, veliki mislec prvega krščanstva je zapisal, da sam zase ve, kaj je čas. Če pa ga kdo vpraša, kaj da je čas, tega ne zna razložiti. Ne bomo tu filozofirali o tem vsekakor zanimivem vprašanju. Čas nas danes obvladuje, po drugi strani pa to delamo tudi mi sami.

Čas, v katerem živimo, je zlasti v zadnjem polletju tragično obeležil človeško zgodovino. Lanski 11. september je gotovo mejnik, ob katerem se lahko soočajo in primerjajo prelomni dogodki. Ti so sedaj za nami, čeprav je seveda vse dogajanje še odprto in za človeštvo lahko usodno.

Kaj najprej? Ne bomo tu razpravljali o stvareh, ki so jih že pred stoletji veliki filozofi, zlasti od razsvetljenstva dalje, skušali interpretirati. O tem pa itak govori vsa sodobna zgodovina. Naše zgodovinsko poslanstvo pa je v okviru slovenskega naroda gotovo edinstveno, čeprav ne gre tu presegati določenih meja. Kot slovenska manjšina v Italiji pa le imamo svoje posebne karakteristike in naloge. Skupno s koroškimi Slovenci smo danes prav Slovenci v Italiji že del Evropske unije in lahko tako krojimo svojo usodo tudi v tej perspektivi. Lani smo res dosegli velik cilj, zaščitni zakon, ki sicer sedaj še v glavnem čaka na udejanjenje. S tem in s pomočjo evropskih dejavnikov bomo lahko – upajmo – le prišli do tiste ravni enakopravnosti, ki nam pritiče. Zato je tudi na nas samih poleg seveda na pristojnih oblasteh, da do vsega tega res pride.

Pomembna je zato predvsem duhovna moč oz. samozavest naše narodne skupnosti. Ta nas bo gotovo lahko res vodila do zmage oziroma uveljavitve tako v deželnem, državnem in evropskem okviru. Znani slovenski filozof polpretekle dobe France Veber je zelo primerno obeležil vlogo našega naroda, malega po številu, a bogatega z vrednotami in duhovno silo. Tako piše: "... Tudi mali ljudje in mali narodi, zlasti v pravem kulturnem pomenu besede, utegnejo kar zasenčiti to, kar delajo veliki, pa naj bodo to pomembni ljudje ali že prave narodne ter kar nacionalne skupine ljudi. Omenjam samo stare Atence, ki jih je bilo komaj milijon in ki so vendar položili osnovne temelje tudi vsemu nadaljnjemu kulturnemu razvoju Evrope." Pa še: "Da, veliki duh malega naroda dobi celo značilno prednost pred velikimi duhovi velikih narodov, ako pomislimo tudi na vse težave in na vse trpljenje, ki je vprav človeku iz malega naroda nekako že naprej določeno...".

Gotovo moramo tudi sami k vsemu temu prispevati. Rešiti se moramo egoizma, zaprtosti in drugih podobnih napak. Biti moramo predvsem odprti znotraj naše narodne skupnosti. Pri tem pa tudi strpni in zadržani v sami naši sredi. Večkrat beležimo vrsto neprimernih izpadov in napadov tudi v samih naših vrstah. To se zlasti opaža na političnem področju. Prav tu pa bi morala vladati vse večja tolerantnost in posluh za drugega.

Take in podobne misli nam prihajajo ob novem letu. Leto, ki je pred nami, bo gotovo nov mejnik tudi za življenje naše narodne skupnosti. STRAN 2

ANDREJ BRATUŽ

MIMOGREDE

Ni mogoče ubijati v imenu Boga! (...) noben odgovorni predstavnik religij torej ne more biti prizanesljiv do terorizma ali ga celo oznanjati. Kdor se razglaša za terorista v imenu Boga in izvaja nasilje nad človekom v imenu Boga, zlorablja in onečašča religijo. (...) Odpuščanje je v resnici stvar osebne izbire; je odločitev srca, ki se upre spontanemu vzgibu, da bi hudo vračali s hudim.

PAPEŽ JANEZ PAVEL II., POSLANICA OB SVETOVNEM DNEVU MIRU 2002

POSLANICA SVETEGA OČETA JANEZA PAVLA II. OB SVETOVNEM DNEVU MIRU

NI MIRU BREZ PRAVIČNOSTI, NI PRAVIČNOSTI BREZ ODPUŠČANJA

Tudi letos je sveti oče Janez Pavel II. ob svetovnem dnevu miru, ki sovpada s praznikom Novega leta, napisal svetu poslanico miru, ki jo je Slovencem predstavil v petek, 28. decembra minulega leta, v prostorih ljubljanske nadškofije Ljubljanski nadškof dr. Franc Rode. Za slovenski prevod je poskrbel dr. Bogdan Dolenc.

Ni miru brez pravičnosti in ni pravičnosti brez odpuščanja je naslov poslanice in že v naslovu je jedro papeževega sporočila, ki ga sveti oče začne takole: "Letošnji svetovni dan miru obhajamo na ozadju dramatičnih dogodkov, ki smo jim bili priče 11. septembra lani. Ta dan se je zgodil strahovit zločin: v nekaj minutah je bilo ubitih na tisoče nedolžnih ljudi najrazličnejših narodnosti. Odtlej ljudje po vsem svetu z novo ostrino doživljajo svojo osebno ranljivost in začenjajo gledati v prihodnost z občutkom globokega strahu, ki ga doslej niso poznali. Sredi tega razpoloženja želi Cerkev pričevati o svojem upanju, ki ga naslanja na prepričanje, da zlo - skrivnost zla (mysterium iniquitatis) - ne bo imelo zadnje besede v zgodovini človeštva. Zgodovina odrešenja, ki je orisana v Svetem pismu, celotno zgodovino sveta ožarja z močno lučjo in razodeva, kako usmiljena in ljubeča skrb Boga nenehno spremlja to zgodovino. On ve za pota, po katerih se more dotakniti tudi najbolj zakrknjenih src. On naredi, da tudi pusta in nerodovitna zemlja obrodi dober sad. In to je upanje, na katero se opira Cerkev ob začetku leta 2002: da bo svet, v katerem je - tako se zdi - vnovič prevladala moč zla, z božjo milostjo preoblikovan v takšen svet, v katerem bodo izpolnjena najplemenitejša hrepenenja človeškega srca, v svet, v katerem bo nastopil resničen mir."

V nadaljevanju svoje poslanice papež zatrdi, da je mir delo pravičnosti in ljubezni in je zatorej prav sposobnost in dolžnost odpuščanja temelj vsakega načrta, ki si prizadeva za pravičnejšo in bolj solidarno družbo prihodnosti.

JUP / STRAN 3

1. JANUAR 2002

NE LE KOLEDARSKI, AMPAK TUDI ZGODOVINSKI MEJNIK

DRAGO LEGIŠA

S prvim januarjem je v Italiji kot tudi v večini držav članic Evropske zveze v obtoku skupna evropska valuta "evro", katerega vrednost znaša 1.936,27 lire. Gre za nadaljnji, vsekakor pa zelo pomemben korak na poti evropskega združevanja ali integracije, kot pišejo tudi mnogi slovenski časnikarji in publicisti. Ta pot se je začela, kot vemo, pred desetletji, ko so se daljnovidni politiki odločili za svobodni pretok ljudi, blaga in kapitalov med državami, članicami Evropske zveze; skupna valuta, to je evro, pa gotovo pomeni v tem pogledu krono takšnih prizadevanj. Toda do uresničenja popolnega združevanja bo gotovo poteklo še nekaj časa. Res je, da v okviru EZ že obstajajo in tudi delujejo nekateri pomembni skupni organi, kot so evropski svet, evropski parlament in evropska komisija ali vlada, k čemur je treba še dodati osrednjo evropsko banko. Evropska zveza pa je vsemu temu navkljub še vedno razmeroma šibka zgradba. Vsa prizadevanja bodo zato odslej usmerjena na institucionalno sestavo skupne evropske zgradbe, tako da bo slednja zares postala "pravni konstrukt", kar je, kot vemo, po definiciji vsaka država. V tej zvezi bo posebnega pomena že bližnji vrhunski sestanek voditeljev držav članic EZ. Ne smemo dalje pozabiti, da na vrata EZ trkajo vzhodne in srednjeevropske države, med njimi Slovenija, od katerih bi mnoge, kot je tudi pred kratkim naglasil predsednik evropske komisije Romano Prodi, morale postati njene članice že leta 2004. Odobritev omenjenih institucionalnih reform seveda ne bo lahka, saj marsikatera država, ne glede na lepe besede, rada sama in po svoje goji svoj vrtiček in se težko odpoveduje nekaterim "privilegijem". Kljub temu pa je ogromna večina poznavalcev evropskih razmer mnenja, da poti nazaj ni.

Uvedba evra bo imela tako v Italiji kot v ostalih enajstih državah članicah (Velika Britanija, Švedska in Danska niso do zdaj sprejele skupne evropske valute) imela daljnoročne in kratkoročne posledice. Nekatere glavne daljnoročne posledice smo že omenili, zato naj opozorimo na nekatere kratkoročne posledice, ki zadevajo državo, v kateri živimo, to je Italijo.

Tako se bodo ali so se že povišale nekatere tarife za razne storitve. Nekaj novih tarif je bilo že predvidenih, nekateri poviški pa so posledica zaokreževanja ob prehodu od lire na evro.

STRAN 2

VSEBINA

02 Alojz Tul — ALI SE TRST SPET ZAPIRA VASE?
02 Janez Povše — POZORNO NAD IZZIVE NOVEGA LETA
03 SPOMLADANSKO POTOVANJE Z NOVIM GLASOM
04 p. Lojze Bratina — APOSTOLAT MOLITVE
05 Janez Juhant — LETO 2001
06 Oskar Simčič — POSLANSTVO MOHORJEVE DRUŽBE ŠE VEDNO ŽIVO
07 Jože Štucin — APZ TONE TOMŠIČ PREPEVAL BOŽIČNE PESMI
08 TRŽAŠKI ŠKOF ZA IZGRADNJO MIRU IN...
12 Jurij Paljk — O VOŠČILIH
13 Marjan Drobež — MORDA ZAKLJUČEK POGAJANJ O VSTOPU V EU

SVET OKROG NAS

ALI SE TRST SPET ZAPIRA VASE

ALOJZ TUL

Trst je v zadnji petih letih napravil nekaj pomembnih korakov, da bi se rešil zamorjenosti, v katero je zašel zaradi svoje znane zaprtosti zlasti do svojih najbližjih sosedov kot tudi sodržavljanov slovenskega jezika in njihove kulture. Prvič se je, recimo, zgodilo, da se je tržaški župan zavzel pri osrednjih oblasteh v Rimu za odobritev zaščitnega zakona za Slovence, da se je nekaj ulic poimenovalo po slovenskih zaslužnih možeh in da se odkrije doprsni kip pesniku Kosovelu v javnem mestnem parku, da so se na področju zahodnega in vzhodnega Krasa uradno postavili dvojezični krajevni napisi in da je občinska uprava začela redno sprejemati dopise v slovenščini. Odpadlo je dalje vsakršno pogojevanje sodelovanja s Slovenijo in njenega pristopa v EZ, izražena je bila odločna podpora, da se zgradijo hitra železniška povezava proti Ljubljani in naprej do Kijeva, železniški povezavi med tržaškim in koprskim pristaniščem, ter sodelovanju pri upravljanju prometa zabojnikov na sedmem tržaškem pomolu. Vse to se je ne zgolj slučajno dogodilo v obdobju župana Illyja in levosredinske uprave Oljke. Kakor hitro pa so po zmagi na junijskih volitvah nastopili novi upravitelji desnosredinske naveze v okviru Doma svobočin, pa se je opisani proces ne le ustavil, temveč iz številnih znakov izhaja težnja, da bi se dosedanji sadovi odprtosti izničili in bi se mesto vrnilo v stare okvire zaprtosti in izsiljevanja koncesij od vlade.

Začnimo kar z novo politično in kulturno usmeritvijo, povezano z rehabilitacijo podestaja Pagninija in napovedano premestitvijo Oberdankovega kipa na istoimenski trg ter "revalorizacijo" vseh rimskih arheoloških ostankov v mestu. O kaki multietničnosti ali multikulturnosti ni slišati besede. Nad takšnim zadržanjem nove občinske uprave je resno zaskrbljena tudi judovska skupnost. Še več razlogov za zaskrbljenost pa ima slovenska narodna skupnost, ki je prejela prvo klofuto z zanikanjem pravice do dvojezičnih napisov v pretežno slovenskih vaseh na Krasu, konkretno v Sv. Križu, ter odpovedjo finančnega prispevka za tiskanje dvojezičnih plakatov za krajevno razstavo o medvedu na Občinah. Odklonilno je tudi njeno stališče do korektnega izvajanja določil zaščitnega zakona.

Odločilnega pomena so za razvoj tržaškega pristanišča in trgovine sodobne cestne in železniške povezave, med temi zavzema prvo mesto zgraditev hitre železniške proge na relaciji t.i. 5. koridorja od Barcelone do Kijeva, ki bi se morala dotakniti tudi Trsta. O tem ne govorijo več ne na krajevni ne na vladni ravni v Rimu. Zato se ne moremo čuditi, da se tržaška občina in sama dežela nista pridružili pogodbi med slovenskimi železnicami in pristanišči Koper in Trst. Trsta prav tako ne zanima več podaljšanje železniškega tira iz tržaškega pristanišča do koprskega.

Najbolj pa je presenetila poteza tražaške pristaniške oblasti, da je na pritisk tržaške občine in pokrajine sklenila uvesti postopek preverjanja o spoštovanju pogodbe od mešane slovenske-italijanske družbe za upravljanje sedmega pomola v Trstu. Za tem se očitno skriva poskus odvzeti omenjeni družbi oz. Kopru upravljanje omenjenega prometa s kontejnerji, ki mu je bilo poverjeno pred letom dni.

Če k naštetim potezam dodamo še prekinitev pogodbe o sodelovanju s Hrvaško, povezano z odpiranjem vprašanja premoženja italijanskih optantov, se ne moremo znebiti občutka, da so v ozadju na delu sile, ki v bistvu nočejo odpiranja Trsta svojim neposrednim sosedom oz. ga hočejo pogojevati z znanimi izsiljevanji.

INDIJA-PAKISTAN IN AFGANISTAN

LOV NA BIN LADNA SE NADALJUJE

BREDA SUSIČ

Komaj se je situacija v Afganistanu začela nekoliko umirjati, se je ozračje na Daljnem vzhodu spet nevarno segrelo. Odnosi med Pakistanom in Indijo so doživeli novo hudo krizo, ki se je sprožila 13. decembra zaradi napada na indijski parlament, v katerem je izgubilo življenje 14 oseb. Odgovornost za napad je indijska vlada takoj pripisala gverilskim skupinam, ki uživajo podporo Pakistana in se zavzemajo za samostojnost Kašmirja, indijske province z muslimansko večino.

Indija je obtožbam dodala neke vrste ultimat, naj Pakistan uniči protiindijske teroristične celice, ki delujejo na njegovem ozemlju. Obenem je močno povečala prisotnost lastne vojske na meji s Pakistanom. Pakistan pa je odgovoril z odpoklicem veleposlanika iz New Delhija in zatemnitvijo vseh indijskih televizijskih postaj. Prišlo je do prave vojne pripravljenosti, napadi in obstreljevanja na meji so povzročili mrtve in množico novih beguncev. Obe državi razpolagata z jedrskim orožjem, zato je velika zaskrbljenost svetovne javnosti upravičena. Takoj je posegel ameriški predsednik Bush, ki je obe strani povabil k pomiritvi, britanski premier Blair pa je napovedal potovanje v obe prestolnici, kjer naj bi posredoval za dosego dogovora.

Prvi znak, ki je 30. decembra pokazal na določeno voljo po ponovni vzpostavitvi dialoga, je bila novica, da so v Pakistanu aretirali Muhammeda Saeda, enega izmed glavnih voditeljev organizacije Lashkar e-Tayyiba. Nekaj dni pred tem pa so aretirali Maulano Azharja Massoda, voditelja organizacije Jaish-e-Mohammad. Indija je za obe gibanji smatrala, da sta krivi za atentat v parlamentu, zato je aretaciji pozdravila.

V Afganistanu pa je nekaj več kot teden dni po umestitvi nove začasne vlade prišlo do sklenitve dogovora o namestitvi mednarodnih vojaških enot. Prve enote bodo nameščene v Kabulu in bodo skrbele za varnost.

Zunanji minister Abdullah Abdullah je omenil možnost, da se bin Laden še skriva v državi. Ta izjava je v nasprotju z domnevami, ki so bile izražene nekaj dni pred tem, češ da se je glavni osumljenec za atentate 11. septembra že zatekel v Pakistan. Ta sum je izrazil obrambni minister začasne afganistanske vlade Mohammad Fahid in čeprav je Islamabad obtožbo, da nudi zatočišče bin Ladnu, uradno zavrnil, je glasnik pakistanske vlade le priznal, da se vodja Al Qaede morda skriva v okolici mesta Peshawar.

Resnici na ljubo niti zadnji bin Ladnov video posnetek, ki ga je zasebna televizijska postaja Al Jazeera v celoti predvajala 27. decembra, obveščevalnim službam ni nudil informacij o tem, kje se skriva bin Laden in ali je še živ, saj ni jasno, kje in kdaj je bil posnet. Video spet priča o bin Ladnovi odgovornosti za srhljive terористične napade. Ameriški vojaki še vedno preiskujejo rove in skrivališča na območju Tora Bore, kjer se je še pred nekaj dnevi skrival bin Laden, pa tudi bombardiranj drugod po državi še ni konec. Afganistanski zunanji minister Abdullah je potrdil, da niso še uničili vseh talibanskih celic, zato se bodo vojaške akcije - kljub temu da terjajo tudi smrt nedolžnih civilistov - nadaljevale.

Kmalu bodo minili štirje meseci od napadov na Twin Towers, lov na odgovorne pa je še daleč od svojega zaključka.

NOVI GLAS V LETU 2002

Naročnikom in bralcem sporočamo, da bo prihodnje leto

- **posamezna številka** našega tednika stala **1.800 lir ali 0,93 €**;
- **letna naročnina za Italijo** bo ostala nespremenjena, to je **80.000 lir ali 42 €**.

Ostale naročnine bodo naslednje:

- **za Slovenijo 90.000 lir ali 46 €**;
- **za inozemstvo 120.000 lir ali 62 €**;
- naročnina **po letalski pošti 160.000 lir ali 83 €**.

Svoje naročnike in bralce prosimo za razumevanje. Prepričani smo, da bodo našemu tedniku potrdili zvestobo, čimprej poravnali naročnino in pridobili nove naročnike, tako da se bo krog naših bralcev še povečal.

UPRAVA NOVEGA GLASA

S 1. STRANI

V NOVO LETO

Tako v Italiji kot v Evropi moramo z novim zagonom doprinesti svoj delež v širšo evropsko skupnost, in to z ohranitvijo slovenske identitete in čutom za sodobno stvarnost.

V tem duhu in v tem okviru želimo vsem rojakom doma in po svetu kar se da uspešno in srečno novo leto 2002. Da bi nam prav duh nove Evrope prinesel res pravi mir in sožitje – to si želimo za danes in jutri.

S 1. STRANI

ZGODOVINSKI

Prav možno je tudi, da se bo ta mesec povečala inflacija, in sicer za največ 2,5%. S prvim januarjem se je za 2,21 % podražila cestnina (na avtocestah), dražji je električni tok, pri čemer se upoštevajo značilnosti posameznih pogodb. Letošnja naročnina za radio in televizijo je v primerjavi z lansko dražja za 2.614 lir ali za 1,35 evra. Koristnike opozarjamo, da lahko poravnajo naročnino le v evrih; naročnina pa znaša 93,80 evra (kar ustreza vsoti 181.622 lir). V blagajne podjetja RAI se bo tako letos steklo 20 milijonov evrov več (skoraj 40 milijard lir). Telefonska naročnina Telecom je dražja za 6,3%. Dražji so tudi loto in nogometne ter podobne stave. Na splošno je treba predvideti podražitve mestnih avtobusnih tarif, podražitve pa so odvisne od posameznih mestnih ali sorodnih oblasti. Vlada pa je odredila, da se ne smejo podražiti železniške vozovnice. Posebej velja opozoriti na občutne podražitve avtomobilskih zavarovalnin, in sicer za najmanj 4 do povprečno 39%, višek pa vsekakor pripada Bologni s podražitvijo nič manj kot 178%. Zanimivo je, da so letos dražje tudi notarske usluge, in sicer za kar 19%. Tudi obiskovanje muzejev je občutno dražje, in sicer od najmanj 5 do največ 50%. Izvedenci napovedujejo, da bo vsaka družina letos v Italiji potrošila povprečno 450 tisoč lir več kot leta 2001.

O letošnjem gospodarskem stanju so mnenja strokovnjakov seveda različna, vendar na splošno niso črnogleda, čeprav vsi svarijo pred nevarnostmi, ki so v zvezi s splošnim položajem na svetu. Ta je seveda poln neznank, saj nihče ne more natančno vedeti, koliko časa bo trajal boj zoper terorizem, kako se bo ta spopad sploh končal, kako bo z razmerami na Bližnjem vzhodu, kako se bodo razvijali odnosi med Indijo in Pakistanom, da širokih območij, kjer kraljujejo lakota in najrazličnejše bolezni niti ne omenjamo. Kar zadeva Evropo, pa lahko rečemo, da široke ljudske množice na stari celini z velikim zaupanjem in tudi upanjem gledajo na uresničevanje zamisli o Združeni Evropi, ki je vsekakor trdno jamstvo, da se ne ponovijo tragedije stoletja, ki je komaj za nami. Uvedba evra je vsekakor otipljiv dokaz, da sta zaupanje in upanje evropskih ljudskih množic upravičeni.

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

POZORNO NAD IZZIVE NOVEGA LETA

Vsako novo leto prinaša s seboj številne nove izzive, pa tudi ohranja odprta vprašanja minulega leta. Izzive in vprašanja, ki zadevajo vse ravni, od povsem osebne do planetarne. Za vse med njimi je mogoče reči, da jih z mirnostjo in pozornostjo lahko razrešimo ugodno zase in za druge. V tem smislu se seveda najprej spomnimo nas samih oziroma manjšine, katere del smo. Ni razloga, da ne bi zrli v prihodnost pogumno in prepričano. Dosegli smo lepo stopnjo notranjega manjšinskega sodelovanja, sedaj pa moramo čimprej in čim ugodneje uveljaviti vse postavke zaščitnega zakona. Tudi je urejeno in utečeno naše sodelovanje z matično državo Slovenijo, zato ga velja v tem letu le še poglobiti in oplemenititi. Kar se tiče naše matične države, je treba reči, da smotrno in pretehtano usmerja svoje korake v smer nastajajoče Evrope ter da sprotno ureja vsa odprta vprašanja s sosednjimi državami, kar je za mlado državo še kako bistveno. Tu pa smo že pri Italiji, kjer živimo in kjer nova vlada uveljavlja želje volilcev, ki so jo izvolili. Kot smo na tem mestu že omenili, je pri sedanji vladajoči večini mogoče opažati občasno nagnjenost do hitrega reševanja cele vrste občutljivih in zapletenih vprašanj. V tej točki si velja prizadevati za družbeno sporazumno uveljavljanje sprememb, saj nagli obrati navadno niso bili za nikogar koristni. Seveda bomo še kako izrazito doživljali nov veliki korak Evropske zveze, ki uvaja svojo skupno denarno enoto. Verjetno bo zaradi tega dejstva nekaj tehničnih nevšečnosti, kar pa ni bistveno. Bistveneje je, da bi nova Evropa vse bolj napredovala v pospeševanju najrazličnejših notranjih povezav, ki bodo nam vsem omogočile še primernejše življenjske pogoje.

Bolj kot kdaj koli doslej pa bo na nas vse v prihodnje vplivala t.i. planetarna raven. Čez noč smo se znašli v oboroženem spopadu s terorizmom in prav tukaj je po vsej verjetnosti edina velika in dvorezna neznanka, ki je nikakor ne bi smeli podcenjevati. Mirnejši izvedenci namreč trdijo, da bi širitev spopadov, predvsem pa časovno podaljšan vojaški poseg, lahko ogrozila predvsem dvoje bistvenih in temeljnih pridobitev: prva je v možnosti, da kljub vojaškim uspehom naša osnovna varnost ne bi bila zagotovljena, druga pa v možnosti, da bi podaljševanje vse bolj razširjene vojne zamajalo našo ekonomijo in jo prisililo v usodne upočasnitve ali celo zastoje. Zanimivo je, da bo prav planetarna raven od vseh najbolj vplivna in odločujoča in bo terjala naše odgovore, saj nam bo tako ali drugače krojila življenje. Dejstvo je, da postaja naša usoda zares globalna, saj še tako oddaljeni dogodki vplivajo na vsakogar od nas. Zato ne bi smeli nikdar pozabiti, da je temeljna vrednota prav vseh na tem planetu mir, za katerega si torej velja po najboljših močeh in v vsakem okolju ter v vsakem trenutku neumorno in do kraja odločno prizadevati.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL gorica@noviglas.it
uprava@noviglas.it
34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it
www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK DRAGO LEGIŠA
IZDAJATELJ ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA; PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
TISK TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA: ITALIJA 42€, SLOVENIJA 46€,
INOZEMSTVO 62€, ZRAČNA POŠTA 83€
POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493
CENA OGLASOV PO DOGOVORU

NAGOVOR MAGDALENE TOVORNIK

SLOVENCEM V ITALIJI OB PRAZNIKIH

Z generalnega konzulata Republike Slovenije v Trstu so nam poslali - in mi radi objavljamo - nagovor državne sekretarke gospe Magdalene Tovornik, vodje Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Praznovanje Božiča in začetka novega leta je nekaj že utečenega, pričakovanega, ki pa se vendarle mora spremeniti v izzivalno svežino novega upanja.

Prav je, da se ob tej priliki ozremo na skupaj prehojeno pot in pogledamo, kaj je bilo storjenega. V letu 2001 je bil sprejet zaščitni zakon, ki se ni izkazal za čarobno paličico, s katero bodo čez noč rešeni vsi problemi, je pa gotovo pravna osnova, ki ob primerni implementaciji v vsakdanje življenje zagotavlja manjšini njene pravice. Prav organiziran in skupen nastop manjšine je tudi v letu 2001 obrodil sadove, kar se je pokazalo pri nedavnem popisu prebivalstva. Ugotavljamo, da je finančna pomoč le bila izplačana, kljub temu da je finančna obveznost Italije zamujala vse do zadnjih dni koledarskega leta. Na novo je tudi urejen položaj osnovne šole v Špetru. To je znala ceniti sosednja država Slovenija in vsa demokratična Italija. Za uveljavljanje manjšinskih pravic je pomemben odprt in naklonjen dialog med manjšinskimi organizacijami in oblastjo. Ob tem se moramo zavedati, da so za položaj manjšin izredno pomembni tudi bilateralni odnosi med državama, kar je pomemben cilj slovenske zunanje politike.

Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu se prav dobro zaveda odgovornosti, ki jo ima Slovenija do svojih rojakov izven matične domovine. Hkrati pa izraža prepričanje, da se tega zaveda tudi država, v kateri manjšina živi. To zavedanje se izkazuje tako, da se tudi v vsakdanjem življenju uresničujejo vse pravice pripadnikov slovenske manjšine. Naša trajna želja je, da bi lahko pri Vašem vsakdanjem življenju, delu in šolanju ohranjali in krepili lastno zavest in kulturo. Posebej se moramo truditi, da bodo najmlajši imeli iz leta v leto več možnosti, da se bodo kot pripadniki slovenske manjšine v Italiji lahko uspešno vključevali v vse bolj skupni evropski prostor.

Dovolite mi, drage Slovenke in Slovenci v Italiji, da Vam v svojem imenu in v imenu vseh sodelavcev Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu zaželim veliko sreče in zadovoljstva ter seveda izpolnitev osebnih in skupnih želja! Naj bodo božični in novoletni prazniki priložnost za krepitev strpnosti, miru in medsebojnega razumevanja v družini, a tudi med narodi.

Srečno 2002!

NAPOVED DEŽELNEGA PREDSEDNIKA TONDA

"PARITETNI ODBOR DO KONCA JANUARJA"

Predsednik deželne vlade Furlanije-Julijske krajine Renzo Tondo je napovedal, da bo paritetni odbor, ki ga predvideva zaščitni zakon za slovensko manjšino, umeščen najkasneje do konca januarja. Tako je Tondo dejal v izjavi za Primorski dnevnik ob robu tradicionalne tiskovne konference ob koncu leta, ki je bila 28. decembra 2001 v palači deželne vlade v Trstu. Deželna vlada bo po zagotovilih predsednika imenovala svoje člane v paritetni odbor takoj potem, ko bo to storila osrednja italijanska vlada. Kot znano, mora deželna vlada imenovati šest članov, osrednja državna pa štiri. Do sedaj sta svoje člane imenovala zbor izvoljenih predstavnikov slovenske manjšine (tri člane) in deželni svet F-Jk (sedem članov), tako da ima sedaj paritetni odbor točno polovico članov, se pravi deset, na dvajset, ki bi jih moral šteti.

Sicer je bila tiskovna konferenca posvečena oceni dosedanjega delovanja deželne vlade, ki ima za sabo komaj šest mesecev življenja. Med temami, ki so bile obravnavane, gre še posebej omeniti pozitivno (vsaj v besedah) stališče odbornika za prevoze Franca Franzuttija do sodelovanja med tržaškim in koprskim pristaniščem po polemikah in očitkih na račun Kopra, do katerih je prišlo pred božičnimi prazniki. Zopet je postalo aktualno tudi vprašanje izgradnje petega evropskega koridorja oz. posodobitve povezav, zlasti železniških, med Benetkami in Ljubljano, kar predstavlja za deželo F-Jk vprašanje prvenstvenega pomena.

Ob koncu leta je torej deželna uprava postregla krajevnemu prebivalstvu z dvema pozitivnima novicama. Take napovedi človek jemlje z zmernim optimizmom: predsednik vlade Tondo je namreč precej podoben predhodniku Antonioneju, vsaj kar zadeva umirjenost in pripravljenost na resno soočenje s problemi naše stvarnosti, in tudi ni videti, da ne bi bil trden na svojem položaju. Če pa vzamemo v poštev tudi dosedanjo splošno izkušnjo z desnosredinsko vladno koalicijo, je optimizma že manj: pri izvajanju (bolje bi rekli neizvajanju) zaščitnega zakona prihaja, ne glede na Tondova zagotovila, do nedopustnih zamud, kar se tiče pristanišč in petega koridorja pa se je desna sredina zbudila šele sedaj, potem ko je to vprašanje potisnila v ozadje oz. ga izrabljala kot sredstvo za polemiziranja s Slovenijo. Zdaj nam zagotavljajo končno umestitev paritetnega odbora in zanimanje za evropske transportne povezave. Pri tem bi rekli, da še kar velja staro pravilo, da bomo sodili po delu in sadovih.

NL

S 1. STRANI

NI MIRU BREZ...

Papež se je že na začetku poslanice spomnil svoje težke mladosti in svojega doživljanja gorja: "Omenjeni nedavni dogodki z vsemi grozovitimi krvavimi dejstvi so me spodbudili, da se vnovič pomudim ob misli, ki se pogosto poraja v meni ob spominu na zgodovinske dogodke, ki so zaznamovali moje življenje, zlasti še moja mlada leta. Neznansko trpljenje ljudstev in posameznikov - med njimi številnih mojih prijateljev in znancev -, trpljenje, ki sta ga povzročila nacistični in komunistični totalitarizem, se me je vedno globoko dotaknilo in spodbujalo mojo molitev. V tem premišljevanju sem se večkrat ustavljal ob vprašanju: katera pot bi mogla pripeljati do polne vzpostavitve moralnega in socialnega reda, ki sta tako surovo kršena? Ko sem tako razmišljal in iskal odgovora v svetopisemskem razodetju, sem prišel do naslednjega prepričanja: prekršeni red je mogoče spet vzpostaviti samo tako, da neločljivo povezujemo med seboj pravičnost in odpuščanje. Stebra resničnega miru sta pravičnost in tista posebna oblika ljubezni, ki ji pravimo odpuščanje. Kako v takšnih razmerah govoriti o pravičnosti in hkrati o odpuščanju kot o dveh izvirih in pogojih miru? Moj odgovor je, da moremo in moramo kljub težavam govoriti o tem dvojem, tudi zato, ker je opaziti težnje, da bi pravičnost in odpuščanje pojmovali kot dve izključujoči se izbiri. Odpuščanje namreč ni nasprotje pravičnosti, ampak nasprotje zamere in maščevalnosti."

V nadaljevanju poslanice je papež izpostavil hude mednarodne težave, ki jih vnaša terorizem: "Mednarodni terorizem danes usmerja svoje napade ravno na mir, ki temelji na pravičnosti in odpuščanju. V zadnjih letih, zlasti po koncu hladne vojne, se je terorizem preoblikoval v do podrobnosti izdelano mrežo političnih, tehničnih in gospodarskih povezav; ta mreža sega onkraj meja narodov, se širi in hoče zajeti ves svet. Gre za prave organizacije, ki imajo na voljo velikanska denarna sredstva. Svoje bojne načrte snujejo v najširšem obsegu. Svoje udarce usmerjajo proti povsem nedolžnim ljudem, ki niso v ničemer povezani s cilji, ki jih teroristi zasledujejo... Terorizem se poraja iz sovraštva in povzroča osamitev, nezaupanje in zapiranje v ozke kroge. Nasilju sledi novo nasilje v tragični spirali, ki vpleta tudi nove generacije in jih napravlja za dediče sovraštva, ki je delilo prejšnje generacije. Terorizem sloni na zaničevanju človekovega življenja. Zato ni le korenina nesprejemljivih zločinov, ampak je že sam na sebi resnični zločin proti človeštvu..."

Papež je zato zapisal, da obstaja pravica za boj proti terorizmu, pravica, ki "mora - kot velja za sleherno drugo pravico - upoštevati moralna in pravna pravila glede izbire ciljev in sredstev... Jasno je treba povedati, da krivic, ki obstajajo v svetu, nikoli ni mogoče uporabljati kot izgovor za opravičevanje terorističnih napadov."

"Ni mogoče ubijati v imenu Boga!" je zapisal sveti oče in tako najbolj obsodil vse vrste fundamentalizma, kajti "noben odgovorni predstavnik religij torej ne more biti prizanesljiv do terorizma ali ga celo oznanjati. Kdor se razglaša za terorista v imenu Boga in izvaja nasilje nad človekom v imenu Boga, zlorablja in onečašča religijo."

Papež vidi rešitev le v odpuščanju, v evangeliju, ki sloni na ljubezni in odpuščanju: "Odpuščanje je v resnici stvar osebne izbire; je odločitev srca, ki se upre spontanemu vzgibu, da bi hudo vračali s hudim. Takšna odločitev se zgleduje po ljubezni Boga, ki nas sprejema kljub naši grešnosti, svoj najvišji vzor pa prepoznava v odpuščanju Kristusa, ki je na križu molil: 'Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo' (Lk 23,34). Odpuščanje ima torej svoje korenine in svojo mero v Bogu. To pa ne pomeni, da ne bi mogli dojeti njegove vrednosti tudi v luči premislekov človeške pameti."

Zato je po papeževem mnenju "odpuščanje nujno potrebno tudi na družbeni ravni. Družine, skupine, države in tudi mednarodna skupnost se morajo odpirati odpuščanju; s tem vnovič stkejo pretrgane vezi, presežejo položaje brezplodnega medsebojnega obsojanja in premagajo skušnjavo, da bi druge izključevali s tem, da jim ne bi dajali možnosti priziva."

Papež je zato nadaljeval: "Odpuščanje namreč vedno prinaša navidezno kratkoročno izgubo, vendar pa zagotavlja resnično dolgoročno korist. Za nasilje velja prav nasprotno: odloča se za korist, ki jo pričakuje zelo kmalu, obenem pa pripravlja resnično in trajno izgubo na dolgi rok. Odpuščanje utegne imeti videz slabosti; v resnici pa pomeni veliko duhovno moč in preizkušen moralni pogum; to velja tako za tistega, ki odpušča, kakor za onega, ki odpuščanje sprejema. Odpuščanje še zdaleč ne zmanjšuje osebe, ampak jo vodi k polnejši in bogatejši človečnosti, ki je sposobna odsevati v sebi žarek Stvarnikovega sijaja. Pri nalogi, ki jo opravljam v službi evangelija, živo občutim dolžnost - in od tod prejemam tudi moč za to -, da nenehno poudarjam potrebnost odpuščanja. Prav to hočem storiti tudi tokrat v upanju, da bom spodbudil k jasnemu in zrelemu razmišljanju o tem, kako omogočiti vseobsegajočo prenovitev v srcih ljudi in v odnosih med ljudstvi na zemlji."

Papež se je nato spomnil tragičnih dogodkov zaradi spopadov v Sveti deželi, "v tem blagoslovljenem in posvečenem kraju srečanja Boga z ljudmi, kraju, kjer je živel, umrl in od mrtvih vstal Jezus, knez miru." Sv. oče se je zavzel za dialog, mirno reševanje sporov in za "nujnost rešitve arabsko-izraelskega spora." Rešitev bo prišla po papeževem mnenju takrat, "ko bo - pri vseh prevladala volja po pravičnosti in spravi."

Sv. oče se je v poslanici zavzel tudi za medversko razumevanje in sodelovanje, kajti "krščanske veroizpovedi in velika verstva človeštva morajo med seboj sodelovati s ciljem, da odstranijo družbene in kulturne vzroke terorizma s tem, da učijo veličino in dostojanstvo človeške osebe in širijo večjo zavest glede edinosti človeškega rodu." Po papeževem mnenju "verstva vršijo neodložljivo služenje v prid miru med ljudstvi. Prepričan sem, da bi morali judovski, krščanski in muslimanski verski voditelji napraviti prvi korak s tem, da bi terorizem javno obsodili. Tako bi ljudem, ki pri njem sodelujejo, odvzeli sleherno obliko verskega ali moralnega opravičila."

Papež je v poslanici ob Dnevu miru opozoril tudi vse svetovne voditelje, da je vsak človek nedotakljiv, in pozval vse ljudi, naj molijo za mir, kajti "moliti za mir pomeni odpreti človeško srce silnemu delovanju prenovitvene božje moči. Bog more z oživljajočo močjo svoje milosti ustvarjati nove možnosti za mir tudi tam, kjer se zdi, da so vsepovsod samo ovire in pregrade. On more krepiti in širiti solidarnost človeške družine ne glede na dolgo zgodovino delitev in bojev. Moliti za mir pomeni moliti za pravičnost, za pravilno ureditev znotraj narodov in v odnosih med narodi." Sv. oče se je spet spomnil medverskega srečanja v Assisiju, kjer bodo molili za mir, kajti: "Ni miru brez pravičnosti, ni pravičnosti brez odpuščanja - to je v tej poslanici moje sporočilo verujočim in neverujočim, možem in ženam dobre volje, ki jim je pri srcu blagor človeške družine in njena prihodnost."

ŠPANIJA, ANDALUZIJA IN GIBRALTAR

SPOMLADANSKO POTOVANJE Z NOVIM GLASOM

Sedemdnevno potovanje bo z letalom in avtobusom po Španiji od 23. do vključno 29. aprila letos. Odpotovali bomo z letališča v Ronkah z rednim letalom za Rim, od tod pa v Madrid, ki pa ga ne bomo obiskali. Vrnitev bo prav tako iz Madrida prek Rima do Ronk.

Glavni namen je potovanje v Južno Španijo z obiskom slikovite pokrajine Andaluzije, kjer se bomo srečali tudi z arabsko kutluro. Iz Madrida se bomo preko planote spustili do Granade, ki leži na andaluzijskem gorovju. Imenujejo jo Biser Andaluzije zaradi številnih umetniških spomenikov. Nato bomo obiskali obmorsko mesto Malago in najstarejše mesto na andaluzijski planoti Rondo **(na sliki)**. Ponovno se bomo približali obali sredozemskega morja z obiskom mesta Algeciras. Od tod se bomo odpeljali na skalnati mali polotok Gibraltar, ki je še vedno pod angleško oblastjo in ga imenujejo Evropska vrata. V starem veku so Gibraltar imenovali Colpe in je z Abylo pri Ceuti na afriški strani (še danes pod špansko oblastjo) tvoril "Herkulova stebra".

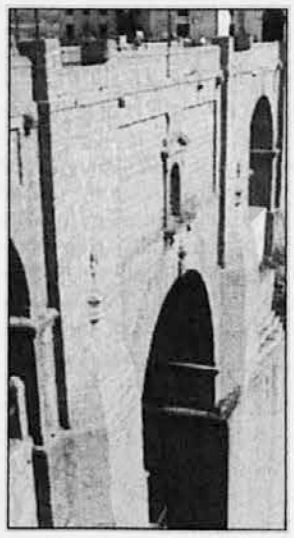

Mesto Sevilla v nižini ob reki Guadalquivir je središče in glavno mesto Andaluzije. Zgodovinsko, umetnostno in slikovito mesto Cordoba je znano tudi po ogromni stolni cerkvi, nekdanji mošeji, ki je veljala za največjo po tisti v Meki. Od tod se bomo odpeljali na planoto La Mancha, ki nas spominja na donkihotovske fantastične pustolovščine, in v mesto Toledo, ki leži ob reki Tajo, nekdanjo prestolnico kraljestva Kastilje. Ob dvorcu Alcazar so se med državljansko vojno leta 1936 bili kruti boji. Mesto je španski narodni spomenik.

Med potovanjem se bomo seznanili z zgodovino Španije, njenih lepot in zgodovinskih spomenikov. Marsikoga bodo zamikali špansko vino in kuhinja, tortillas in pimentos marrones, longaniza, arroz in številne ribe z morskimi sadeži. Vsakodnevni menu bogatijo banane, pomaranče in južno sadje.

Vpisovanje za to spomladansko potovanje je odprto na Upravi Novega glasa v Gorici in na poduredništvu v Trstu vse do zasedbe mest v avtobusu, najkasneje do 28. februarja. Pri vpisu se plača akontacija, ostalo pa do 15 dni pred odhodom. Priporočamo, da z vpisi pohitite. Vsak udeleženec bo prejel podrobni spored potovanja.

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU A

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE, NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

GOSPODOVO RAZGLAŠENJE - SVETI TRIJE KRALJI - 6.1.2002

"Gospodovo veličastvo je vzšlo nad teboj." (Iz 60, 1)
"V njegovih dneh bo cvetela pravičnost." (Ps 72, 7)
"Pogani (so) sodediči, soudje in soudeleženci obljube v Kristusu Jezusu." (Ef 3, 6)
"Stopili so v hišo in zagledali dete z Marijo, njegovo materjo. Padli so predenj in ga počastili." (Mt 2, 11)

Do konca 4. ali do začetka 5. stoletja Cerkev ni še praznovala rojstnega dne učlovečenega Božjega Sina.

Vzhodna pa še danes obhaja svoj "Božič" 7. januarja, ker poudarja razglašenje - razodetje svetu našega Gospoda modrim z Vzhoda. Obenem praznuje Jezusov krst ter spremenjenje vode v vino v Kani. Te tri dogodke imenuje tudi čudeže, ker se je po njih Bog razodel - razglasil.

Mi pa delimo vse te dogodke v tri samostojne praznike.

Modri najdejo novorojeno kraljevsko dete na čudežen način. Ta praznik razodeva zlasti v Rimu vesoljnost Kristusa, ker je Mesija za vse ljudi brez razlike. Velika cerkev S. Andrea della Valle privabi namreč ne samo različne narode, posebno duhovniške kandidate iz zavoda Propaganda Fide, marveč vse narode, ki imajo v Rimu svoje predstavnike. Tu obhajajo razodetje rešenja za vse. Skupno slavijo Boga v vseh jezikih. Je pač zgled ljubezni in vzajemnosti ter medsebojnega spoznavanja. Tudi slovenska zastava je od nekdaj plapolala 6. januarja v omenjenem zavodu ter pričala kot znamenje pravičnosti, enakovrednosti in enakopravnosti ter miru med narodi. Vse trikraljevsko slavje pa je usmerjeno v največje znamenje, ki ga more človek dojeti, t.j. v Jezusovo uro (Jn 2, 4). To je ura, za katero je Jezus prihranil najboljše vino (Jn 2, 10), zase sicer bridki kelih trpljenja (Mt 26, 38. 39. 42. 45; Mr 14, 33-42; Lk 22, 42-44), za ves človeški rod pa sladko vino rešenja. To je njegova ura trpljenja in smrti za to, da bi mi živeli.

Detetu Jezusu začnejo streči po življenju že ob obisku modrih z Vzhoda. Takrat biva s starši v Betlehemu. Jožef si je poiskal delo za nekaj časa, za koliko, ne vemo, morda za poldrugi teden ali za 40 dni, da lahko z Marijo darujeta dete Jezusa v templju. Vsekakor se nad to družino začne zbirati temna senca pogube. Herod namreč razodeva grozljivo stran življenja, saj je znan po svoji krutosti: lastnoročno je bil zadavil več kot enega družinskega člana, tudi ženo, če ne kar dve ženi. Četudi je bil zgradil tempelj in veliko drugih dragocenosti za judovski narod, je vendarle mož groze.

Že egiptovski faron je bil v Mojzesovem času, nekako 1250 let pr. Kr., ukazal pomoriti vse izraelske dečke. Zdaj pa Herod prav tako kruto da poklati betlehemske dečke, v upanju, da bo z njmi vred pokončal novorojenega kralja.

Koliko milijonov nerojenih otrok splavijo po celem svetu! Tudi nedolžni otroci se ne morejo braniti, mučenci so, oropani čudeža življenja.

Toda sredi vse morije Bog govori o življenju. Njegov glas je dovolj slišen že v vsaki vesti. A to ne zadostuje. Ker ga morajo slišati namreč v vsej človeški družbi. Ne s silo, marveč s prepričevanjem, a obenem z odločnostjo zavzetosti za človeka. Kar pomeni tudi tveganje, da bodo branilci življenja preganjani in zasmehovani. A razodeti se morata dobrota in človekoljubnost Boga, našega odrešenika (Tit 3, 4).

Modri Jezusa iščejo in najdejo ter molijo. Darujejo mu zlata, kadila in mire. Njihovo zlato pomeni kraljevsko srce, mira pravo človečnost in kadilo pobožnost ali vero v edinega Boga.

Novoletni "dan miru" mora po molitvi in premišljevanju utrditi mir v pravičnosti ter pravičnost v odpuščanju. To daje gotovost upanja, da se bodo nevarno vrenje napetosti v svetu, rožljanje z orožjem, medsebojni očitki in sovraštva polegli. Saj ljudje moremo dihati le v svobodi, ne pa v lakoti in mrazu in brezposelnosti in ne v boleznih in sovraštvu.

Modri so zgled vernih, kraljevskih mož. Verni ljudje so namreč kralji (W. Klein, GWKJ, Tüb. 99, 188). Služiti Bogu pa pomeni kraljevati. Tako ne bosta kraljevala ne greh in ne smrt (Rim 5, 14 nss; Iz 60; 1-2).

Dr. J. Ukmar se je rad posvečal astronomiji. Tudi po tej poti se je poglabljal v skrivnost Boga. Tako so delali modri z Vzhoda v današnjem evangeliju. Tako delajo vsi modreci, vsak na svoj način. Saj ves svet, vse vesolje govori o Bogu.

Tolaži pa nas dejstvo, da nas predvsem Bog išče, prej ko mi njega. Četudi človek zdrkne v nevero, v greh, Bog ostaja zvest in ne more sebe zatajiti (2 Tim 2, 13).

Ker ni človek, je Bog. Odtod imamo tako zaupanje, da se bo veren človek rešil v Boga. Saj Bog ohranja za verne in neverne sonce in luno, brez katerih ne bi bilo življenja na svetu.

A tudi človek se mora potruditi za na pot k Bogu. Pot pa ni lahka, je zahtevna, tudi nevarna je. Na njej prežijo namreč blazni Herodeži in pismouki in farizeji brez ljubezni. Tudi duhovniki so med njimi, vsi v službi trinoga. Čeprav so Boga spoznali, mu niso dali časti. Koliko ljudi je Bogu nehvaležnih, ga ne priznavajo za Boga!

Toda Bog je tu, med nami, čeprav se mu ljudje ne zahvaljujejo in ga ne slavijo in "so postali v svojih mislih prazni in nespametno srce jim je otemnelo" (Rim 1, 21 nss).

Molimo za zdravo pamet, za vero ter za gorečo ljubezen.

NAGOVOR SVETEGA OČETA "URBI ET ORBI"

"NOVOROJENI JE LUČ IN MIR ZA VSE ČLOVEŠTVO!"

"Božje Dete naj vam podeli svoj blagoslov, mir in srečo!" je slovenskim vernikom voščil v slovenskem jeziku sveti oče Janez Pavel II., ko je nagovoril na Božič ob molitvi angelskega češčenja tisoče zbranih vernikov na Trgu sv. Petra v Rimu. Papež je v blagoslovu "urbi et orbi", mestu in vsemu svetu, voščil v 66 jezikih in med temi tudi v slovenskem jeziku.

Sicer pa je sveti oče v baziliki sv. Petra daroval polnočnico, slovesno mašo, med katero je spregovoril o pomenu Božiča, ki je po njegovih uvodnih besedah v pridigi "liturgično obujanje spomina na rojstvo Kristusa". Besede preroka Izaije "Ljudstvo, ki je hodilo v temi, je zagledalo veliko luč! (Iz 9,1)" dobijo vsako leto nov pomen in nam omogočijo, da podoživimo vzdušje pričakovanja in upanja, čudenja in veselja, ki so značilni za Božič."

Sveti oče je v nadaljevanju pridige med polnočnico tudi dejal: "Božič je dogodek luči, je praznik luči: v betlehemskem Otroku prvotna luč ponovno zasveti v vsej svoji polnosti na nebu človeštva in predira oblake greha. Blesk dokončnega Božjega zmagoslavja se pojavi na horizontu zgodovine in ljudem na poti ponuja novo prihodnost upanja!... V mrazu in snegu zime ali pa v neznosni vročini v tropih je ta noč Sveta noč za vse. Zelo dolgo pričakovan sijaj Novega dne končno pride med nas. Rodil se je Mesija, Emanuel, Bog z nami! Rojen je Tisti, ki so ga oznanjali preroki in so ga dolgo klicali vsi tisti, 'ki so hodili v temi'. V tišini in temi noči je luč postala beseda in sporočilo upanja. Mar ni v velikem nasprotju ta gotovost vere z zgodovinsko stvarnostjo sedanjosti, v kateri živimo? Če poslušamo neusmiljena poročila kronike današnjih dni, se nam zazdijo te besede luči in upanja besede iz sanj. In prav tu je izziv vere, ki predstavlja to novico res kot tolažilno, a tudi zahtevno. Vesela novica nam vliva občutek nežne Božje ljubezni, a nas istočasno zavezuje k delavni ljubezni do Boga in naših bratov!"

V nadaljevanju svojega božičnega nagovora je sveti oče jasno povedal, da "nam Kristus takrat, ko vse kaže, da bodo zmagale sile teme, odločno ponavlja: Ne bojte se!" Papež je tudi povedal, da je Bog "s tem, da je prišel na svet, premagal moč greha, nas odrešil sužnosti smrti in nas spet povabil na pojedino življenja. Naša naloga je, da se napajamo pri Njegovi zmagovalni ljubezni in vzamemo za svojo Njegovo logiko služenja in ponižnosti. Vsakdo od nas je poklican, da z Njim premaga 'skrivnost nepravičnosti' in postane pričevalec solidarnosti in graditelj miru!"

POSLANICA URBI ET ORBI

Na praznik Božiča je Janez Pavel II. prebral "mestu in svetu" poslanico ob rojstvu našega Odrešenika, v kateri že na samem začetku poudarja, da "je Kristus naš mir in tisti, ki je iz obeh napravil eno, s tem da je podrl steno pregrade, to je sovraštvo". Navedel je pismo sv. Pavla Efežanom in dejal: "Na pragu novega tisočletja, ki smo ga začeli vsi z velikim upanjem, ki mu že sedaj grozijo temni oblaki nasilja in vojne, je beseda apostola Pavla, ki jo poslušamo na letošnji Božič, žarek močne luči, krik zaupanja in optimizma!"

V nadaljevanju poslanice sv. oče pravi, da "je Jezus, ki se je rodil v Betlehemu, Princ miru" in tudi zato današnja Cerkev na božični dan veselo ponavlja s pastirji iz Betlehema, "da se je v Davidovem mestu rodil Odrešenik, ki je Kristus Gospod!"

"Jezus Kristus je naš mir in naša Luč", je dejal sveti oče Janez Pavel II. in povedal, da "Novorojeni ponovno vrača vsem novorojenim življenjem dostojanstvo, daje upanje vsem tistim, ki dvomijo ali pa so obupani. On je prišel med nas, da ozdravi vse od življenja ranjene in zato, da ponovno da neki smisel celo smrti." V nadaljevanju lepe poslanice je tudi povedal, da je Kristusovo rojstvo pomembno za vse človeštvo, saj rojstvo pomeni uničenje greha in zametek novega človeštva, "ki je poklicano, da dovrši prvenstven načrt stvarjenja, katerega mora preseči z milostjo odrešenja!"

Papež je pozval vse ljudi na svetu, še posebej tiste, ki so "lačni pravičnosti in miru", naj se zavejo pomena, ki ga ima Kristusovo rojstvo, saj "je Kristus mir in se je Jezus rodil, da bi ponovno učvrstil vezi med ljudmi in ljudstvi", da bi jih v sebi vse naredil za brate." Kristus se je rodil, "da bi vse človeštvo združil v veliko in edino družino". "Zato", je rekel sveti oče," lahko z gotovostjo danes zatrdimo: danes se je z učlovečeno besedo rodil mir! Mir, za katerega moramo prositi, kajti samo Bog je njegov stvarnik in tisti, ki mir zagotavlja. Mir, ki ga moramo zgraditi v svetu, kjer narodi in države, ki se nahajajo v toliko težavah, upajo v človeštvo, ki ni globalno samo v gospodarskih interesih, ampak tudi takrat, ko gre za nenehen napor za pravičnejšo in bolj solidarno sožitje".

In tu je sveti oče prišel v srž današnjega položaja na svetu, ki ga tako pogojujejo vojna v Afganistanu in drugi politični zapleti: "V Novorojenem lahko prepoznamo obrise vsakega majhnega človeškega bitja, ki prihaja na svet, pa naj pripada katerikoli rasi ali kakršnemukoli narodu; je majhen Palestinec in majhen Izraelec, je ameriški otrok in afganistanski, je sin Hutujcev in sin Tutsijev... je vsak otrok, kajti za Kristusa je vsakdo nekdo. Danes gre moja misel k vsem otrokom na svetu: toliko jih je, preveč, ki se rodijo že s prekletstvom, da bodo brez krivde trpeli za posledicami nečloveških spopadov. Rešimo otroke, da bomo rešili upanje človeštva! Danes nas to močno prosi tisti otrok, ki se je rodil v Betlehemu, Bog, ki je postal človek, da bi nam povrnil pravico do upanja."

Zato je papež pozval: "Kristusa prosimo, naj nam podari dar miru za vse tiste, ki trpijo v starih in novih spopadih. Vsak dan nosim v srcu dramatične težave v Sveti deželi; vsak dan z bojaznijo mislim na vse tiste, ki umirajo zaradi mraza in lakote, vsak dan pride do mene žalosten klic vseh tistih, ki na raznih področjih v svetu prosi za pravičnejšo porazdelitev naravnih virov in dostojanstveno plačano zaposlitev za vse. In zato vam kličem, naj nihče ne preneha upati v moč Božje ljubezni!", kajti Kristus mora biti za vse ljudi na svetu Luč, ki vse vodi k pogovoru, srečevanju, sodelovanju med različnimi kulturami in verami. Kristus naj vodi vse tiste, ki delajo na področju znanosti in tehnike.

"Naj se nikdar ne rabijo ti veliki Božji darovi proti spoštovanju in razvoju človeškega dostojanstva! Nikdar naj se ne daje Božje ime za pečat sovraštva! Nikdar naj se ne zlorablja za nestrpnost in nasilje! Nežen obrazek Otroka iz Betlehema naj vse spominja, da imamo skupnega Očeta!" je ob koncu svoje poslanice vzkliknil papež in tako ponovno poudaril, da se vera in to nobena vera, kaj šele Bog, ne sme izrabljati za nasilje in ne za netenje sovraštva in vojn.

Ob koncu svojega nagovora je papež prosil Boga, naj na svetu prenovi ljubezen, naj pride na pomoč predvsem tam, kjer je človeštvo v največji nevarnosti. "Pridi, Gospod, ne zamujaj! Ti si naš mir!"

Papež je nagovoril zbrane vernike tudi na Štefanovo, ko je voščil vsem ljudem vesele božične praznike in povedal, da moli k Odrešeniku in k Materi Božji, "ki naj pri njem poseže, da bi vse ljudi na svetu prevevala čustva veselja, medsebojnega razumevanja in miru."

VSAKOLETNO PAPEŽEVO PRIPOROČILO

APOSTOLAT MOLITVE

P. LOJZE BRATINA

Znotraj Cerkve obstaja nešteto vrst ali načinov molitve. Ena oblika, morda med starejšimi verniki bolj znana, pa se imenuje Apostolat molitve. Že več kot stopetdeset let obstaja in povezuje milijone kristjanov po vsem svetu. Prav je, da se tudi Slovenci vključujemo v to molitev. Saj želi biti molitev Cerkve. Gre za namene molitve, ki jih papež vsakega leta potrdi in priporoči vernikom vsega sveta. Ob prehodu v novo leto tako prejmejo župniki po vseh naših župnijah posebne plakate in brošure, v katerih so predstavljeni nameni, za kaj naj molimo in darujemo svoje trpljenje. Gre torej za obliko najtesnejše povezanosti naše molitve in našega življenjskega darovanja s Kristusovo odrešenjsko daritvijo.

V svojih smernicah, kako naj zakorakamo v novo tisočletje, je papež Janez Pavel II. izrecno poudaril primat in pomen naše molitve. Vse naše delovanje naj bi bilo zaznamovano s predznakom molitve.

Njegovo Apostolsko pismo ob začetku novega tisočletja, ki je namenjeno vsem delavcem v pastorali, članom pastoralnih župnijskih svetov, drugih občestev, gibanj in cerkvenih združenj; jasno pove, da mora naša pastoralna dejavnost nositi predznak molitve, če hočemo, da bo blagoslovljena.

Brez molitve se bo negativno iztekel vsak naš račun.

"Molitev stori, da zaživimo prav v tej resnici. Neprestano nas spominja, da je Kristus na prvem mestu in da imata v razmerju do njega prvenstvo notranje življenje in svetost. Mar naj se potem čudimo, ko tega načela ne upoštevamo, če naši pastoralni načrti doživijo neuspeh ali polom ter puščajo duhu moreč občutek nezadoščenosti? Tedaj doživljamo izkušnjo, kakršno so imeli učenci v evangelijskem poročilu o obilnem ribjem ulovu: Vso noč smo se trudili, pa nismo nič ujeli (Lk 5, 5).

Tu ima svoje mesto tisti trenutek vere, molitve, pogovora z Bogom, da bi se srce odprlo valu milosti in dopustilo Kristusovi besedi, da gre skozi nas z vso močjo. Odrini na globoko! Pri tem ribolovu je bil Peter tisti, ki je izrekel besedo vere: Na tvojo besedo bom vrgel mreže. Dovolimo Petrovemu nasledniku na začetku novega tisočletja, da povabi vso Cerkev k temu dejanju vere, ki se bo pokazala v obnovljenem prizadevanju za molitev."

Na ozadju te papeževe spodbude velja razumeti tudi Apostolat molitve, ki skuša s predloženimi in od papeža potrjenimi nameni oblikovati občestvo molilcev na vseh kontinentih; občestvo molilcev, ki skušajo zavestno in iz srca sodelovati z milostjo v molitvi za prihod Božjega kraljestva med nas.

Nameni, ki so letos izročeni vernikom v Apostolatu molitve, pomenijo odmev prav na tiste teme, ki so bile obdelane v papeževem apostolskem pismu ob začetku novega tisočletja. Zadevajo pa: socialno dejavnost, kot odraz evangelija ljubezni; vlogo družin v sodobnem svetu; sodelovanja med različnimi verstvi za mir na svetu, spoštovanja okolja, uresničevanja nove evangelizacije, zaščite otrok pred vsemi oblikami nasilja itd.

Verjetno ne bi bilo prav, če bi nam takšna pobuda v Cerkvi, kot je Apostolat molitve, ostala neznanka.

OPOZORILO ZA ODPRT DIALOG

LETO 2001

JANEZ JUHANT

Leto, ki se izteka, bo ostalo zaznamovano z 11. septembrom in posledicami terorističnega napada na predstavništvo dveh pomembnih organizacij tega sveta: Svetovni trgovinski center in poslopje obrambnega ministrstva ZD-Pentagon. Seveda si bomo to leto zapomnili tudi po strateško uspešnih napadih ZDA na Afganistan in posledičnem uničenju talibanskega režima, ki je zasužnjil in zatiral svoja ljudstva, predvsem ženske, rušil kulturne spomenike in podpiral mednarodni terorizem. Nasilje je divjalo v tem letu še drugod po svetu: v Izraelu, Indoneziji, v Makedoniji, v Čečeniji. Nasilno so umirali tudi novinarji, ki skušajo predstaviti svetu resnico o nasilju, največ jih je umrlo ravno v Afganistanu. Pri nas so nasilno napadli novinarja Petka in še vedno državni organi niso privedli krivcev za napad pred sodišče. Očitno ima nasilje svoje korenine v gospodarski prevladi, ki si lahko privošči tudi žrtvovanje nedolžnih, če ne uveljavljamo dovolj pravil odgovornosti in pravnega reda. Vodstvo Združenih narodov je zato že leta 1996 predstavilo deklaracijo o odgovornosti, ki pa je vlade niso bile pripravljene sprejeti in še vedno čaka na uradno potrditev.

Morda je leto prelomno tudi zaradi tega, ker so strašni dogodki pokazali nujnost medsebojne odgovornosti vseh vlad sveta in njihovo zavzemanje za preprečevanje nasilja in dogovorno reševanje odprtih problemov tega sveta. Svet postaja vedno bolj splet gospodarskih, političnih in socialnih mrež in medsebojnih pogojenosti: Če se nekje pojavi virus, trpi celotno omrežje. To terja ne le gašenje požarov, pač pa preprečevanje, da se ti ne bi razplamteli. Kot je dejal škof Komarica iz Banja Luke, so mu nekateri evropski in ameriški politiki priznali, da bi lahko preprečili vojno v bivših jugoslovanskih deželah, vendar so vojaški strategi hoteli uničevati orožje, zato pa so umirali ljudje. Podobno je v Afganistanu, Izraelu in drugod.

Politiki bi morali zato ponavljati besede, ki jih je govoril Kofi Anan v imenu Združenih narodov ob prejemu Nobelove nagrade za mir: Ta hip se rojeva otrok v Afganistanu, Nigeriji in drugod, ki mu mati kljub svoji ljubezni ne bo mogla zagotoviti varnega naročja in preživetja. Združeni narodi, vlade, odgovorni in vplivni ljudje bi morali vse storiti za zagotavljanje pogojev preživetja vsakega človeka na tem svetu. Ob koncu leta se zato lahko vsi, posebej družbeno odgovorni, sprašujemo, koliko smo pripomogli za to, da bodo otroci spočeti v ljubezni, da se bodo rojevali v družini in da bodo lahko odraščali v miru, spoštovanju in vsaj minimalnih pogojih za preživetje. Vse pa bi morali storiti, da ne bodo trpeli in umirali zaradi nasilnih staršev, zaradi vojnega nasilja in še posebej bi morala svetovna skupnost za preprečevanje terorizma storiti tudi vse, da ne bodo urili že otrok v nasilju za teroristične dejavnosti in jim tako ukradli prešerno mladost ter jih za vse življenje oropali upanja, sreče, miru in ljubezni.

Vse to velja seveda tudi za Slovenijo, katere desetletnico smo praznovali to leto. Njeni odločilni politiki si prek medijev še prizadevajo prikriti resnično pravno-politično in gospodarsko stanje naše družbe. Zadnje leto si bomo v tem smislu zapomnili zaradi grozljivih odkritij revolucionarnega komunističnega nasilja nad nedolžnimi, za katerega sicer že dolgo vemo, vendar kosti nedolžnih same po sebi kličejo na odgovornost. Hvaležni smo posebno novinarjem, ki nam kljub splošni megli, ki jo še vedno širijo celo nacionalne medijske hiše, odgovorno in natančno slikajo resnico naše preteklosti in sedanjosti. Tako so često le redki novinarji npr. iz Maga in morda še radia Ognjišča pogumno informirali o napadih na novinarja Petka, o kritičnem stanju državnih financ in tudi o povojnih pobojih. O tem je spretno in ne brez težav z vodstvom svoje hiše napravil odmevno oddajo Jože Možina na TV Slovenija. V omizju ob tej oddaji so podobno kot ob simpozijih o naši državnosti in o zgodovini Slovencev v 20. stoletju spet prišle na dan ujetosti in pasti stroke, ki je bila v bivšem režimu podložna politikom. Že Edvard Kocbek pa je leta 1952 napisal, da so komisarji streljali partizane, ki jim niso hoteli odstopiti svojih dobrih čevljev. Prav tako je bilo že dolgo znano, da so komunisti že med vojno na Dolenjskem pobili nad 1000 Slovencev in še kakih 400 Ciganov z otroki vred, po vojni pa na desettisoče civilistov, zato da bi ohranili oblast.

Danes si politiki (predvsem tisti iz bivšega sistema) še naprej ohranjajo oblast s kupovanjem novinarjev in drugih vplivnih ljudi raznih panog družbe, posebno gospodarstva. Zato težko iz medijev izvemo, kdaj gre za nacionalne interese, kdaj pa gre le za prodajanje nacionalne imovnine tujcev, da bo neka skupina ali posameznik zaslužil, in gre za kupovanje oblasti, prevlade in moči. Še bolj žalostno je, da so v teh procesih sodelovali tudi tako imenovani novi politiki, gospodarstveniki in drugi vplivni državljani in državljanke in tako za majhen denar pomagali prodajati demokracijo in pravno državo in tako tudi v novi demokratični Sloveniji pri oškodovanju drugih skupin državljanov in državljank.

Seveda lobiji in podkupovanje niso samo znamenje tranzicijskih družb, pač pa tudi demokratičnega sveta, vendar tam le veljajo pravna načela, in če si pobijal, kradel ali goljufal, moraš odgovarjati za to na sodišču. Uveljavljanje pravnega reda je zato osnovni problem naše demokracije, sicer problemi revolucionarnih pobojev, finančne korupcije in moralnega propadanja. Že rimski filozofi so dobro vedeli, da je država skupno dobro, in so zahtevali posebno od vladarjev pravičnost, od državljanov pa zavzemanje za svobodo.

Svoboda postaja vedno bolj redka v tem svetu, še posebej pri nas, ker pogosto na slepo pustimo, da stvari tečejo po svoje, in se ne zavzemamo, da bi kaj spremenili. Navadni državljani imamo sicer manjše možnosti, kljub temu pa lahko to storimo v družini, na delovnem mestu, odgovorni politiki pa morajo to storiti tudi v javnosti. Danes je to zelo zapleteno delo in terja izjemne napore vseh strok, služb in posebej celotne mednarodne javnosti. Npr. ob napadu ZDA na afganistanske talibane je nastala celo napetost med vodilnimi v Cerkvi. Medtem ko se sedanji odločni papež zavzema le za mirne rešitve brez vojn, so nekateri škofje v Rimu in posebno v Ameriki zagovarjali pravično vojno.

Veselo oznanilo ostaja vendarle zadnja rešilna bilka, saj prinaša sporočilo miru, ljubezni in odrešenja. Zato pa se moramo kristjani in vsa Cerkev zavzemati, da bi to blagovest širili tudi v sodobnem svetu. Kot je pokazala raziskava Aufbruch, ki smo jo letos pod vodstvom dunajskega pastoralnega teologa Zulehnerja zaključili v desetih tranzicijskih državah, je treba za uveljavljanje evangelija v sodobnem svetu imeti znanje tega sveta in vero prve krščanske skupnosti, da je Bog naš gospodar in da mora on vedno usmerjati naše osebne in družbene odločitve. To ni le naloga kristjanov in niti ne katoličanov, ampak obveza vernih vseh religij in vseh ljudi dobre volje. Vse religije namreč prinašajo sporočilo, da nismo sami svoji gospodarji, ampak da nam je Bog dal v upravo ta svet, da ga ne bi upravljali svojevoljno, pač pa po njegovi volji, kot pravi rimski filozof Epiktet. Zato je danes potreben tvegan, a zavzet, zato pa kljub razočaranjem zvest dogovor različnih ljudi, skupin in narodov v blagor našega skupnega preživetja. 11. september je le še eno opozorilo za tak dialog.

Vsem želim tega duha v prihodnjem letu, ki naj bo zato prilika za novo upanje, mir in blagoslov.

SODOBNO IN TEHTNO O BOGU

ANTROPOLOŠKA IN TEOLOŠKA IZHODIŠČA KRŠČANSKE VERE IN DUHOVNOSTI (12)

ZVONE ŠTRUBELJ

Danes je v katoliški Cerkvi veliko rezerv do takih pozicij, ker izpraznijo odrešilno vrednost zgodovinskega razodetja v krščanstvu in seveda potrebnost misijonske naloge Cerkve. V tem smislu je napisana papeževa enciklika *Redemptoris Missio*, Janez Pavel II. - 1990, in dokument Mednarodne teološke komisije "Krščanstvo in religije" - 1996.

III. ŠTIRJE VETROVI V JADRIH CERKVE - PERSPEKTIVE CERKVE IN KRŠČANSTVA V TRETJEM TISOČLETJU

V sklepnem delu prehajam na vizijo Cerkve v tretjem tisočletju. Tu bi rad še posebej strnil antropološka in teološka izhodišča krščanstva in duhovnosti v tretjem tisočletju.

Cerkev bo prenehala biti to, kar je, ob dopolnitvi časov, ob prihodu Božjega kraljestva. Izginila bo, ko bo dopolnjeno njeno poslanstvo, v polnosti časov. Do tedaj pa v jadra Cerkve neprestano piha veter Svetega Duha, ki pride in gre, kot pač hoče. Veter prihaja s štirih strani: s severa, z juga, vzhoda in zahoda. V priliki o Cerkvi štirih vetrov bi rad nakazal, kako bo božji, sveti Duh pihal v jadra Cerkve v novem tisočletju. Cerkev in izziv štirih vetrov: božji, Sveti Duh v jadrih Cerkve v novem tisočletju.

Kakšna je podoba Cerkve s severnim vetrom v njenih jadrih? Kako in kam jo žene južni veter? Kaj je dobila in kaj bo še pridobila z vetrom z vzhoda? Kaj pomeni zahodni veter v njenih jadrih?

CERKEV IN SEVER V NJENIH JADRIH

Severni veter je suh in mrzel; vabi k pokončnosti in kljubovanju. Kdor je doživel primorsko burjo, si tako kljubovalnost in pokončnost lahko predstavlja.

Gre za podobo Cerkve, ki ostaja zvesta božji zavezi, nepreklicnemu prijateljstvu med Bogom in človekom. Ta zaveza prijateljstva ni sklenjena s kakšno idejo, predpisom ali zakonom, ampak z živim bitjem, Jezusom Kristusom. V imenu zvestobe tej zavezi bo morala Cerkev v prihodnosti uresničiti nekaj nepreklicnih zahtev. Te so:

1. ne ločiti tega, kar je Bog združil v svojem Sinu, Jezusu iz Nazareta;
2. odkrivati in poglabljati Jezusovo evangeljsko podobo Boga;
3. ohranjati zvestobo človeku, ki je razodet v evangeliju in v Jezusu Kristusu.

1. KRŠČANSTVO NE SME IN NE MORE LOČITI TEGA, KAR JE BOG ZDRUŽIL V JEZUSU KRISTUSU

Nikoli človek brez Boga in nikoli Bog brez človeka. V krščanstvu obstajata dve obliki ateizma. Klasični ateizem izbere človeka in zavrže Boga. Drugi pa izbere Boga in zavrže človeka. Ta oblika je prav tako huda kot prva, saj zanika Jezusa in njegov evangelij. "Človek naj ne loči tega, kar je Bog združil." To ni le zapoved krščanskega zakona, ki se sklicuje na biblično podobo bivanjske enosti žene in moža. V krščanstvu velja predvsem za osebo Jezusa Kristusa, za združitev njegovega božjega izvora in njegove prave človečnosti. Isto velja za sleherno krščansko življenje.

DALJE

SVETNIK TEDNA

11. DECEMBER

SILVESTER ČUK

GOSPODOVO RAZGLAŠENJE - SVETI TRIJE KRALJI

"Praznujemo sveti dan, ki je poveličan s tremi čudeži: danes je modre zvezda pripeljala k jaslicam, danes se je na svatbi voda spremenila v vino, danes se je Kristus dal Janezu krstiti, da bi nas odrešil". Tako pravi odpev k hvalospevu Moja duša v drugih večernicah molitvenega bogoslužja današnjega praznika Gospodovega razglašenja. Grško ime zanj je epifania, pomeni pa razodetje Kristusovega mesijanskega veličastva. Modri so Otroka, h kateremu jih je pripeljala nenavadna zvezda, priznali za mesijanskega kralja in ga "razglasili" med svojimi rojaki. Ob čudežu spremenitve vode v vino na svatbi v Kani Galilejski, poroča evangelist Janez, je Jezus "začel delati znamenja in razodel svoje veličastvo". Pri Jezusovem krstu v reki Jordanu pa ga je nebeški Oče sam razglasil za svojega Sina.

Vzhodne krščanske Cerkve praznujejo 6. januarja praznik bogojavljenja Gospoda Boga in našega Odrešenika Jezusa Kristusa kot enega največjih praznikov že od najstarejše dobe. Posvečen je Jezusovemu krstu v Jordanu, kjer se je razodelo njegovo božanstvo. Pri nas in po vseh deželah sveta, kjer so evangeljsko oznanilo sprejeli iz Rima, pa se današnji praznik v ljudskem govoru ne imenuje Razglašenje Gospodovo, ampak praznik Svetih treh kraljev. Izraza "razglašenje" in "trije kralji" si nista nasprotna, temveč se med seboj dopolnjujeta. Modri, o katerih piše na začetku drugega poglavja svojega evangelija sveti Matej, so že v prvi Cerkvi veljali za "prvence poganskega sveta": v njih so bili na neki način h Kristusu pritegnjeni vsi narodi zemje.

Evangeljsko pripoved, ki se bere leto za letom pri praznični maši, je legenda dopolnila in pesniško olepšala. Modri so Detetu darovali tri darove - zlato kot velikemu kralju, kadilo kot pravemu Bogu in miro kot umrljivemu človeku - zato je ljudska domišljija dala vsak dar v roke enemu. Zgodaj je določila tudi njih imena, ki so se v teku časov spreminjala do sedanjih oblik: Gašper, Miha (Melhior), Boltežar (Baltazar). Vsebino številnih legend povzema naš narodopisec dr. Niko Kuret takole: "Srednji vek je na svoj način spletel okoli domnevnih svetih treh kraljev še vrsto drugih domišljijskih podrobnosti. Melhior naj bi bil najstarejši, sivolas - Gašper mladenič dvajsetih let - Boltežar pa mož; tako naj bi bili simbolično predstavljali tri človekove starostne dobe. Ali pa naj bi bili sveti trije kralji simbolično predstavljali pogane - betlehemski pastirji so namreč zastopali Jude - Gašper naj bi bil predstavnik semitov, Melhior jafetidov, Boltežar pa hamitov, zato so začeli upodabljati Melhiorja kot Evropejca, Gašperja kot Azijca, Boltežarja pa kot Etiopca - črnca... Vsa ta dediščina srednjeveške pobožne domišljije se je skozi stoletja ohranila v naš čas. Po njej upodabljajo umetniki svete tri kralje na slikah in kipih - in v jaslicah: eden je starec, drugi je mož, tretji je črnec..." Domnevne ostanke svetih treh kraljev so hranili v stolnici v Kölnu ob Renu, kamor se je zgrinjalo veliko romarjev. Tudi pobožni Slovenci s Kranjskega, iz Štajerske in Koroške so radi romali v "Kelmorajn".

Na današnji praznik godujejo tisti, ki so jim starši izbrali ime Boltežar (Bolte, Boltež), Gašper in Melhior (Miha).

RADIO OGNJIŠČE: NAPOVED

RADIO OGNJIŠČE

Regionalni primorski program iz koprskega studia se začenja vsak dan ob 16.

Vsak ponedeljek je ob 16. uri tedenska informativna oddaja *Primorskih minus sedem*, ob 17. uri pa hudomušna glosa, ki jo pripravlja Jurij Paljk.

Začela se je nova akcija za izbor "naj osebnosti" Primorske 2001. Glasujete lahko po telefonu vsak ponedeljek od 17. do 17.40 (tel. št. 00386 56 281 114) ali po pošti: Radio Ognjišče, *Osebnost Primorske*, p.p.114, 6001 Koper, Slovenija.

Radio Ognjišče lahko poslušate na UKV frekvencah 107,5 - Sv. gora (Goriška in Furlanija) in 91,2 - Tinjan (Trst). POZOR: Oddajnik na Tinjanu je po novem močnejši, tako da je slišnost na Tržaškem boljša kot prej!

SVETOVNI DAN MLADIH 2002 V TORONTU

Goriška nadškofija se pripravlja na Svetovni dan mladih (SDM), ki bo **v Torontu (Kanada) od 18. do 28. julija 2002.** Podrobno poročilo s številnimi informacijami lahko dobite v številki Novega glasa z datumom 17. oktobra 2001. Vsekakor bomo o morebitnih spremembah ali novostih glede SDM še poročali. Vse **informacije dobite pri patru Mirku Peliconu DJ**, ulica Nizza 36, 34170 Gorica, prenosni telefonček številka 340 7104932, naslov e-pošte: pelicon@email.si.

ENCIKLOPEDIJA SLOVENIJE

PETNAJSTI ZVEZEK JE TU

JURIJ PALJK

Dne 19. decembra lansko leto so v Ljubljani predstavili zadnji redni zvezek Enciklopedije Slovenije, ki je 15. po vrsti in obsega gesla od Wi do Ž. Tako se je zaključilo petnajstletno redno izhajanje prve enciklopedije, ki smo jo sploh kdaj Slovenci dobili. Založniku gre več kot samo zasluga in zahvala, saj je Založba Mladinska knjiga zares zgledno skrbela za prvo in edino slovensko enciklopedijo. Tako imamo zares lahko Enciklopedijo Slovenije za eno temeljnih knjižnih del, brez katerega danes ni več nobenega visoko kulturnega naroda v razvitem svetu.

15. zvezek Enciklopedije Slovenije z gesli od Wi do Ž vsebuje 416 strani, 856 gesel, 1105 ilustracij, 76 umetnostnih posnetkov, 39 tematskih kart in zemljevidov, 40 grafikonov, sedem risb, 36 pokrajinskih posnetkov, 339 rokopisov in tiskov, 217 dokumentarnih posnetkov. Besedila v petnajsti zvezek Enciklopedije Slovenije je prispevalo 412 piscev; odveč je vsak komentar, da gre za cvet slovenskih izobražencev.

Izdajatelji enciklopedije so na predstavitvi v Ljubljani potrdili izid še 16. zvezka prihodnje leto z dopolnilnimi gesli in kazalom, ki bo omogočilo, da si bo uporabnik iz medsebojno dopolnjujočih se informacij, navedenih v raznih geslih, sestavil celovito podobo o osebi ali pojavu. Predvsem pa bodo v dopolnilnem, 16. zvezku enciklopedije navedena tudi tista gesla o ljudeh in pojavih, ki v prvih petih zvezkih zaradi takih ali drugačnih razlogov niso bila vključena, saj vemo, da je Enciklopedija Slovenije začela izhajati še za časa socializma in nekdanje Jugoslavije.

Direktor založbe Mladinska knjiga Milan Matos je na predstavitvi v Cankarjevem domu lahko zato ponosno dejal, da so pri Mladinski knjigi zadovoljni, "ker so maraton že pretekli in jih čaka v letu 2002 samo še častni krog", kar pomeni, da bo s 16. zvezkom eden največjih slovenskih knjižnih načrtov zadnjih desetletij zaključen. Glavni urednik Enciklopedije Slovenije Dušan Voglar je na predstavitvi pohvalil predvsem nepretrgano državno sofinanciranje zahtevnega projekta v minulih petnajstih letih, odgovorni urednik Martin Ivanič pa je napovedal izid Enciklopedije na CD-ROM plošči za računalniško rabo in izid nove, specializirane enciklopedije. Predsednik glavnega uredniškega odbora Enciklopedije Slovenije akademik Janko Kos pa je poudaril uspešen "mehki prehod", ki ga je opravila Enciklopedija Slovenije na prehodu iz enega družbenega sistema v drugega, demokratičnega, ter veliko sodelovanje in strpnost med avtorji in uredniki, ki so sodelovali pri enciklopediji.

Petnajsti zvezek Enciklopedije Slovenije je z besedili gesel, navedbami strokovne literature in slikovnim ter fotografskim gradivom izoblikovala vsestranski in raznovrsten splet informacij o slovenskem ozemlju in narodu, zamejstvu in izseljenstvu ter povezavah s svetom. Te informacije so gotovo tudi temelj za oblikovanje samozavesti državljanov Slovenije in Slovencev nasploh.

Nekatera gesla so zelo obsežna in podajajo dokaj popoln prikaz teme, ki je večkrat tudi dopolnjen z raznovrstnim ilustrativnim gradivom. Po obsežnosti so že pri prelistavanju opazna gesla o zahodnih slovenskih narečjih, zavarovalstvu, zgodovinopisju, zoologiji, Zvezi inženirjev in tehnikov, železnici in železniškem prometu, žitu, živalskih boleznih ter živalstvu in živinoreji. Med stvarnimi gesli, posvečenimi likovni umetnosti, izstopajo zaradi vsestranskosti in bogatih, premišljeno izbranih ilustracij gesla zlatarstvo, zlati oltar in znamenje. Zelo obsežen in izčrpen je sklop gesel o zdravstvu in samo gesel o raznih zvezah je za 36 strani.

Zvezek se začenja s sedmograškim evangeličanskim superintendentom Kranjčanom Pavlom Wienerjem iz 16. stoletja, končuje pa s frančiškanom in predsednikom Mohorjeve družbe iz Celja dr. Hieronimom Žvegličem iz 20. stoletja. Med tema mejnikoma je nanizanih še veliko gesel o pomembnih slovenskih ženah in možeh. Na predstavitvi so povedali, da je za obsežno geslo znanost moral urednik dr. Sandi Sitar na novo napisati in izbrati gradivo, saj na Slovenskem o znanosti še nimamo obsežnega enciklopedičnega gradiva. Prav tako pa je zahtevalo veliko dela tudi geslo živalstvo, ker o tem tudi ni bilo še veliko pisanega, sedaj pa je v enciklopediji Slovenije to geslo zelo obsežno in ga je napisalo kar 36 avtorjev.

Dr. Dušan Voglar je na predstavitvi 15. zvezka Enciklopedije Slovenije povedal, da je pri pisanju Enciklopedije Slovenije sodelovalo okrog 2100 avtorjev, od tega kakih 250 stalnih sodelavcev, in to iz vseh delov Slovenije, zamejstva in izseljenstva, kar pove, kako zahtevno je bilo delo. Tako široka pahljača sodelavcev Enciklopedije Slovenije je že sama po sebi gotovost za kakovostno delo, ki je trajnega pomena za ves slovenski narod.

Na predstavitvi pa so napovedali tudi zadnji, 16. zvezek Enciklopedije Slovenije, ki bo izšel prihodnje leto v decembru, vedno pri Mladinski knjigi, in bo vseboval 1500 novih gesel.

Mimogrede: Enciklopedija Slovenije brez 16. zvezka že vsebuje 14.200 gesel (najdaljše je geslo Slovenci s 610.000 znaki), ima okrog 14.000 ilustracij, do danes pa je bilo že prodanih več kot 300.000 knjig vseh zvezkov Enciklopedije Slovenije.

Veseli smo izida petnajstega zvezka Enciklopedije Slovenije, kot se tudi veselimo zadnjega zvezka, ki bo izšel prihodnje leto in bo zapolnil tiste vrzeli in izbire, ki so nastale zaradi ideoloških in drugih preprek ob začetku izdajanja tega največjega slovenskega knjižnega dela, za katerega smo mnenja, da mora imeti trajno mesto na vsaki knjižni polici vsakega slovenskega izobraženca. Veseli pa smo tudi napovedi, da naj bi kmalu izšla tudi krajša, bolj zgoščena inačica Enciklopedije Slovenije v angleškem jeziku.

NAGOVOR MSGR. SIMČIČA NA PODELITVI ODLIKOVANJA V LJUBLJANI

POSLANSTVO MOHORJEVE DRUŽBE JE ŠE VEDNO ŽIVO

Dr. Oskar Simčič, predsednik Goriške Mohorjeve družbe, je v predsedniški palači v Ljubljani v torek, 18. decembra, spregovoril v imenu treh sestrskih Mohorjevih družb in se tako predsedniku republike Slovenije Milanu Kučanu zahvalil za Zlati častni znak svobode, visoko državno odlikovanje, ki ga je bil slovenski predsednik podelil trem družbam ob 150. obletnici ustanovitve Družbe sv. Mohorja. Nagovor msgr. Simčiča objavljamo v celoti.

"Spoštovani gospod predsednik republike Slovenije,

prijatelja in predsednika celjske in celovške Mohorjeve družbe sta me, starejšega med enakimi, trenutno predsednika Goriške Mohorjeve družbe, prosila, naj v imenu vseh treh vej Mohorjeve družine izrazim čustva, ki nas v tem trenutku prevevajo.

Stopetdesetletni jubilej Mohorjeve družbe, ki je zaznamoval leto 2001, ni mogel doživeti lepšega sklepnega izraza, kot je ta dogodek tu v osrednjem državnem domu slovenskega naroda.

Prvo in glavno čustvo je torej čustvo iskrene in tople hvaležnosti predlagateljev za to priznanje, kulturnikom, ki so predlog utemeljili in ga ovrednotili, zlasti pa vam, gospod predsednik, ki ste predlog sprejeli in ga blagohotno osvojili ter podpisali odločbo za visoko državno odlikovanje vsem trem Mohorjevim družbam, oziroma vsej Mohorjevi družini, delujoči tako v matični domovini kakor v severnem in zahodnem zamejstvu.

V tej pomenljivi gesti Mohorjani čutimo ne le priznanje za nedvomne zasluge, ki jih slovenski narod dolguje Mohorjevi družbi v pretekli oz. polpretekli zgodovini, marveč tudi spodbudo za njeno nadaljnjo svojsko sporočilno kulturno dejavnost.

Biti in se veseliti, da smo danes Slovenci, oziroma zvestoba slovenstvu danes zahteva od nas marsikaj, kar ni zahtevala od slovenskih kmetov in intelektualcev v času ustanavljanja družbe sv. Mohorja, pa tudi ne od ustanoviteljev Slomška, Einspielerja, Janežiča, vendar pa ni brez odraza z njihovo ljubeznijo in zvestobo do naroda, ki so mu pripadali. Vsekakor, kar je narod kdaj doživel, je vtisnjeno v naši biti. Nadalje menim, da prav današnja pluralnost kulturnih predlogov v slovenski družbi kliče po primerni kulturni prisotnosti krščanskega srčnega pogleda na svet, ljudi, stvari, dogodke, kar ni seveda le naloga Mohorjeve družbe, a ji po svoji zgodovinski in duhovni dediščini pripada v prvi osebi.

Veliki slovenski kulturnik prof. France Koblar, kateremu ne more nihče očitati ideoloških miselnih ožin, je v svojem *Obračunu*, pisanem v dramatičnih okoliščinah zadnjih vojnih dni, zabeležil nekako duhovno oporoko: 'Najhujša razočaranja in največ bridkosti so mi prinesla spoznanja vojnih let - pomanjkanje človečnosti na eni in na drugi strani ..., a prav zato moje prepričanje ostane: prosvetljeni krščanski humanizem.' Tako Koblar! Torej delo Mohorjeve družbe, da se ta navzven pomembna poteza, ki izvirno pripada duhu in zgodovini slovenskega ljudstva, seveda v dialoškem ekumenskem in prijateljskem vzdušju z drugače čutečimi sestavinami slovenske družbe.

Kot zamejec, ki je z veliko bolečino v srcu rastel v poniževalnem zanikanju slovenske prisotnosti na primorskih tleh, zlasti njenega najpomenljivejšega simbola, slovenskega jezika, in so mu prav knjige Goriške Mohorjeve družbe od prvih korakov in kolačkov pomagale rasti v slovenskem sluhu srca, težko poslušam nekatere takozvane slovenske svetovljane, pa tudi dijake slovenskih srednjih šol, ki podcenjujejo slovenski jezik. Seveda se moramo kot Slovenci naučiti še kakega tujega jezika, a materni jezik je le slovenski!

Kaplanu Čedermacu je vse dni, ko je bil jezik preganjan, izrinjen celo iz cerkve, in je smel ostati le še v družinah, posebno prirasel k srcu. Trudil se je, da bi mu pel in bi dal ljudem občutiti njegovo lepoto... jezik mu ni bil le sredstvo, da z njim oznanja Kristusov nauk, bil mu je pesem, katere melodijo uživa s polnim srcem ne glede na vsebino... In knjige, danes, ko malokdo bere, to je toženje od vsepovsod... Z veseljem uporabljam in se poslužujem vseh sporočilnih sredstev, ki mi jih sodobna tehnologija nudi. A knjiga ostane le prijateljica, s katero se pogovarjam, ko mi je veselo ali hudo pri srcu, zlasti pa iščem hrane za svojega duha. Obenem pa večkrat mislim in ohranjam spomin na mladega obsojenca na drugem tržaškem procesu Simona Kosa iz Ruta v Baški grapi... in na njegovo tihotapsko ropanje čez Bohinjske hribe, tedaj mejo med Italijo in Jugoslavijo, ne s tobakom, marveč s slovenskimi knjigami. Upam, da bo tudi ta bežni pogled v zamejsko stvarnost lahko pomagal dojemati našo zamejsko stvarnost in jo podpirati...

V vaši odločitvi, gospod predsednik, se skriva vsa ta enkratna slovenska stvarnost. Prav zato bi v imenu nekdanjih in sedanjih Mohorjanov še enkrat rekel: hvala lepa!"

JUBILEJ SKLADATELJA ŠTEFANA MAURIJA

V POLNEM USTVARJALNEM ZAMAHU (2)

MARKO VUK

V letošnjem letu pa je izšel še eden, v tem primeru obsežnejši zvezek s skladateljsko stvaritvijo Štefana Maurija. Gre za *Slovensko mašo Kristus Odrešenik*, napisano za mešani zbor, soliste in orgle, ki obsega vse običajne liturgično predpisane stalne dele. Prične se z Vstopnim spevom, sledijo pa si nato Gospod usmili se, Slava, Vera, Svet, Blagoslovljen in Jagnje Božje. Prvotno je bilo mišljeno, da bi maša bila izvedena ob blagoslovitvi novih orgel v cerkvi Kristusa Odrešenika v Novi Gorici, a do tega ni prišlo. Pred leti so jo brez Vstopnega speva in Vere izvedli na Veliko noč v trnovski cerkvi v Ljubljani, kasneje v koncertni izvedbi na Zemonu in v sami cerkvi Kristusa Odrešenika v Novi Gorici, bila pa je tudi posneta za arhiv Radia Slovenija. Tako po obsegu kot v izrazu gre za monumentalno glasbeno delo, v katerem je skladatelj strnil vse svoje umetniško in duhovno prepričanje, tako da je nastala tehtna stvaritev, ki temelji v sodobni izraznosti, a se hkrati naslanja na preizkušeno evropsko in krščansko izročilo. Zgradba te skladbe sloni na intenziteti, ki niha, ustrezno pač besedilu in poteku mašnega obreda. Vstopni himni sledi spokorniško naglašena prošnja, naše razpoloženje nato dvigne Slava, v najdaljšem delu, Veri, pa je zaobseženo osebno in kolektivno pričevanje krščanskega sporočila. V odlomkih Svet in Blagoslovljen zaznavamo prvine čudenja, obsežna skladba pa se končno umiri v zaključnem Jagnje Božje in izzveni v orgelskem pianissimu. Tudi pri tem zvezku nam takoj pade v oči domišljena oprema Pavleta Medveščka na platnicah, ki je pred rumeno ozadje oz. v temnorjav obris križa postavil reprodukcijo Križanega Staneta Jarma iz novogoriške župnijske cerkve, ki z iznakaženim telesom, poudarjeno trpečim obrazom in navzgor iztegnjenima rokama v svoji zunanji nemoči vzbuja globoko sočutje. Zahtevno notografiranje je za ta zvezek računalniško izvedel Marjan Ribič.

Opazno pa je, da je prof. Mauri pričujoči zvezek izdal v samozaložbi s podporo le enega primorskega podjetja, anhovskega Salonita, posvetil pa ga je 1000-letnici prve omembe Solkana in Gorice. Ker nekoliko poznam okoliščine nastajanja in tiskanja Maurijevih partitur, lahko le poudarim njegovo vztrajnost in požrtvovalnost pri nadzoru tiskanja in tudi iskanja prepotrebnih sponzorjev za kritje stroškov. To so ponavadi primorska podjetja, banke in dve zavarovalnici, prav tako nekatere primorske občine. S tem dokazujejo, da jih ne zanima samo komercialno zanimiva množična kultura, ampak želijo prispevati tudi k izvirni umetniški ustvarjalnosti.

Zadnja objavljena Maurijeva skladba, *Slovenska maša Kristus Odrešenik*, pa ni izšla samo v obliki tiskovine, ampak tudi na zgoščenki in kaseti, in to v samozaložbi. Na posnetku ji je pridružena še kantata *Sveta gora*, celota pa je bila posneta na dveh krajih, v župnijski cerkvi v Škofljici pri Ljubljani in v baziliki na Sveti gori. Mašo je izvedel Komorni zbor RTV Slovenija pod vodstvom Matjaža Ščeka in ob orgelski spremljavi Dimitrija Rejca, sodelovali pa so tudi štirje vokalni solisti: sopranistka Ana Pusar - Jerič, altistka Mirjam Kalin, tenorist Marjan Tršek in basist Marko Fink. Skladbo *Sveta gora* je izvedla, kot že omenjeno, sopranistka Olga Gracelj ob orgelski spremljavi Aleša Rupnika, na kontrabas pa je igral David Šuligoj. Zgoščenka s posnetkom *Slovenske maše Kristus Odrešenik* in kantate *Sveta gora* je opremljena tudi z manjšo knjižico z več spremnimi besedili glasbene in umetnostnozgodovinske narave, ki umetnostne, estetske in izpovedne vrednote, združene z doživljanjem same glasbe in posvečenih cerkvenih stavb, nazorno poglobljeno povezuje v skladno celoto.

Prav te dni pa prihaja na dan še eno tiskano Maurijevo glasbeno delo. Gre za Mašo za pokojne, napisano za moški zbor in orgle, pri njej pa je skladatelj uporabil običajno liturgično besedilo v slovenščini. Zasnovana je tako, da se lahko poje samo a cappella ali tudi z zahtevnejšo orgelsko spremljavo, kar razširja njene izvajalske možnosti, omogoča pa izvedbo tudi šibkejšim sestavom. Zgoraj opisani glasbeno-izdajateljski dosežki vsekakor predstavljajo spodoben obračun ob jubileju prof. Štefana Maurija, ki z njimi dokazuje življenjskost in trdno včlenjenost v sodobne napore slovenske glasbene umetnosti.

KONEC

SCGV EMIL KOMEL / ČETRTO SREČANJE Z GLASBO 2001-02

APZ TONE TOMŠIČ PREPEVAL BOŽIČNE PESMI

JOŽE ŠTUCIN

Pred božičnimi prazniki, natančneje 21. decembra, so organizatorji pripravili četrto srečanje, tokrat z zborovsko glasbo. Polno dvorano KC Lojze Bratuž je v prijetno predpraznično razpoloženje popeljal Akademski pevski zbor Tone Tomšič, ki ga že več kot deset let vodi tržaški dirigent Stojan Kuret.

Vsebina takega decembrskega koncerta se seveda ponuja kar sama od sebe. Božične pesmi so med najlepšimi zborovskimi skladbami, pevci pa jih še posebej zavzeto pojejo prav v času, ko imajo največjo "moč", to je za Božič, v dneh velikega pričakovanja in upanja.

Kuret je tudi za ta nastop zbor pripravil vrhunsko. To je resnično eden naših najbolj "stabilnih" in urejenih zborovskih sestavov, kjer vse poteka na najvišji ravni. Odličen zvok, uravnotežen po glasovnih skupinah, doživete interpretacije, ki so odraz temeljitega študija partitur, disciplinirana odzivnost pevcev, popolna predanost pevskim muzam in nenehna želja po izboljševanju ter umetniški rasti so kvalitete, ki jih premorejo le redki. Dokaz so seveda mnoga priznanja in nagrade širom po svetu, največja vsakokratna potrditev kvalitetnega dela pa so nastopi v živo. Tudi goriški, ki je zbrano občinstvo navdahnil z žlahtnimi pevskimi občutki in veliko mero harmoničnega razpoloženja. Vsaka skladba je pustila določene sledi v poslušalcih, nekaj pa se jih bo v spomin zapisalo za dolgo časa. Podpisanemu vsekakor čudovit spev *Tebe pojem* Sergeja Rahmaninova, kjer nad nežno, prefinjeno zvočno prejo nadvse rahlo in občutljivo lebdijo sopranski glasovi. Omenjena umetnina pa seveda ni edina, ki je zapustila trajnejši vtis, odlično je bila izvedena tudi Dominuttijeva po dvorani "razpršena" *Requiem aeternam*, pa Merkujeva *Ore ti triji krajaue* (priredba ljudske iz Rezije) in tudi Schnittkejeva *Tri duhovne pesmi*, ki z deli Bogorodice devo, Gospodi Isuse Hriste in Otče naš mogoče seže najgloblje v bistvo krščanske vere, v dodatku pa še večno lepa in genialna Gruberjeva *Sveta noč* ter obvezna *Lipa zelenela je*, s katero so apezejvci sklenili koncertni večer. Srca poslušalcev so bila dodobra napolnjena z novo energijo, z občutki prijaznega in lepega, ljubeznivega in duhovno globokega.

FOTO BUMBACA

Koncertna dejavnost SCGV Emil Komel je z organizacijo prireditve *Srečanja z glasbo* očitno že presegla začetna pričakovanja. V letošnji sezoni so koncerti zelo dobro obiskani, zdi se, da se število obiskovalcev neprestano povečuje, kar je vsekakor spodbuden trend, predvsem pa razveseljuje vseštevilnejši obisk mladih ljubiteljev glasbe. Na koncertu APZ Tone Tomšič jih je bilo zelo veliko, po "sodelovanju" nekaterih, bi lahko presodili, da so bili med njimi mnogi goriški pevci, ki seveda tudi najbolj znajo ceniti kvalitetno zborovsko dejavnost. Skratka, če povzamemo po organizatorjih, *"naj bodo Srečanja praznik glasbe in besede, ki poživljata in povezujeta"*, moramo lepi misli vsekakor dodati, da se *Srečanja z glasbo* počasi, a zanesljivo spreminjajo v imenitno poslušalsko in družabno "podjetje", ki nekajkrat v sezoni uspe povezati mnoge goriške kulturnike, glasbenike in poslušalske navdušence v skupnem stremljenju po večnih lepotah umetnosti.

Povejmo še, da bo peti koncert *Srečanj z glasbo* 9. januarja v mali dvorani KC Lojze Bratuž, nastopila pa bosta Dario Savron (marimba) in Marta Dziekanska (violončelo). Komorni koncert, naslovljen *Iskanja*, bo z nenavadno kombinacijo glasbil zagotovo privabil vse tiste, ki tudi sami iščejo nove zvočne krajine, pa seveda tudi poznavalce, ki "samo" občudujejo plemenit zven obeh, posebno marimbe. Le-ta v zadnjih letih postaja nadvse cenjeno in "iskano" glasbilo, odkrivamo pa predvsem ritmično-melodično gibkost in barvito polnost pojočega lesa.

DRAMSKI ODSEK PD ŠTANDREŽ

SKORAJŠNJA PREMIERA

IVA KORŠIČ

Naglo se približuje dan, ko bodo ljubiteljski igralci dramskega odseka Prosvetnega društva Štandrež spet stopili pred domačo publiko z novo odrsko postavitvijo. Kot je bilo že nekajkrat napovedano, so se letos po dolgih letih vrtoglavih komedij odločili za tekst z resnobno vsebino, in sicer dramo *Kaplan Martin Čedermac*, povzeto po istoimenskem romanu Franceta Bevka. Že od jeseni potekajo vaje, ki so v decembru zadobile intenzivnejši ritem, saj je premiera tako rekoč že pred durmi (12. t. m.). Gledalci, ki že veliko let spremljamo uspešno gledališko pot štandreških odrskih zagnancev, s posebnimi občutki pričakujemo ta njihov novi igralski napor; le-ta je vsaj začasno povsem zasukal njihovo žanrsko usmeritev. Letos bomo z drugačnim pristopom pričakali dvig zastora, dogajanje na odru ne bo izzvalo smeha, ampak nas bo poneslo nazaj v mračne čase, ko so črnosrajčniki gospodovali po naših krajih in skušali zatreti slovensko besedo tudi v cerkvi. Ob tem bo misel gotovo splavala tudi v naš čas in prostor, v katerem so, žal, še prisotne take temne sile, ki bi rade zbrisale slovensko prisotnost tostran meje.

Sredi decembra sem nekega popoldneva tiho stopila v spodnje prostore štandreške župnijske dvorane, kjer je potekala vaja za sklepni prizor. Skupne vaje so namreč navadno v večernih urah in večkrat se zavlečejo v noč. Z igralci in vestno šepetalko Marinko Leban je bil režiser Emil Aberšek, dolgoletni sopotnik štandreškega gledališkega ustvarjanja. Ob pavzi sem imela z njim, z Božem Tabajem in gospo Grahek, ki bo prvič na odru, pogovor o nastajajoči predstavi, katere zakulisni garači bodo kot ponavadi Snežica Černic (kostumi), Joško in Franko Kogoj (scena).

Rada bi izvedela kaj več o predstavi sami. Kdo jo je dramatiziral, kakšne so težave pri njeni obdelavi, kako potekajo priprave?

Bevkovega Kaplana Martina Čedermaca je dramatiziral oz. napisal filmski scenarij Boris Grabner, pok. prof. filmske dramaturgije, čigar učenec sem bil tudi jaz. Ta dramski tekst prinaša seveda določene težave. To je za nas vse velik odrski zalogaj, ne samo zaradi novega načina dela, ampak tudi zaradi te zmeraj prisotne bolečine, ki spremlja študij. Igralci se ne morejo izogniti asociacijam z današnjimi dogodki, čeprav drame nismo posodobili. Čas je strogo začrtan: leto 1933, kar se bo razbralo tudi iz kostumov. Scena bo zelo stilizirana; v celoti bomo skušali obdržati melos severne Primorske. Teksta nismo črtali, pri kakem prehodu smo le kaj malega izpustili. Celo z originalom smo ga primerjali in ugotovili, da se ujemata. Seveda smo stali pred dilemo: ali igrati heroično oz. demagoško ali pa toplo, prizadeto. Brez obotavljanj smo se odločili za slednje. Veliko poudarka smo dali pridigam, razmišljanjem in pogovorom z oblastmi, ki upodabljajo nasilje. Vse smo skušali naštudirati tako, da bi čustva segla do vsakega gledalca. V to izbiro nas je vodila tudi prijazna, komorna štandreška dvorana; v njej smo gledalcem zelo blizu in zato jih vključujemo v predstavo. Novost letošnje postavitve je tudi izredno široka zasedba. To je dobro za igralsko skupino, saj se zaradi tega prevetri. Pri režiji tako obširnega ansambla ne smemo pozabiti na našega strokovnega sodelavca, igralca Janeza Starino, njegova vešča gledališka roka pri novincih zares dobro deluje in zato glede zasedbe nimam nobenih težav. Bojim se pa, da bo napor pri predstavi zelo velik. Naj omenim, ker je ravno tu prisotna, gospo Marto Grahek, ki nima nikakršnih odrskih izkušenj, dela pa dobro, ker je v njej veliko veselja in navdušenja. Tekst pač privlačuje in prizadene. Napredek je zato viden.

Zanima me še nekaj: vas je ta prehod iz komedije v dramo morda zbegal?

Mislim, da ne. Kaplan Martin Čedermac je bil v zadnjih sezonah že večkrat omenjen kot možnost za ta dramski zasuk, vendar ne bi vedel, kdo ga je prvi predlagal. Menim pa, da sta bila sedaj pravo vzdušje in pravi politični trenutek za uresničitev našega načrta. Na vajah smo si večkrat rekli, da bo v predstavi verjetno vsak našel neko svoje Jeremitišče. Vsekakor me je malce strah, kako se bo vse izteklo; vsaka predstava je pač veliko tveganje.

Ko sem vprašala Boža, naj mi kaj pove o svoji vlogi in kako se je iz komedijanta prelevil v duhovnika, mi je povedal tole:

Ker je obravnavana problematika pri nas tako živa in aktualna, mi ni bilo težko poosebiti kaplana Martina, ker sem ga skušal upodobiti čim bolj iskreno in čustveno. Preiti iz komedijanta v duhovnika ni bilo prehudo, ker sta lik in vsebina zelo globoka. Težko pa je izpovedati čustva. Če nam bo uspelo v gledalcih vzbuditi take občutke, kakršne imamo mi v duši, uspeh ne bo izostal. Predstavo bi mirno lahko posvetili našim Jeremitarjem, pa tudi še živečim Čedermacem in našim pokojnim duhovnikom. Ker poznam našo publiko, mislim, da je dozorela tudi za dramo. Sicer letošnja dramska izbira ne uvaja niza dram. Komedije bodo še zmeraj na našem repertoarju.

Letošnja postavitev predstavlja sicer kar nekaj težav; v njej sodeluje 18 izvajalcev, dogaja se na šestih scenskih prizoriščih, ki se večkrat menjujejo, zato je predstava tudi tehnično zelo zahtevna. Moramo jo pač prilagoditi zmogljivosti našega odra in pri tem ustvariti čim bolj jasno sliko odrskega dogajanja.

Gospa Grahek mi je zaupala: "Sploh si nisem predstavljala, koliko dela in truda je treba vložiti v predstavo, ker pač nimam tovrstnih izkušenj. Vaje so naporne, a trudim se, da bom v svoji vlogi čim bolj prepričljiva. Težko sem se sicer vživela vanjo, kajti Katina je moje pravo nasprotje: je opravljivka, klepetulja, ne zmore molčati. Sicer pa so mi pri oblikovanju veliko pomagali režiser Aberšek in igralec Starina, ki sta enkratna, pa tudi Božo, tako da se v skupini prav dobro počutim."

Šepetalka Marinka Leban pa mi je zašepetala, da bo predstava veliko presenečenje za vse.

DR. ZORKO HAREJ 80-LETNIK

Prijatelj, glasbenik, politični in kulturni delavec dr. Zorko Harej je pred dnevi slavil 80. rojstni dan. V imenu naših bralcev mu čestitamo in želimo še mnoga zdrava in uspešna leta. Dne 22. decembra mu je Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta posvetila večer v besedi in pesmi, o čemer bomo poročali prihodnji teden. Prav tako bomo v prihodnji številki imeli z dr. Harejem celostranski intervju.

IVAN ŽERJAL V NABREŽINI

Prav na božični dan je bila v župnijski dvorani v Nabrežini odprta slikarska razstava mladega goriškega ustvarjalca Ivana Žerjala. Dvorana je sicer polna najrazličnejših pobud, ki obeležujejo praznične dneve in nemara so ravno zaradi tega slike Ivana Žerjala še posebno ubrano zaživele. Tako je bilo v gostoljubnem vzdušju g. Breclja in številnih domačinov predstavljenih 17 likovnih stvaritev, ki bodo na ogled tja do Sv. treh kraljev. Ivan Žerjal je s pričujočo razstavo pravzaprav napravil nekakšen izbor zadnjih nekaj let ter predstavil osnovne smeri dosedanjega ustvarjalnega dela. V pestri različnosti pristopov je nedvomno mogoče zaznati osnovno nagnjenje, ki je vsekakor obeleženo z močnim barvnim zarisom. Izrazitemu barvnemu utripu se vedno pridružuje še dinamičnost vsake slike posebej, zaradi česar so likovni zapisi živi, hkrati pa estetsko učinkoviti. Na ta način je razstava smiselno zaokrožena ter zares prijetno stopljena s krajem in prostorom, v katerem se nahaja.

RAZSTAVA NA GORIŠKEM GRADU NA OGLED DO KONCA APRILA

DIVUS MAXIMILIANUS

Zgodovinska razstava *Divus Maximilianus. Una contea per i goriziani: 1500–1619* naj bi na primerno slovesen način zaključila enoletno praznovanje prve omembe Gorice. Ravno zato je kot poseben poklon tej obletnici in izven kronoloških okvirov razstave predstavljen tudi najstarejši ohranjeni originalni dokument, namreč razsodba iz Verone z dne 3. novembra 1001, ki kraj omenja kot *Gorzo*, katalog pa prinaša še prepis listnine 28. aprila 1001 (mimogrede: oba prepisa sta povzeta po knjigi Petra Štiha).

Divus Maximilianus je nastal po zamisli Silvana Cavazze, profesorja zgodovine na tržaški univerzi, ki je k sodelovanju pritegnil še druge strokovnjake, predvsem avstrijske zgodovinarje, pretežno avstrijske so prav tako muzejske ustanove, ki so dale na posodo dela. Izrazit zgodovinski pečat dajejo razstavi številni pergamenti, rokopisi in knjige, med ostalimi eksponati pa prevladujejo grafični listi dokumentarne vrednosti. Med slednje sodi tudi 52 m dolgi in iz 137 listov sestavljeni *Slavnostni sprevod Maksimilijana I.*, ki pa, žal, ni v originalu, temveč v sodobnem ponatisu, in verjetno tudi zaradi tega ni niti v celoti objavljen v spremnem katalogu.

Sama razstava je urejena v dva sklopa. V t.i. Dvorani Deželnih stanov naj bi eksponati, vezani na dve veliki osebnosti, kakršni sta bila Maksimilijan I. in Karel V., predočili gledalcu zgodovinsko podobo cesarstva in Evrope: Maksimilijana zastopajo predvsem različni portreti, Karla pa doprsni kip iz Pokrajinskih muzejev in 6,6 m dolga *Slavnostna parada ob cesarskem kronanju*, ki prav tako ni v celoti reproducirana v katalogu. Če naj bi prva dvorana ponudila splošni okvir, se obiskovalec v Grofovi dvorani sreča s tistimi Goričani, ki so se v 16. stoletju uveljavili kot diplomati ali upravitelji v okviru habsburškega cesarstva. Vez s preteklostjo pletejo prav tako različni dokumenti in seveda na neposrednejši način portreti. V tem slučaju je hvalevredno, da so bile nekatere oljne slike restavrirane izrecno za to razstavno priložnost, tako doprsni portret *Giovannija Marije Coroninija* iz Coroninijeve fundacije in dva celopostavna, več kot dva metra visoka portreta *Germanica* in *Giulia Cesarja Strassolda* iz Nadškofije. Slednja sodita gotovo med kvalitetnejša razstavljena dela, zaradi neposrečene postavitve pa se njuna "postavnost" slabo bere. Ravno tako so v sosednji sobi nekoliko "skrite" tabelne slike Marcella Fogolina iz zbirke Lewetzow–Lantieri, ki predstavljajo pomembno obogatitev goriškega umetnostnega fonda. Nasprotno pa si lahko obiskovalec v vsej dolžini (13 m) ogleda originalen *Pogrebni sprevod nadvojvode Karla*, ki je razkošno reproduciran tudi v katalogu.

Hans Burgkmair, *Alegorični cesarski orel Konrada Celtisa*, ok. 1507

Osebno menim, da je bolj kot razstava posrečen katalog, ki je po zamisli prej podoben samostojni zgodovinski publikaciji kot pa spremnemu besedilu razstavljenih del. Posamezni prispevki razčlenjajo podobo cesarstva in razvoj goriške grofije, ob cesarjih pa so predstavljeni tudi vidnejši akterji goriške zgodovine.

Divus Maximilianus bo na ogled na Goriškem gradu vse do 30. aprila 2002, vsak dan, razen ponedeljka, med 9.30 in 18. uro.

SQ

SSk O POLOŽAJU NA TRŽAŠKEM

OSTRE KRITIKE NA RAČUN DIPIAZZE

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti je na svoji zadnji seji v letu 2001 obravnavalo izvajanje narodnostnih pravic na Tržaškem.

Kot piše v tiskovnem sporočilu, ki smo ga prejeli, se je tajništvo seznanilo z neverjetnimi stališči sedanje tržaške občinske uprave župana Roberta Dipiazze. Župan namreč eno govori, dela pa drugo, meni SSk, odvisno od volje njegove večine, kar pomeni, da on pri tem nima besede. Tako je bilo za primer enojezičnih tabel v Križu, kjer je župan obljubil ljudem nekaj desetin dvojezičnih tabel. Njegova večina pa je gladko zavrnila resolucijo opozicije, na predlog samega župana, ki je enostavno požrl dano besedo in dokazal, da ni verodostojen. Zadeva za SSk še ni končana, saj bo svetovalec Močnik vložil zahtevo po ponovni obravnavi in glasovanju resolucije, ker je predsednik sveta Sulli onemogočil debato in s tem kršil pravilnik sveta ter vsa demokratična pravila, ki dajejo izvoljenim pravico do besede.

Podobno se je zgodilo z odgovorom odbornika Roberta Menie na vprašanje svetovalca Močnika, ki je spraševal župana, ali namerava spoštovati doseženo raven zaščite slovenskih pravic na teritoriju glede izobešanja dvojezičnih obvestil, lepakov ipd. Menia je odgovoril, da bodo naredili izjemo za kraško področje občine, a le na stroške kraških konzult, kar je v kričečem nasprotju z zakonom.

Oba primera sta po mnenju SSk v nasprotju z 29. členom zaščitnega zakona, ki ne dovoljuje nižanja že dosežene ravni zaščite, v tem primeru pod prejšnjimi upravami, torej sta obe stališči nezakoniti.

Zanimivo pa je, da se uprava Dipiazze sklicuje na člene od št. 8 do št. 10 zaščitnega zakona in torej na neoperativnost zakona do umestitve t.i. paritetnega odbora, ki bi moral določiti ozemlje, na katerem bodo ta pravila veljala. S tem je dokazano, da se je zgodilo to, na kar je SSk stalno opozarjala, ko prejšnja večina v državi ni hotela sprejeti seznama občin, v katerih naj se uveljavljajo slovenske pravice. Tako imenovani paritetni odbor dejansko ne bo jamčil enakopravnosti stališč manjšine, saj bodo v njem gotovo tudi predstavniki, ki ne mislijo izvajati zaščite po danes veljavnih sporazumih in standardih, in zato bodo določila tega odbora zelo verjetno nižala raven doseženih in pripadajočih pravic, ker bo o njih odločala politična večina v državi in ne manjšina, ki ni več pravni subjekt. Primer enojezičnih izkaznic v občinah, kjer so danes dvojezične, je že danes proti 29. členu zakona, saj krši določila Londonskega sporazuma, a je jasen dokaz o tem, da zaščitni zakon stoji na slabih temeljih in bo prinašal le nove spore, meni SSk.

Tajništvo se je seznanilo z nespoštovanjem slovenskih pravic tudi v ostalih občinah, nazadnje v Zgoniku, in bo zato po novem letu začelo s pravno komisijo Slovenske skupnosti široko akcijo za zagotovitev zakonitosti postopkov.

IZLET ZDRUŽENJA KMEČKIH IN PODEŽELSKIH ŽENA

VEDNO OČARLJIVI SALZBURG

Prve dni decembra je Združenje slovenskih kmečkih in podeželskih žena priredilo že tradicionalni dvodnevni izlet pred božičnimi prazniki, ko se delo na polju nekoliko zmanjša. Tokrat nas je pot vodila na Salzburško na ogled božičnega mestnega sejma ter ostalih mestnih zanimivosti.

Poln avtobus veselih izletnikov, ki jim poleg vsakdanjih opravil na polju in doma prija oddih v domači družbi, se je zgodaj zjutraj odpravil proti severu. Že pred mejo z Avstrijo nas je pričakalo sneženje, ki nas je nato spremljalo ves čas izleta. Po krajšem postanku med potjo, da smo se lahko razgibali, smo prišli do lepega hotela, kjer smo se nastanili. Po kosilu smo si z vodičem ogledali center mesta, ki slovi ne le po svojem genialnem sinu Mozartu, ampak tudi po kar 40 cerkvah, ki so jih skozi stoletja gradili tamkajšnji škofi, ki so obenem imeli tudi posvetno oblast. Bogastvo jim je prihajalo v glavnem s prodajo soli, ki so jo v veliki količini kopali v bližnji okolici. Poleg res lepih baročnih cerkva v starem centru mesta smo se z vlečnico povzpeli do trdnjave iz enajstega stoletja, ki naj bi bila največja v Evropi in od koder se obiskovalcu nudi edinstven pogled na vrsto cerkvenih kupol, na reko Salzach, ki ločuje stari od novega dela mesta, ter proti severu na gričevje, proti jugu pa na gorovje Visokih Tur.

Izlet se je zaključil z ogledom par tisoč let starega rudnika soli na griču Hallein v neposredni bližini avstrijsko-nemške meje. Ta rudnik so začeli izkoriščati že Kelti, pravi razvoj pa je dosegel v osemnajstem in devtnajstem stoletju, ko so dnevno nakopali tone soli, ki so jo izvažali širom po Evropi. Ko smo prišli iz globin sedaj opuščenega rudnika na svetlo, nas je pričakal pravi snežni metež, ki nas je na poti domov spremljal, dokler nismo prišli na Koroško.

Ob zaključku smo si bili edini, da so taki izleti potrebni in koristni, da se člani in prijatelji srečajo in razvedrijo. Zahvala gre organizatorjem in predvsem neutrudnima Suzani in Flaviji, ki skrbita tudi za dobro razpoloženje.

NK

OB PRAZNOVANJU KRISTUSOVEGA ROJSTVA

ŠKOF ZA GRADNJO MIRU IN SLOVENSKA BOŽIČNICA

FOTO KROMA

Pomen izgradnje miru je tudi na Tržaškem bil v ospredju tokratnih božičnih praznovanj. Tržaški škof msgr. Evgen Ravignani je že v božičnem voščilu tržaškim Slovencem, ki smo ga objavili v prejšnji številki, poudaril, da je mir mogoč in da nas mora obvezovati njegova izgradnja skupaj z vsakim človekom dobre volje. To misel je škof Ravignani še bolj poudaril v svoji homiliji med slovesno božično mašo v stolnici sv. Justa 25. decembra.

Gospodova slava, je med drugim dejal škof, je v človeštvu, ki je spravljeno s seboj in ki živi v miru. Vendar danes ni miru. Tržaški škof se je navezal na septembrski newyorški atentat, na vojno v Afganistanu in na ameriške grožnje po "kaznovanju" tistih držav, ki naj bi ščitile teroriste. Mir je še mogoč, je dejal škof, to ni utopija, ampak gotovo upanje. Vendar si moramo vsi prizadevati za skupno uresničevanje načrtov pravice in solidarnosti, prijateljstva in bratstva, razumevanja in ljubezni. Mir je mogoč tudi v Sveti deželi, kjer divja spor med izraelskim in palestinskim narodom, ki imata oba pravico, da se jima prizna dostojanstvo v svobodi in zagotovita varnost in mir. Pri tem je škof Ravignani pozval vernike, naj molijo, da se podre zid nerazumevanja in odklanjanja, zid nasprotovanja in sovražnosti, tako da Izraelci in Palestinci lahko skupaj živijo na isti zemlji. Škof Ravignani je molil in izrazil upanje, da bi tudi med upravitelji in prebivalci Trsta rasli složnost in sproščenost in da bi s skupnim prizadevanjem prišlo do novih perspektiv za prihodnost mesta.

Poziv k izgradnji miru je bil v tesni zvezi z drugo škofovo osrednjo mislijo v božični homiliji, in sicer v potrjevanju vere v Jezusa Kristusa. Kristus je namreč tudi danes znamenje nasprotij in razhajanj. Kristjan mora danes potrditi svojo vero Vanj, se pravi vero, da je Kristus tisti, ki je prišel na svet, da bi vzel nase breme krivde in grehov človeštva, tisti, ki je prinesel resnico, tisti, ki je ljubil človeštvo in umrl zanj, tisti, ki nas je spravil z Očetom in nam omogočil ponovno rojstvo kot božji otroci in ki se bo nekoč vrnil, da nas popelje v polnost radosti in življenja. Pričevanje in oznanjevanje vere v Jezusa Kristusa mora biti danes ne boječe in negotovo, ampak odločno in prepričljivo.

SLOVENSKA BOŽIČNICA PRI NOVEM SV. ANTONU

Božičnica v cerkvi Novega sv. Antona za tržaške Slovence **(na sliki)** je postala že tradicija, saj jo je Slovensko pastoralno središče letos priredilo že sedmič. Tokrat je bilo to srečanje posebno slovesno, saj je daroval sveto mašo in pridigal koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak. Z njim so somaševali škofov vikar msgr. Franc Vončina, msgr. Marij Gerdol in pater Rafko Ropret. Svoje zadovoljstvo, da je g. škof prišel med tržaške vernike, sta izrazila v svojem pozdravnem nagovoru ravnatelj Pastoralnega središča, msgr. Gerdol, in predstavnik zbora Albert Štrajn. Oba sta izrazila željo, da bi se dr. Bizjak pogosto vračal med tukajšnje vernike. G. škof je izrazil svoje zadovoljstvo, da se je lahko udeležil božičnega srečanja tržaških Slovencev, in pripravljenost za nadaljnje sodelovanje. Poudaril je, kako je rojstvo vsakega otroka dogodek, ob katerem se izravnajo vsi spori in nesoglasja. Toliko bolj bi moralo biti rojstvo božjega Deteta dogodek, ki bi v nas okrepil posluh za potrebe ljudi okoli nas in odprl naša srca za sodelovanje z drugimi ljudmi.

Pri sv. maši je sodeloval Združeni zbor Zveze cerkvenih pevskih zborov. Pod vodstvom dirigenta Edija Raceta in ob orgelski spremljavi prof. Tomaža Simčiča je med sv. mašo ubrano zapel poleg mašnih delov različnih avtorjev še vrsto priljubljenih božičnih pesmi. Po maši je zbor zapel še tri božične ljudske pesmi Jožef in Marija, Jožef, prileten mož in Poslušajte vsi ljudje. Vse tri pesmi je priredil za mešani zbor Ubald Vrabec, priljubljeni skladatelj, od katerega smrti bo v januarju preteklo že deset let.

Iz največje cerkve v mestnem središču so slovenski verniki odhajali z lepimi božičnimi melodijami in s sporočilom optimizma in veselja škofa dr. Bizjaka.

JUBILEJNI KONCERT ZBORA JACOBUS GALLUS

DESET LET PLODNEGA DELA IN ZADOŠČENJA

FOTO KROMA

Med dogodki, o katerih v prejšnji številki nismo mogli poročati zaradi stiske s prostorom, je bil tudi jubilejni koncert ob 10-letnici delovanja obnovljenega zbora Jacobus Gallus. Prostora sicer tudi tokrat ni veliko, vendar je prav, da se ob tem dogodku, ki je 17. decembra lani privabil v evangeličansko cerkev v Trstu množico ljubiteljev zborovskega petja, vsaj malo zaustavimo.

Bil je to res pravi praznik petja, s sporedom, ki je vseboval izbor najznačilnejših in najbolj priljubljenih pesmi, s katerimi se je zbor Jacobus Gallus predstavil. Ob tej priložnosti so se na koncu sedanjim pevcem pridružili še številni bivši člani zbora, ki so s skupnim izvajanjem zadnjih treh pesmi primerno zaokrožili jubilej zbora Gallus.

Na jubilejnem koncertu je slavljencem v pozdrav s kratkim, a toplim govorom spregovoril skladatelj Pavle Merku, medtem ko so številne pevke in pevci prejeli Gallusove značke, zborovodja Janko Ban pa Gallusovo plaketo. Zboru J. Gallus so ob desetletnici izrazili svoja voščila in čestitke predstavniki številnih zborov, društev in organizacij iz zamejstva in Slovenije, kar je dokaz, da se je ta pevski sestav v tem obdobju krepko zasidral v zavest in srce naših ljudi.

Sicer se po božičnih in novoletnih počitnicah z januarjem sezona za zbor nadaljuje. Že konec meseca bo nastopil v Hrpeljah na prireditvi ob 10-letnici smrti Ubalda Vrabca, v načrtu pa ima med drugim tudi snemanje CD plošče.

TRADICIONALNO SREČANJE NA ŠTEFANOVO

DOŽIVET KONCERT BOŽIČNIH PESMI V ŠTIVANU

Dolgoletna navada je, da se na praznik svetega Štefana ljudje zberejo v štivanski novi cerkvi na tradicionalnem koncertu božičnih pesmi. Tako je bilo tudi letos, čeprav je bilo vreme mrzlo in deževno. Kdor se je udeležil večera, pa je lahko prisluhnil doživetemu in vsebinsko bogatemu koncertu. V prvem delu je nastopil otroški zbor Ladjica, ki ga vodi Olga Tavčar. Zbor je imel v tem adventnem času že dva božično uglašena nastopa, saj je z veroučnimi skupinami sooblikoval dobrodelno otroško župnijsko božičnico, 14. decembra v Devinu, z božičnim sejmom. V nedeljo, 24. decembra, pa so sodelovali pri živih jaslicah v Postojnski jami, o čemer poročamo drugje. Za štivanski nastop pa so izbrali pet pesmi, med temi ljudski *Glej zvezdice božje* in *Tam stoji pa hlevček*. Zbor je na elektronske orgle spremljala Barbara Corbatto, ob njej so nekatere pesmi spremljali tudi s kljunastimi flavtami, čelom, kitaro in Orffovim instrumentarijem. Sledil je krajši, a zelo posrečen nastop instrumentalne skupine, ki jo sestavljajo gojenke devinske podružnice Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice. Tri kljunaste flavte, kitara, metalofon in violončelo so zaigrali dve nemški božični pesmi. Drugi del koncerta je oblikoval Moški zbor Fantje izpod Grmade, ki je pod vodstvom Iva Kralja nastopil z božično lepljenko *Srečna si štalca* za moški zbor, recitatorja, violinista in organista. Svoj nastop so Fantje posvetili spominu pred kratkim umrlega prijatelja in pevca Gregorja Pertorta. Zapeli so deset pesmi, ki so vsebinsko pokrivale vso dobo od adventa do Svetih treh kraljev, na orgle je zbor dovršeno spremljal Štefan Bembi, med temi pesmimi pa je Franko Žerjal, ob violinski spremljavi Iztoka Cergola, s posebno občutljivostjo recitiral ljudske božične pesmi in kolednice, ki jim je violina, razen v dveh primerih, ko originalni napev ni bil dosegljiv, ustvarjala tudi melodijo, da so te starodavne ljudske božične pesmi zazvenele tudi z glasbenega vidika.

Organizatorji štivanskega koncerta so torej potrdili, da znajo iz leta v leto z novimi zamislimi posredovati zvestim poslušalcem globoko doživljanje božične skrivnosti in sporočila teh praznikov.

FOTO KROMA

TRADICIONALNI BOŽIČNI KONCERT NA OPČINAH

PRILJUBLJENO PEVSKO SREČANJE V ZNAMENJU KRSTNIH IZVEDB

Tudi letos sta openska župnija in cerkveni zbor Sv. Jernej na božični dan priredila tradicionalni koncert božičnih pesmi, ki ima že več kot dvajsetletno tradicijo. Opensko župnijsko cerkev sv. Jerneja **(foto Kroma)** je tudi tokrat napolnila množica ljubiteljev petja, ki so prisluhnili raznolikemu sporedu v izvedbi domačih zborovskih in pevskih sestavov in v znamenju tudi nekaterih krstnih izvedb. Openski božični koncert pa je oplemenitilo priložnostno razmišljanje prof. Brune Cijak Štekar, ki je ob omenjanju tragedij, ki pretresajo svet zlasti po 11. septembru, in izgube vrednot poudarila pomen Kristusovega sporočila ljubezni, ki mora biti edino vodilo in za katerim moramo hoditi.

Koncertni spored, ki ga je povezoval Tomaž Susič (vezni tekst je pripravila Nataša Sosič) se je začel z nastopom Dekliške mladinske pevske skupine Vesela pomlad, ki je pod vodstvom Franca Pohajača zapela tri priredbe božičnih pesmi: Merkujeve *Svete noči*, Florjančeve *Adeste fideles* in *Glej zvezdice božje* Maksimilijana Feguša. Dekletom Vesele pomladi je sledil nastop Ženskega vokalnega terceta Ver laetum. Matejka Bukavec, Daria Vitez in Rossana Paliaga, ki sestavljajo tercet, so izvedle najprej dve božični ljudski v priredbi pred nedavnim pokojnega skladatelja Ignacija Ote (nastop je torej izzvenel tudi kot spomin na tega našega neutrudnega kulturnega delavca), in sicer *Kaj se vam zdi* in *Tam stoji pa hlevček*. Nato je tercet poskrbel za krstno izvedbo dveh skladb, ki jih je openski skladatelj Carlo Tommasi (sicer pevovodja tamkajšnjega italijanskega cerkvenega zbora) uglasbil na besedilo pesnice Zore Saksida: gre za pesmi *Svetonočna zibka* in *Edinstvena ljubezen*. S Ferlugov je na openski božični koncert prišel tamkajšnji mešani zbor Višava, ki je pod vodstvom Martina Vremca izvedel Vrabčevo priredbo pesmi Poslušajte vsi ljudje in Vodopivčevo *Otrok v božični noči*, nato še črnsko duhovno *Good News*. Kot zadnji pa je nastopil domači cerkveni zbor Sv. Jernej, ki se je poklonil dvema priljubljenima zamejskima skladateljema: najprej je zapel Maličevo *Božično pričakovanje*, nato *Božična noč* in *Le spavaj, sladko Detece* Zorka Hareja, ki je prav pred Božičem praznoval svojo 80-letnico. Na koncu so openski pevci, skupaj z zborom Višava, izvedli še malo kantato Lojzeta Mava *Ne bojte se*, pri čemer so kot solisti nastopili baritonist Marko Arduini in dekleta terceta Ver laetum, pri orglah pa je bil Ivan Milič. Doživeto opensko božično koncertno popoldne pa se seveda ni moglo zaključiti brez petja priljubljene Gruberjeve *Svete noči*.

V NEDELJO V MAVHINJAH

LEP BOŽIČNI KONCERT

Mala župna cerkev sv. Nikolaja v Mavhinjah je bila v nedeljo, 30. decembra 2001, pretesna za vse, ki so tudi iz širše okolice prišli na božični koncert dveh uveljavljenih glasbenikov. Natopila sta organist Andrej Pegan in faran, čelist Vasja Legiša, ki zadnja leta živi in koncertira v Nemčiji, vsako leto ob praznikih pa pride domov v Vižovlje ter rad obogati glasbeno božično doživljanje tudi v domači fari. Nedeljski koncert je bil tudi pomemben kulturno-umetniški dogodek, saj so udeleženci lahko prisluhnili kar dvema krstnima izvedbama. Uvodoma sta namreč zaigrala prav za to priložnost napisano Fantazijo Andreja Pegana. Na koncu prvega dela, med katerim smo lahko prisluhnili še skladbam D. Davidoffa, Haendla, Haydna in Schuberta, pa smo lahko slišali še praizvedbo skladbe Cantabile e allegro goriškega duhovnika in skladatelja Stanka Jericija. Delo je originalno napisano za klavir in čelo, a je zelo doživeto in razveseljujoče zazvenelo tudi z orglami. V drugem delu tega večera pa sta Legiša ob violončelu in Pegan ob orglah zaigrala dvanajst božičnih pesmi. Ob petih Gačnikovih uglasbitvah in priredbah sta mlada nadarjena glasbenika zaigrala tudi pesem *Otrok v božični noči* Aleksandra Vodopivca, Vrabčevo priredbo ljudske *Poslušajte vsi ljudje*, Harejevo *Le spavaj sladko Detece*, Merkujejo uglasbitev ljudske *Te dan je usega' veseja*, češko narodno *Pojdem spolu do Betlema* ter koncert končala z intenzivno doživeto zaigrano Gruberjevo *Sveto nočjo*. Bil je to lep glasbeni in duhovni trenutek, ki je obogatil vsakega udeleženca koncerta.

TRŽAŠKA KNJIGARNA
LIBRERIA TRIESTINA

VAM VOŠČI USPEŠNO IN PLODNO LETO 2002. PRIČAKUJEMO VAS S SLOVENSKIMI KNJIGAMI, GRAFIKAMI, IZLETNIŠKO LITERATURO IN BOGATO IZBIRO UMETNIŠKE OBRTI.

TRST - Ul. sv. Frančiška 20, tel. 040 635954, e-mail: tklibris@tin. it

OBVESTILA

ZDRUŽENJE PROSTOVOLJCEV Hospice Adria-Onlus za pomoč terminalnim bolnikom sklicuje občni zbor, ki bo v prostorih Slovenskega dobrodelnega društva, ulica Mazzini 46/1, v torek, 8. januarja 2002, ob 17.30 v prvem in ob 18. uri v drugem sklicanju s sledečim dnevnim redom: poročilo ustanovnega odbora, predstavitev notranjega pravilnika, razgovor, volitve predsednika, izvršnega sveta, nadzornega odbora, razno. Vljudno vabljeni!

FOTOKROŽEK FOTO Trst 80 prireja v sodelovanju z deželnim sedežem italijanske državne radiotelevizije RAI Drugi zamejski video natečaj Ota-Hrovatin. Natečaja se lahko udeležijo vsi ljubitelji videosnemanja, in to z največ dvema videofilmoma. Tema je prosta, posnetki pa naj trajajo najmanj pet in največ deset minut. Posneta dela je treba oddati do 11. januarja 2002 v Tržaški knjigarni v ulici sv. Frančiška 20. Na videokaseti in priloženi ovojnici mora biti napisan naslov dela, ovojnica pa mora tudi vsebovati izpolnjeno prijavnico (ta je na razpolago v Gregorčičevi dvorani, ulica sv. Frančiška 20, II. nadstropje) in prispevek za udeležbo v višini 10.000 lir. Predvajanje in nagrajevanje filmov bo 25. januarja 2002.

DAROVI

ZA NOVI glas: Alojz Debelis ob plačilu naročnine 20.000 lir.

MAGDA IN Robert Petaros darujeta 500.000 lir za cerkev na Opčinah in 500.000 lir za misijon p. Sakside.

ZA OTROŠKI zbor Slomšek: Luciano Živic 50.000 lir.

ZA NOVE jaslice v cerkvi v Bazovici: Lidija Nendetova 50.000 lir; Marija Koveščeva namesto cvetja na grob pok. Mariotu Križmančiču 50.000 lir; Nada Mesar 20.000 lir; N.N. v spomin na očeta g. Žarkota 50.000 lir.

ZA CERKEV v Bazovici: Ema Križmančič namesto cvetja na grob pok. Vinkotu Ražmu 20.000 lir; sinova v isti namen 50.000 lir; Neda Petaros v isti namen 50.000 lir.

ZA CERKEV v Gropadi: Marija Fajglova 50.000 lir.

ZA CERKEV na Pesku: Jolka Kapun iz Gročane ob božičnih praznikih 50.000 lir; N.N. ob isti priložnosti 50.000 lir; Milka Rapotec, Gročana 53, namesto cvetja na grob pokojni Mariji Višnjevec 25.000 lir; Milka Rapotec 50.000 lir; Luciano Živic 50.000 lir; domača družina ob prvi obletnici smrti pokojnega Oskarja Racmana 50.000 lir; za obnovo cerkve na Pesku: vaščani iz Gročane 225.000 lir; družina Križmančič-Micali 50.000 lir.

ZA CEKERV na Opčinah darujeta Olga Strain 50.000 lir in Anica Ciani 100.000 lir namesto cvetja na grob pokojnega Milana Štekarja.

Ob smrti gospe
MILKE HRVATIN SERGAS
izrekata staršema Johani in Matiji, sestri Elviri, možu Francu, sinu Dariu in ostalim svojcem iskreno in občuteno sožalje slovenska župnijska skupnost in cerkveni pevski zbor pri Sv. Ivanu.

Izrazom sožalja se pridružuje tudi Novi glas.

Na praznik Svetih treh kraljev, **6. januarja**, bo v župnijski cerkvi sv. Roka v Nabrežini ob **15.30**

BOŽIČNI KONCERT,

ki ga bo izvedel Mešani pevski zbor Hrast iz Doberdoba pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča.

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV IN GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

vabita

v **ponedeljek, 7. januarja 2002, ob 20.30**
v Peterlinovo dvorano

na predstavitev knjige avtorice **Lojzke Bratuž**

IZ GORIŠKE PRETEKLOSTI

Avtorico in delo bo predstavila prof. Marija Pirjevec.

SVETOIVANSKA SLOVENSKA ŽUPNIJSKA SKUPNOST

prireja

BOŽIČNI KONCERT

v **soboto, 12. januarja 2002, ob 20.30**
v župnijski cerkvi pri Sv. Ivanu, trg Gioberti 1.

SODELUJEJO: Ženski vokalni tercet Ver laetum, oktet Suha in Mešani pevski zbor Divača.

BOŽIČNO SREČANJE V JEREMITIŠČU

USTVARJALNO V DOBER NAMEN

Jeremitarji še zmeraj zagrizeno in odločno bojujejo svoj pravični boj za obstoj prelepega domačega kraja, toda v tej borbenosti je našla prostor tudi misel na nedolžne otroke, ki so nebogljene žrtve vojne proti terorističnim zločincem v Afganistanu. Na zadnjo adventno nedeljo popoldan (23. decembra) so namreč priredili božično srečanje, ki je potekalo na Zornovi domačiji št. 5. V nekdanji kapelici so v zgornjem prostoru, ki ga je prijetno ogrevala starinska železna peč, razstavili sladke božične dobrote, ki so jih spekle pridne gospodinje, jaslice, angelčke, in druge nabožne motive, ki sta jih iz mavca izdelala Mitja in Manuela Marchi, prisrčne voščilnice z božičnimi risbicami, ki so jih narisali učenci OŠ F. Erjavec iz Štandreža, in čudovite rastlinske kompozicije iz raznovrstnega smrečja, okrasnih rastlin in drugih okraskov ter celo povrtnin, ki so jih napravile spretne roke odraslih domačink in otrok. Pod strokovnim vodstvom in z materialom, ki so ga nudili prireditelji, so se tudi priložnostni obiskovalci lahko urili v izdelavi ikeban in jih ponesli na svoje domove. V sobici v pritličju pa se je širil omamen vonj po pristnem čebeljem vosku. Ob prasketanju ognja v kaminu so odrasli, še posebno pa otroci, navdušeno hodili okrog mize in potapljali stenj v vroči vosek. Nastajale so debele, izredno dišeče sveče, ki so jih izdelovalci ponosno odnašali domov. Prisotnim so gostoljubni Jeremitarji postregli s kuhanim vinom, čajem in pecivom. Ob 18. uri so se v soju bakle vsi podali na Makučev travnik in tam prižgali pisane lučke na sloki smreki, ki jo je podarila mestna občina Nova Gorica, olepšali pa domačini z okraski iz stiropora. Tega slovesnega trenutka se je udeležil novogoriški podžupan Viljem de Brea, ki je Jeremitarjem zaželel, da bi

FOTO BUMBACA

se čim boljše iztekle vse njihove tegobe. Zahvalo mu je izrekel predsednik štandreškega rajonskega sveta Marjan Breščak. S predbožično dobrodelno pobudo so Rumitarji lahko veseli, saj je dosegla svoj cilj: prispevki prodajne razstave so znašali skoro tri milijone lir.

Kogar bo te dni pot zanesla v Jeremitišče, si bo lahko ogledal tudi jaslice, izdolbene iz hlodov, ki stojijo ob murvi v začetku zaselka. *IK*

PISMO GORIŠKEMU PREFEKTU IN ŽUPANU

Skupina lastnikov zemljišč v Jeremitišču pa je dne 22. decembra naslovila na goriškega župana in novega prefekta pismo, v katerem poudarja svoja stališča glede razlastitvenih posegov na slovenski zemlji. V njem piše: *V odgovor na pismo goriške občine z dne 6. decembra 2001, spodaj podpisani lastniki in uporabniki zemljišč v Jeremitišču sporočamo, da ne dovoljujemo vstopa na svoja zemljišča od občine poverjenim osebam, ki naj bi začele postopek razlaščanja. Razlastitveni postopek je namreč nezakonit, ker predvidena dela tovornega postajališča ne služijo javni koristi, ampak so namenjena dejavnostim v korist maloštevilnim. To potrjujeta sedanja uporaba tega postajališča ter zadnja sprememba regulacijskega načrta mesta Gorice, ki na tovornem postajališču predvideva tudi trgovinske in sorodne dejavnosti. Načrtovane strukture tretjega dela tovornega postajališča so tudi nesmiselne in pomenijo pravo razmetavanje javnega denarja, saj bodo z vstopom Slovenije v Evropsko unijo površine in strukture, ki se bodo sprostile na obmejnem področju na eni in drugi strani sedanje državne meje, več kot zadostne. Mestni upravi Nova Gorica in Vrtojba-Šempeter že v to smer načrtujeta prestrukturiranje obstoječih objektov. Strategija goriške občinske uprave pa gre v nasprotno smer. Zadržanje goriške občine je v očitnem nasprotju tudi z državnim zakonom št. 38 z dne 23. februarja 2001, ki v 20. in 21. členu izrecno predvideva, da morata urbanistično načrtovanje ter njihovo izvajanje težiti k zaščiti zgodovinsko-kulturnih in drugih značilnosti krajev, kjer živi slovenska manjšina. Etnično razlaščanje zemlje in stanovanjskih poslopij v Jeremitišču pomeni tudi hud udarec tamkajšnjemu prebivalstvu ter intenzivnemu kmetijstvu in ogroža širšo slovensko narodnostno skupnost. Podpisani sporočajo, da so o zadevi že seznanili pristojne sodne oblasti.*

Zaradi zgoraj navedenega pričakujemo od goriške občinske uprave odgovornejši pristop k reševanju Jeremitišča, od goriške prefekture pa poseg pri občinskih upraviteljih, da zaustavi njihove uničevalne posege.

V NEDELJO, 23. DECEMBRA, V PROSTORIH KD SABOTIN V ŠTMAVRU

PEVMA-OSLAVJE-ŠTMAVER IMAJO SVOJ PRAPOR

V nedeljo, 23. decembra, je bil lep in sončen zimski dan. Nadvse slovesno je bilo v Štmavru, točneje v prostorih bivše osnovne šole, kjer ima svoj sedež delavno društvo Sabotin. Na prisrčnem in domačem srečanju, kakršna so značilna za pobude briškega rajona, so predstavili in razvili prapor, na katerega so domačini že dalj časa čakali.

FOTO BUMBACA

Na slovesnosti je seveda spregovoril predsednik rajonskega sveta Silvan Primožič, ki je vsem orisal, kako je do prapora prišlo; povedal je, da je nadvse ponosen, da ima lahko odslej slovenski rajon svoj simbol, pod katerim se lahko razpoznavajo vse realnosti, ki so prisotne v krajevni skupnosti. Med drugim je v svojem nagovoru povzel glavne problematike, s katerimi se ubadajo v rajonu, opravil obračun opravljenega dela, saj se z občinskimi volitvami prihodnje leto izteče mandat tudi desetim goriškim rajonskim svetom; pozitivno je ocenil dejstvo, da je goriški občinski svet odobril amandma k proračunu za leto 2002, ki predvideva potrebno vsoto za gradnjo športno-kulturnega centra v Pevmi. Z omenjeno tematiko se krajevni politični predstavniki ubadajo kar nekaj desetletij. Tokrat pa je načrt pripravljen in vsota v proračunu, tako da so predpostavke, da bi lahko v kratkem prišlo do pomembnih korakov v smeri uresničitve pomembnega projekta.

Nedeljskega srečanja v Štmavru se je udeležilo veliko krajanov, ki so si vsi ponosno ogledali svoj prapor. Velja spomniti, da je bil briški rajon vse do leta 1927 del podgorske občine, ki je bila s fašizmom, slično kot štandreška občina, ukinjena, danes pa so Pevma-Oslavje-Štmaver eden od desetih rajonov občine Gorica. Prapor Pevme, Oslavja in Štmavra je blagoslovil domači župnik g. Vojko Makuc, slovesno razvitje pa je opravil predsednik Silvan Primožič.

Kako pa sploh zgleda prapor? Na njem so simbolno prisotni vsi elementi, ki so pod Sabotinom doma, in sicer reka Soča s pevmskim mostom, grozd rumene barve, cerkev v Štmavru in seveda Sabotin. Za zamisel je poskrbel mladi Boris Lutman.

Na nedeljski slovesnosti so poskrbeli tudi za prisrčen kulturni program, ki so ga oblikovali domači prosvetni delavci. Srečanje je uvedel moški pevski zbor Šabotin pod taktirko Nadje Kovic in je zapel *Zdravljico*. Ob njem pa sta srečanje obogatila še domači otroški pevski zbor z dirigentko Nadjo Kovic in spremljevalko na klavir Tanjo Kovic ter vokalna skupina Akord pod vodstvom Mirka Špacapana. Na srečanju so bili prisotni in so nagovorili prisotne števerjanski župan Hadrijan Corsi in podžupan Dominik Humar tudi predsednik krajevne skupnosti Solkan Tomaž Vuga, prisotni pa so bili tudi predsedniki rajonskih svetov Podgora in Stražice. Nedeljski popoldan se je zaključil z družabnostjo.

EJ

DELOVANJE MLPZ VRH SV. MIHAELA

PESTRO OB BOŽIČU

DORIANA DEVETAK

Božično obdobje je čas, ko marsikateri zbor popestri lastno dejavnost. Nastopi in božičnice se vrstijo z namenom, da bi božično razpoloženje in mir objela čim več ljudi. Otroci MIPZ Vrh sv. Mihaela bodo na letošnji božični čas ohranili izredno lep spomin. V nedeljo, 23. decembra, so se v spremstvu staršev in prijateljev odpravili v Postojnsko jamo. Tam so sodelovali na predstavi živih jaslic, ki jih je organiziralo podjetje Postojnska jama. Svetopisemske zgodbe o božjem rojstvu so v jami nanizane med najlepšimi kapniškimi prostori tako, da si jih ogledaš spotoma ob obisku jame. Podobe jaslic oživljajo mladinske igralske in pevske skupine, ki na izviren način ustvarjajo božično vzdušje v skrivnostnem podzemlju. Res izredno lepa izkušnja je peti med kapniki, kjer je akustika izredna in se petje razlega do najtemnejšega kotička tega naravnega bisera.

Po skupni sliki je sledil povratek z vlakcem, ki nas je mimo mrzlih, skrivnostnih dvoran pripeljal na ledeno površje, kjer sta otroke pričakala skodelica vročega čaja in kos pristne slovenske potice. Nato se je razposajena druščina odpravila v Postojno na skupno večerjo. V ponedeljek, 24. decembra, so člani zbora obhodili Vrh sv. Mihaela in s petjem prenašali betlehemsko lučko od hiše do hiše, kot je to že ustaljena navada. Na Štefanovo, po branju božje besede, so otroci zbora pripravili prisrčno božičnico z naslovom *Mali žarek*. Na besedilo Franke Ferletič, s pomočjo Mateje Černic in pod vodstvom Sare Devetak so prikazali, kako lahko žarek vere odžene mraz brezbrižnosti ter sebičnosti. Petje ob kitari Tatjane Devetak je sklenilo božičnico, ki ni bila le voščilo vsem prisotnim, ampak tudi dokaz, kako se lahko plašen otrok razvije v korajžno in samostojno osebnost, če je le ta vključen v primerno druščino. Mladinski pevski zbor se je nato zahvalil g. Marjanu Markežiču za pomoč, ki mu jo vsakič izkazuje, in mu čestital za osebna jubileja, ki ju je slavil v tem letu: 25-letnico mašniškega posvečenja ter petdeseti rojstni dan. Po tem so člani zbora prejeli zgoščenko prve revije *Zlata grla*, ki jo je PD Vrh sv. Mihaela priredilo junija lani v kulurnem centru Danica, in zgoščenko ter knjigo *Eno si zapojmo al' pa vse* - zbirka slovenskih ljudskih pesmi, pri kateri je sodeloval tudi zbor sam.

Ob zaključku naj v imenu MLPZ Vrh sv. Mihaela voščim vsem staršem, prijateljem, znancem in dobrotnikom vse najboljše v novem letu 2002.

SPOMIN NA COCOLINA

V petek, 11. t.m., bo poteklo 20 let, odkar je umrl nadškof Peter Cocolin. Goriško cerkev je vodil od l. 1967 do 1982. V spomin nanj bo v petek, 11. t.m., v oratoriju Pastor angelicus v ul. Rabatta v Gorici ob 17.30 srečanje z naslovom *Spomin na škofa Petra*, na katerem se bodo spomnili lika in del pokojnika. O njem bodo spregovorili msgr. Evgen Ravignani, prof. Lojzka Bratuž in g. Ennio Tuni. Ob 19. uri bo v stolni cerkvi sv. maša, ki jo bo vodil msgr. De Antoni.

STRANKA SLOVENSKE SKUPNOSTI GORICA

SREČANJE S TAJNIKOM LS IN Z DIREKTORJEM POŠTE

Kot je bilo napovedano na seji pokrajinskega tajništva SSk za Gorico, je pokrajinski tajnik Mirko Špacapan naslovil na goriškega direktorja pošte pismo, s katerim ga je prosil za srečanje v zvezi s poštnim uradom v Pevmi oz. slovenskega poslovanja uslužbencev goriških poštnih okenc. Do omenjenega srečanja z direktorjem pošte na Goriškem Robertom Locuratolom je prišlo v tednu pred božičnimi prazniki. Stranko je ob pokrajinskem tajniku zastopal tudi predsednik rajonskega sveta za Pevmo-Oslavje-Štmaver Silvan Primožič. Edina točka srečanja je zadevala problem poštnih uradov v slovenskih krajih. Posebno aktualna je bila problematika slovenskega okenca v Stražcah, potem ko je bil poštni urad v Pevmi zaprt pred nekaj leti in so se stranke briškega rajona lahko obrnile na omenjeni poštni urad, kjer je bilo zagotovljeno poslovanje v slovenskem jeziku. Predstavnika SSk sta direktorju predočila pomembnost, da se Slovenci v svojem jeziku poslužujejo tudi poštnih storitev, ter izrazila pričakovanje, da se omenjeno vprašanje reši na čim primernejši način. Direktor pošte je pokazal veliko zanimanja za stališča SSk ter izrazil pripravljenost oz. zagotovilo, da se bo slovensko okence ohranilo. V bližnji prihodnosti namreč računajo, da bi se sedež poštnega urada v Stražcah selil iz ulice Torriani, v tem smislu pa nameravajo odpreti nov sedež v Stražcah s štirimi okenci, od teh pa bo eno namenjeno izključno slovenskim strankam. Predstavnika SSk sta se direktorju zahvalila za zagotovila ter izrazila pričakovanje, da bo do omenjenih korakov dejansko prišlo.

Na zadnji seji pokrajinskega tajništva je zastopnik iz Števerjana tudi izrazil zaskrbljenost zaradi glasov, ki se širijo, in sicer da grozi poštnemu uradu v Števerjanu zaprtje zaradi premajhnega obsega strank, ki bi se ga posluževalo. Direktor pošte Roberto Locuratolo je predstavnikom SSk zagotovil, da bo poštni urad v Števerjanu ostal odprt za poslovanje prebivalcem slovenske briške občine.

Novi pokrajinski tajnik SSk Mirko Špacapan se je pred Božičem srečal s pokrajinskim tajnikom Ljudske stranke Morettijem in se z njim dotaknil raznih perečih političnih vprašanj. Vprašanje slovenskega odbornika na goriški pokrajini (Moretti je bil izrecno na stališču, da mora pripadati SSk, v primeru odobritve razširjenja pokrajinskega odbora) in bližajoče se goriške volitve so bila seveda najvažnejše točke. Špacapan je kolegu Ljudske Stranke izpostavil željo edine slovenske stranke po večji vidljivosti v sklopu možnih zavezništev, v smislu, da stranka SSk resno razmišlja o samostojnem političnem nastopu pod znakom lipove vejice in z lastnim županskim kandidatom vsaj v prvem krogu prihodnjih volitev za goriški občinski svet, z možnostjo skupnih zavezništev v drugem krogu. Čas je namreč, da slovenski predstavniki v goriškem pokrajinskem svetu tudi na zunaj znova izkažejo svojo pripadnost slovenski stranki in da se ne zgubijo v okviru širših zavezništev.

Tajnik SSk je vsekakor zagotovil, da bo odločitev predmet širše in poglobljene debate znotraj stranke same, ni pa mogel mimo dejstva, da dosedanja zavezništva niso stranki SSk prinesla zaželenih rezultatov. Špacapan je zagotovil Morettiju aktivno udeležbo pripadnikov slovenske stranke pri snovanju Marjetice in njenih novih celic, v smislu nadaljevanja prijateljskih vezi, ki so dosedaj potekala med SSk in ostalimi partnerji Marjetice.

Tajnika sta se domenila za skupno akcijo v občini Ronke, kjer je na krmilu predstavnik Ljudske stranke Livio Furlan, za dosego prioritete pri prošnjah ronške občine na goriško pokrajino za gradnjo šolskega centra za Slovence.

BOŽIČNI KONCERT V GORIŠKI STOLNICI

PRAZNIČNE NOTE

FOTO BUMBACA

Na praznik sv. Štefana se ljubitelji slovenske božične pesmi že desetletja srečujejo v popoldanskih urah pod oboki stolne cerkve, kjer je bil tudi letos lepo obiskan koncert.

Po uvodni duhovni misli o bistvu kulture in njeni življenjskosti, ki jo je posredoval p. Mirko Pelicon (njegove misli navajamo ob tem prispevku), je stopil pred oltar otroški zbor Štmaver, ki ga vodi Nadja Kovic, pri orglah je bila njena sestra Tanja. Petindvajset angelčkov je zapelo tri znane Ciganove božične priredbe in tako prebudilo v poslušalcih prijeten občutek družinskega doživljanja Božiča. Pevska skupina Akord se je nato pod vodstvom Mirka Špacapana najprej poklonila Zorku Hareju, ki je pred kratkim praznoval 80. rojstni dan, s prelepim *Božičnim zatonom* na besedilo Saše Martelanca. Poleg tega je zapel še po eno Vodopivčevo in Mihelčičevo, na koncu pa pesem *Polnoč je*, ki jo je na besedilo Tomaža Vetriha uglasbil sam dirigent. Po mnogih letih je v stolnici nastopil MePZ Hrast iz Doberdoba **(na sliki)**. Tudi ta krepki sestav je zapel štiri pesmi, dve od teh za dva zbora. Omenimo, da je zapel tudi zvočno bogato ljudsko iz Doberdoba Kaj se vam zdi v priredbi dirigenta Hilarija Lavrenčiča. Kot zadnji je na koru odpel štiri v glavnem znane božične pesmi pod taktirko Zdravka Klanjščka in ob orgelski spremljavi prof. Lojzke Bratuž MePZ Rupa-Peč. Zbore je povezovala in napovedovala Fanika Klanjšček.

Po koncertu je msgr. Oskar Simčič ob p. Mirku zapel *Tebe Boga hvalimo*. In zadonela je mogočna zahvalna pesem. Za ta Božič, za vse, kar smo prejeli v tem letu. Vse to naj bo blagoslovljeno!

MISLI P. MIRKA PELICONA

V tem kratkem začetnem nagovoru bi vam rad razkril določene razsežnosti kulture, tudi naše pevske kulture. Če začnem z Vladimirjem Truhlarjem, ki je bil velik steber duhovnosti, po rodu Goričan, je človek v svojih dejanjih naravno odprt duhovnemu, življenjskemu središču, ki ga najde znotraj samega sebe. To središče omogoča vsakemu izmed nas, da se na svoj način odpre k Absolutnemu. Tudi z Bulgakovom in Florenskijem lahko rečemo, da Absolutno je tista razsežnost oz. Tisti, iz katerega črpamo vso moč, vse življenjsko izkustvo, ki ga živimo v odnosu do bližnjega in ustvarjenega. Iz tega sledi kultura. Kult pomeni češčenje, pomeni upoštevanje in spoštovanje Nekoga z veliko začetnico, seveda se to posledično odraža tudi v odnosu do nekoga z malo začetnico in v odnosu do samega sebe. Torej kultura zaobjema celotno paleto medčloveških odnosov, ki imajo moč ustvarjanja, imajo moč ustvarjalnosti, imajo moč izoblikovanja celotnega okolja in okoliščin, v katerih živimo. Po eni strani nam je vse dano, po drugi strani lahko izoblikujemo sami naše okolje s tem, kar sami živimo. To je velika skrivnost. Prav Božič nam na poseben način razkriva to skrivnost. Kultura obenem lahko postane nekaj zelo sterilnega, prav takrat – pravi Truhlar –, ko ne črpa iz življenja Absolutnega, ki je v nas. Takrat kultura ne more nagovarjati zaradi svoje življenjskosti.

Dragi prijatelji, če prenesemo vse, kar je bilo rečeno, na pevsko, koralno sposobnost slovenskega naroda, ki v družini slovanskih narodov ni izjema – slovanski narodi radi pojejo – v slovenskem narodu najdemo na poseben način prisotnost večglasnega zborovskega petja. Več glasov skupaj, ki se ujemajo in prepletajo in ustvarjajo res lepo harmonijo. Če primerjamo to posebnost z delom zahodne tradicije, bomo opazili, da je v latinskem kulturnem svetu gregorijansko petje, ki je samo enoglasno, svoj čas doživelo preminentnost in na drugacen način izoblikovalo duhovno-psihološko naravnanost latinskih narodov. To razkriva neko skorajda duhovno-psihološko naravnanost slovanskih narodov in slovenskega k dojemanju, da je pot do Absolutnega in do Resnice oz. pot do Življenja možna na več načinov. Ni samo ena določena pot, ampak Življenje se nam odkriva v harmonični pluralnosti naših poti. Kolikor je glasov, toliko je poti, ki peljejo do najgloblje življenjske razsežnosti, ki pa je vsem skupna (Špidlik).

Sklenil bi s to mislijo, ki se mi zdi precej močna za danasnji čas. Lepota je tista, ki bo odrešila svet (Dostojevski). Lepota je dvorezna, lepota je razburljiva in ranljiva, obenem ima sposobnost, da te do konca prevzame. Zakaj? Pomislite na skupino sto mladih v Taizeju, prevzetih od tistega lepega vzdušja molitve in petja. Pomislite na majhno skupino mladostnikov, ki se sreča ob brenkanju kitare, prevzeta od tistega lepega vzdušja. Lepota je nekaj močnega. Je Mati vseh Mater, obenem lahko postane prostitutka, če se loči od dobrega (Olivier Clement), če je locena od tistega, kar smo prej rekli, od tistega središča v človeku. Če je to tako, ta lepota nas pripelje k norosti. In moja želja danes, pri tem srečanju, je ta: da bi naš narod lahko zaživel v svoji pristni življenjski kulturi, ki je sposobna nagovarjati življenja mnogih, in da ne bi ta postala nekaj sterilnega, samovšečnega, nostalgičnega, nekaj, kar ni odprto spremembam časa. Hkrati, da pa je sposobna sožitja in dialoga. Za tako kulturo je nujno, da mi kot posamezniki črpamo ob tistem Izviru vseh izvirov znotraj nas samih, ki je edini Absoluten, ni drugih absolutnosti – niti kultura. Ta izvir je Ljubezen, ki je za nas kristjane od Boga.

45 LET BOŽIČNIH KONCERTOV

Združeni pevski zbor, ki je pod vodstvom Mirka Fileja pel na božičnem koncertu v goriški stolnici 30. decembra 1956. Kakor je zapisal prof. Filej na zadnji strani slike, sta koncert organizirala SKPD in Duhovska zveza.

ZAMEJSKI ZBORI V NEDELJO, 23. DECEMBRA

V POSTOJNSKI JAMI

SARA MAGLIACANE

Pastirji, perice, rimski vojaki, sv. trije kralji, pa seveda Jožef in Marija. Kot je navada v božičnem času, so si tudi letos obiskovalci Postojnske jame, poleg izrazite lepote bisera podzemlja, ogledali žive jaslice. Pristno in domače vzdušje so soustvarile mladinske in otroške igralske skupine ter zbori, ki so na najlepših kapniških prostorih predstavili svoj božični repertoar in prizore božičnih običajev. Med njimi so bili tudi štirje zbori iz zamejstva, ki so nastopili v nedeljo, 23. decembra, in sicer MlPZ Vrh Sv. Mihaela **(na sliki)** pod vodstvom M. Feinig, OPZ F. Baraga iz Sv. Križa , ki ga vodi s. A. Šterbenc, OPZ A.M. Slomšek iz Bazovice s pevovodkinjo Z. Križmančič in OPZ Ladjica iz Devina, ki ga je pripravila O. Tavčar. Večinoma so zbori predstavili slovenske narodne božične pesmi kot *Tam stoji pa hlevček*, nekateri pa so se odločili tudi za ljudske pesmi iz tujine. Za spremljavo so večkrat poskrbeli pevci sami, včasih so jim priskočili na pomoč zunanji sodelavci. Publiko niso sestavljali samo naključni obiskovalci, ampak tudi prava vojska staršev in navijačev, ki so ob petju malčkov občuteno podoživljali božične skrivnosti. Mladi pevci so se po nastopu bolj psihično kot fizično odpočili in se s starši ter spremljevalci podali na ogled stalaktitov, stalagmitov, stebrov in prozornih zaves ter med potjo prisluhnili drugim nastopajočim. Na nekatere so močan vtis naredile žive jaslice, drugi pa so se bolj zanimali za človeško ribico. Na koncu pa so se z vlakcem peljali na površje, kjer jih je čakala zaslužena zakuska.

FOTO R. DEVETAK

NADŠKOFOVA BOŽIČNA POSLANICA

Goriški nadškof je za Božič napisal poslanico, v kateri ugotavlja, da nam "božični praznik vzbuja čustva veselja, taka, da jih težko izrazimo." Msgr. De Antoni pa opozarja, da "je Božič podvržen raznim nevarnostim, ker lahko zdrkne na trgovanje in kupovanje, ki se širi okoli njega. Dolžni smo opozoriti, da praznujemo Kristusovo rojstvo. To ni le praznik rojstva ali spomin na lep dogodek, ki je podoben najlepšim pravljicam... Praznovanje Kristusovega rojstva torej pomeni oznanjati osebo in ne nauka... Pomeni, da ga lahko srečamo kot tisti, ki so ga videli in se ga dotikali ter so spremenili svoje življenje... Naj nam torej nakloni, da ga srečamo v svojem življenju, sprejmemo njegovo ljubezen, začutimo njegovo bližino in se mi posvetimo. Vesel Božič vsem!"

OB 20-LETNICI KULTURNEGA DOMA V GORICI

OČARLJIV PESNIŠKI UTRIP TISOČLETNEGA MESTA

IVA KORŠIČ

Ko so se v pravkar minulem letu že iztekale različne proslave in prireditve na čast tisočletni zgodovini Gorice, je goriški Kulturni dom obeležil svojo 20-letnico z raznolikimi kulturnimi pobudami. Nad temi je zablestela osrednja proslava lepega jubileja tega slovenskega hrama, ki s KC Bratuž, nekdanjim Katoliškim domom - le-ta je začel delovati že v daljnem letu 1962 - , odigrava neprecenljivo vlogo ohranjevalca slovenskega umetniškega utripa v mestu, a tudi posrednika med tu živečimi narodi, ki so skupno vezli bogato zgodovinsko tkanino in bili priče tragičnih dogodkov, ki so se zvrstili v tem dolgem obdobju. Prav Gorici in njeni tisočletnici se je hotel pokloniti Kulturni dom s svojo slavnostno trojezično prireditvijo z naslovom *Jubilejno srečanje z Gorico*, ki je doživela premierni nastop v Kulturnem domu v torek, 18. decembra, ob velikem številu gledalcev in prisotnosti mnogih uglednih gostov iz zamejstva in RS, ki so podčrtali pomembnost tega dogodka in izrazili zadovoljstvo nad prehojeno potjo in poslanstvom, ki ga KD opravlja. V sredo, 19. decembra, je bila ponovitev te neobičajne predstave v bolj intimnem vzdušju za goriške abonente SSG, ki so žal v skromnejšem številu sprejeli to v programskem listu nenapovedano ponudbo. Tisti, ki se je niso udeležili, so izgubili res enkratno priložnost za ogled povsem neobičajnega recitala, ki je prerasel v pravo gledališko predstavo. Avtor svojsko zasnovanega scenarija je znani in cenjeni dramatik, pesnik in gledališko čuteče srce Filibert Benedetič. V središče je postavil sodobno slovensko, italijansko in furlansko pesniško izpoved, da bi podčrtal dragocen doprinos vseh treh narodnostnih teles, katerim(a!) so se uradna proslavljanja previdno in potuhnjeno izognila. Tako smo v zanimivem režijskem konceptu Marka Sosiča, ki je popolnoma zabrisal običajno okvirno zasnovo recitacijske prireditve, lahko videli pravo gledališko sliko s prizori in premiki. Le-te je razgibal igralec Janko Petrovec, ki je imenitno opravil vlogo povezovalca v televizijskem stilu in razbremenjujoče, včasih z rahlim ironičnim nadihom uvajal na oder nastopajoče. Zelo sproščeno je prehajal iz enega jezika v drugega, kot da bi to zmeraj počel. V njegovem živahnem vodenju je čisto v začetku moteče zaigrala le ena razglašena nota, prostaška beseda, sicer v splošni rabi, napisana v tekstu, ki pa v kontekstu res ni našla smiselnega mesta. Na odru so pred mikrofoni nevsiljivo stale igralke Nikla Petruška Panizon, Lučka Počkaj in Maria Grazia Plos, ki so nas s svojimi interpretacijami pesmi v slovenščini, italijanščini in furlanščini (verze je v furlanščino prelila Anna Bombig) pospremile v blagoglasnost pesniške besede, ki zna čudovito zazveneti v srcu poslušalcev. Na desni strani odra so pri mizi sedeli pesniki Ace Mermolja, Alberto Princis, Jurij Paljk in Filibert Benedetič, ki so izpovedali, kaj jim pomeni poezija, in prebrali vsak po tri pesmi. Iz vsake je zavelo nekaj njihovega pristnega čutenja in poetične vizije sveta, ki je še posebno pri nekaterih stihih segla globoko v dno duše. S svojimi občutenimi pesniškimi mislimi sta bila prisotna tudi nepozabna pesnika Ljubka Šorli in Celso Macor, ki sta venomer zagovarjala bratsko sožitje in ljubezen na tem koščku zemlje ob meji. Dolgoletna zgodovina letega se je strnjena prikazala ob diapozitivih s kratkim povezovalčevim komentarjem.

Živa glasbena kulisa te doživete prireditve so bili pevci MePZ Župančič in MoPZ Sraka iz Štandreža z zborovodjo Anastazijo Purič, pianist in skladatelj Aleksander Vodopivec, ki je spremljal izvajanje na klavir s svojimi skladbami, in pa basist Ivan Sancin, ki je bil med izvajalci *Krvave rihte*, s katero so pred 20 leti odprli Kulturni dom. Odrsko prizorišče so odele v brezčasnost rdeče spirale po zamisli slikarja Demetrija Ceja.

ŽUPNIJA SV. ANDREJA APOSTOLA V ŠTANDREŽU

Vas vljudno vabi na

KONCERT BOŽIČNIH PESMI IN NATALI DOMINI

v izvedbi pevske skupine MUSICUM

Župnijska cerkev v Štandrežu

Nedelja, 6. januarja 2002, ob 17. uri

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL V SODELOVANJU S KC LOJZE BRATUŽ

SREČANJA Z GLASBO 2001/2002

ISKANJA

Dario Savron, marimba; **Marta Dziekanska**, violončelo

F.P. Tedesco, K. Abe, J. Druckman, E. Sammut, D. Maslanka, Z. Kodaly, E. Bloch

Komorna dvorana KC Lojze Bratuž,

sreda, 9. januarja 2002, ob 20.30

†

Sporočamo žalostno vest, da je v Livornu v 92. letu umrla naša draga mama

MILA VUK por. PERCO

(MIREN 9.2.1910 - LIVORNO 23.12.2001)

Pokopali smo jo v Livornu 24.12.2001.

ŽALUJOČI: otroci Dejan, Alenka, Vida in Majda z družinami, sestre in ostalo sorodstvo

Livorno, Rim, Miren, 24.12.2001

BENEŠKA SLOVENIJA

GORISKA

ŠOLSKE BOŽIČNICE TREH ŠOLSKIH STOPENJ

BRATSTVO IN MIR KOT VODILNI MISLI

IVA KORŠIČ

Tudi letos so učenci pozdravili božične počitnice z božičnicami, lepo slovensko navado, ki jo je vredno ohranjati. V petek, 21. decembra, se jih je zvrstilo kar nekaj. Pobliže smo zabeležili tiste, ki so bile v Gorici na treh šolah različnih stopenj.

NA SREDNJI ŠOLI I. TRINKA

Letošnja božičnica je bila posebno slovesna, saj je ob tej priložnosti bilo ob prisotnosti staršev, gostov, med temi je bila Andreja Duhovnik, pedagoška svetovalka za slovenske šole v Italiji, odprtje nove šolske pridobitve, prenovljene knjižnice. Le-to so obogatili nov knjižni fond (sedaj šteje približno 5000 knjig in ga je računalniško katalogizirala zunanja sodelavka Martina Humar), računalniška oprema s povezavo z internetom in sodobno, funkcionalno pohištvo. Prenovitev je omogočil izredni državni prispevek za šolske knjižnice, ki ga je šola - edina v goriški pokrajini - prejela l. 2000 v znesku 37 milijonov lir. V glavnem je vsoto šola že porabila, preostanek pa bo v prihodnje potrošila za nabavo knjižnih novosti. Ravnateljica prof. Nadja Nanut je v uvodnih besedah podčrtala razveseljivo dejstvo, da so vsi, profesorji, učenci in ostalo osebje, vložili veliko truda, da je knjižnica zadobila prijazno podobo in postala prijeten kraj za kulturno in osebnostno rast dijakov, pa tudi drugih obiskovalcev. Ob torkih in petkih bo odprta tudi v popoldanskih urah in se je bodo lahko posluževali vrstniki iz Doberdoba in drugih goriških srednjih šol ter učenci zadnjih razredov osnovnih šol. Duhovnikova je v svojem nagovoru dodala, da bo knjižnica postala zanimiva tudi za učni kader, ko se bodo vanjo stekale strokovne revije in vse šolske publikacije. Dejala je tudi, da je že na poti knjižni dar ministrstva za šolstvo RS, in izrazila željo, da bi v knjižnico vsi radi zahajali in veliko brali. Uradni del odprtja je podčrtal otvoritveni trak, ki ga je prerezal predsednik zavodskega sveta Igor Pahor. Prof. glasbene vzgoje Aleksander Sluga in učenec Joahim Nanut sta poskrbela za primerno vzdušje z izvedbo 3. stavka za čelo in violino iz koncerta skladatelja Komorowskega. Nakar so si prisotni ogledali promocijski video-posnetek o knjižnici, ki so ga posneli učenci pod vodstvom prof. Hijacinta Iusse. Pri tem so uporabili novo aparaturo za montažo filmov, katere nakup je omogočila Fundacija goriške hranilnice. Prisotni so se sprehodili po okusno urejenih prostorih, katerih okna zastirajo zavese, ki so jih z bajeslovnimi morskimi motivi okrasili učenci ob pomoči profesorice likovne vzgoje Magde Samec. Pred temi slovesnimi trenutki, ki bodo ostali zapisani v šolski kroniki, so dijaki oblikovali pester prireditveni spored, ki je zaobjel raznolike ponudbe obšolskih dejavnosti. Na tesnem prizorišču - šolskem hodniku -, ki so ga olepšali božični izdelki obiskovalcev likovne delavnice pod vodstvom Brede Bertalanič, so mladi plesalci prikazali nekaj razgibanih modernih plesov, ki so jih v popoldanskih urah vadili s Francijem Vaupotičem. Predstavil se je šolski zbor z novimi pevci, ki so pod taktirko prof. Sluge zapeli nekaj skladb; oglasila se je še skupina flavt z božičnimi melodijami. Posamezni dijaki so izrekli nekaj globokih misli in podali večjezično voščilo. Dijaki so se izkazali tudi z dobrodelno nabirko za posvojitev otroka na daljavo. Zbrali so 500.000 lir.

NA OŠ O. ŽUPANČIČA

Isti dan se je v preddverju OŠ Župančiča ob božičnem drevescu zbralo veliko staršev, da bi si ogledali božičnico, ki so jo z dobršno mero požrtvovalnosti in truda pripravile učiteljice in učenci. Šolarji so stopili na oder ob zvokih pesmi *Sveta noč*. Petošolca Erik in Noemi sta pozdravila v slovenščini in italijanščini ter napovedala program točk, ki so jih izoblikovali posamezni razredi in z njimi poustvarili pravo božično idilo. Uspavanka z orf instrumenti je bila nežen uvod vanjo. Za njo so se zvrstile recitacije o starki zimi in snežinkah-vrtavkah, ki se pod strogim očesom oblaka gospodarja spuščajo na zemljo, o božični smreki, o plemenitih novoletnih željah, o zvezdi repatici, o solidarnosti. Izmed vseh je še posebno izstopala recitacija z aktualno socialno tematiko o pravici otrok, ki jih je treba vzgajati z ljubeznijo, saj palica ni za otroka, pa tudi pest ne; saj "ako jo dotik poboža, se pest odpre v dlan in postane roža". Pod krepko taktirko učiteljice Ketty Tabaj so šolarji za konec zapeli še pesmico s spodbudnim refrenom "dan na dan sij nam sonce, dan na dan smej nebo se!" Za konec pa je zazvenelo še voščilo v slovenščini, italijanščini in furlanščini. Učenci so lepo božično prireditev v sicer nekoliko okrnjeni obliki predstavili tudi v kapeli Zavoda sv. Družine v Gorici na predbožičnem srečanju ostarelih v sredo, 19. decembra. S svojim svežim nastopom so otroci podarili nekaj tople božične radosti starejšim poslušalcem, v imenu katerih je spregovoril profesor Martin Kranner in se zahvalil šolarjem in učiteljicam z željo, da bi se prihodnje leto spet videli.

V VRTCU UL. BROLO

Tudi malčki iz vrtca v ul. Brolo so staršem pripravili božično presenečenje. V veliki igralnici se je bohotilo božično drevesce z zlatimi nitkami in rdečimi paketki, ki so viseli tudi s tropa med belimi snežinkami; stene so krasili angelčki. *Rdeči paket* je bil naslov recitacije, ki so jo pogumno zrecitirali malčki. Tega paketa ne smemo nikdar odpreti, v njem so namreč najboljše želje za vse, ki jih imamo radi. Otroci so pripovedovali o božičnem večeru, o muzikantih, o sreči in veselju, ki prežarjata božično noč. Ob koncu so razkrili vsebino ogromnega rdečega zavitka zraven božične smrečice: v njem so bile lepe jaslice iz papirja. Zapeli so še nekaj božičnih pesmic in povabili starše, naj se jim pridružijo pri petju pesmi *Sveta noč*. Božično srečanje se je sklenilo z voščili in klepetom.

BOŽIČNI DUH NA KONCERTIH

BOŽIČNI ČAS BOGATILI DOMAČI ZBORI

Mlada skupina Beneške korenine na Božičnem koncertu

Kot je že ustaljena navada, se v božičnem času v Nadiških dolinah zvrstijo številni koncerti, ki jih oblikujejo domači pevski zbori, in obogatijo prelepe večere v nadvse sugestivnih zaselkih in cerkvicah slovenske Benečije. Letošnji ljubitelji zborovske glasbe so sicer uživali ob domači pesmi, čeprav je stisnil res hud mraz, tako da se je tudi zgodilo, da je marsikdo ostal kar doma. Kljub temu pa so domače ustanove, institucije in prosvetni delavci poskrbeli za številna srečanja in pobude.

V soboto, 15. decembra, so se na Lesah zbrali slovenski zbori s Tržaškega, Goriškega in iz Slovenije na srečanju z naslovom *Poslušajta vsi ljudje*. Večer so priredili v organizaciji KD I. Trinko, KD Rečan in deželnega združenja USCI. O *Božičnih koncertih*, ki jiih že vrsto leto prireja Gorska skupnost in ki so med ljudmi zelo priljubljeni, ne bomo podrobneje spregovorili. Povejmo le, da so bili koncerti trije, in sicer v Matajurju v nedeljo, 16. decembra (nastopili so MoPZ Matajur, MePZ Pomlad, zbor Rečan v moški zasedbi in MePZ La voce della valle). V Ruoncu je bil koncert naslednjo soboto, na njem pa so peli zbor Glasbene šole s spremljavo malega orkestra, trio DienDi iz Čedada, Beneške korenine in zbor La salette iz Čedada, v Podutani pa so naslednji dan sooblikovali srečanje harmonikaški ansambel in solo pevci Glasbene šole, MePZ Tre valli, MePZ San Leonardo in MePZ Pod lipo.

V petek, 21. decembra, pa je bil v Ažli koncert, ki so ga oblikovali zbori Nadiških dolin, učenci Glasbene šole in duo Bront - Bertossin. Koncert je snemala slovenska RAI in je bil na sporedu na sporedu na slovenski televizijski postaji na dan Božiča; žal pa so si ga lahko ogledali le tisti Tržačani in Goričani, ki vidijo slovensko postajo. Slovenci iz videmske pokrajine lahko upajo le na posnetek iz videokasete.

EJ

NA SEDEŽU KD TRINKO

STRASSOLDO PRI SLOVENCIH V ČEDADU

V sredo, 19. decembra, se je na sedežu KD Ivan Trinko v Čedadu predsednik videmske pokrajine prof. Marzio Strassoldo sestal s predstavniki Slovencev, ki živijo v videmski pokrajini. Na njem je bivši rektor videmske univerze podrobno spregovoril o posebnem uradu za furlanski in druge manjšinske jezike, ki so ga odprli, naslanjajoč se na zakona 482/99, ki ščiti 12 jezikovnih manjšin, ter zakona 38/01 t.j. "našega" zaščitnega zakona. Od 12 jezikovnih skupnosti so namreč kar tri prisotne v videmski pokrajini, in sicer furlanska, slovenska in nemška, ravno predsednik videmske pokrajine pa je bil že pred odobritvijo zakonskih določil med najglasnejšimi zagovorniki vrednotenja kulturnega in jezikovnega bogastva te zemlje. Na srečanju je bilo zato veliko govora ravno o uresničevanju omenjenih zakonov, ob tem pa velja povedati, da je Strassoldo prvi predsednik pokrajine, ki je obiskal slovenske organizacije na Videmskem. Ob njem je bil tudi odv. William Cisilino, novi pokrajinski funkcionar, ki odgovarja za omenjeni manjšinski Urad, ki si bo prizadeval za uresničevanje zakonov ter nudil vsem potrebno posvetovalno pomoč. Na srečanju so bili prisotni številni predstavniki Slovencev, in sicer civilne družbe, slovenskih ustanov in organizacij iz videmske pokrajine, to pomeni Benečije, Rezije in Kanalske doline.

EJ

SLOVENCI PO SVETU

IZSELJENSTVO V OČEH NAJMLAJŠIH

V petek, 21. decembra, so v špetrski cerkvi predstavili nadvse prisrčno in zanimivo publikacijo z naslovom *Oj božime*, za katero so poskrbeli pri Zvezi Slovenci po svetu. Gre za projekt, ki so ga izvedli v obveznih šolah v Benečiji v prejšnjem šolskem letu z naslovom *Projekt emigracija*, z namenom, da bi se o omenjeni tematiki - izseljenstvu in priseljenstvu - govorilo tudi z najmlajšimi, predvsem pa v Nadiških dolinah, zemlji, za katero je bilo izseljenstvo tako značilno v povojnih in prejšnjih desetletjih. Otroci državnih vrtcev in osnovnih šol iz Špetra in Podbonesca so tako spoznavali in zbirali narodno blago ter se pogovarjali z ljudmi, ki si kruh služijo v tujini. Spoznali so tudi, da beneški rodovi ne živijo le v Nadiških dolinah, temveč tudi širom po svetu. Publikacija šteje kar 200 strani, izdala jo je Zveza beneških izseljencev Slovenci po svetu, s finančno podporo dežele F-Jk, pomembno pa je k uresničitvi projekta pripomoglo Združenje Evgen Blankin iz Čedada.

40. DAN EMIGRANTA

Na dan Svetih treh kraljev se bodo že 40. leto zapored Slovenci iz videmske pokrajine srečali na tradicionalnem *Dnevu emigranta*. V gledališču Ristori bo srečanje ob 15. uri v priredbi slovenskih organizacij iz videmske pokrajine in pod pokroviteljstvom občine Čedad.

GLOSA JURIJ PALJK

O VOŠČILIH

Pravzaprav bi v teh zadnjih prazničnih dneh, ki sledijo Novemu letu, radi rekli eno o voščilih, ki smo jih bili deležni in smo jih tudi izrazili našim prijateljem, sorodnikom in seveda sosedom ter znancem. Voščila so seveda tista lepa navada, ki se je ohranila do današnjih dni in se bo najbrž tudi v prihodnje, pa čeprav se načini, kako izražamo voščila, spreminjajo, kot se seveda spreminjamo tudi mi in družba, katere sestavni del smo.

Če smo bili samo še pred desetletjem navajeni, da smo si ob praznikih na daljave voščili z razglednico ali kako drugo voščilnico, pa smo danes priče spreminjaju te navade, saj nas je vedno manj tistih, ki pred prazniki še primemo za pero in vzamemo v roke razglednice, da bi nanje lastnoročno napisali voščila, lepe želje ob praznikih. Vsi ali skoraj vsi smo podlegli navadam današnjih dni, kjer se vse dogaja hitro, neposredno, pravzaprav se mora vse dogajati hitro in niti ne vemo, zakaj je tako. A dejstvo je, da danes večina ljudi izraža drugim svoja voščila in svoje želje preko telefona, in to ne samo zato, ker preko telefona človeka slišimo, ampak tudi zato, ker je to veliko lažje in manj zahtevno opravilo, kot pa prijeti za pero in izraziti svoje želje.

So pa tudi druge oblike izražanja voščil in lepih želja in zadnje čase se vse bolj uveljavlja navada, da se namesto pošte uporablja elektronska pošta, ki pride preko svetovnega spleta-interneta v nekaj sekundah tudi na drugi konec sveta, če je to potrebno. In obiskovalci interneta vemo, da je na svetovnem spletu že ogromno spletnih strani in podjetij, združenj in drugih podjetnikov, ki dajejo na voljo svojim uporabnikom in tudi naključnim obiskovalcem spletne strani cel niz elektronskih "razglednic", na katere lahko napišemo svoja voščila in jih takoj pošljemo naprej. Vse več se torej poslužujemo teh "razglednic" in te elektronske voščilnice so lahko opremljene tudi z glasbo, celo animirane so, se pravi, da so kot risanke in so zato še posebno všeč otrokom in veliko jih je, zraven vsega pa še stanejo izredno malo, kar seveda tudi pride prav. Običajno namreč nihče ne zaračunava teh storitev, razen seveda telefonskih podjetij, pri katerih imamo uporabniki naročene tudi storitve za internet.

Ko pa smo že pri telefonskih družbah, povejmo še to, da se je v zadnjem času uveljavila še druga navada, ki je tako množična, da jo velja omeniti, saj je prišla v Italiji celo na prve strani časopisov takoj po Božiču. Gre preprosto za to, da so v Italiji dan pred Božičem in na sam Božič državljani poslali preko prenosnih telefonov več kot 270 milijonov voščil, in to tako imenovana SMS sporočila. Za tiste, ki si še lahko privoščite razkošje, da nimate prenosnega telefona, povemo, da so to telefonska sporočila, ki jih uporabnik na številčnici telefona vtipka in jih pošlje, prejemnik pa jih na svojem prenosnem telefonu lahko takoj prebere. Taka SMS telefonska sporočila stanejo veliko manj kot telefonski pogovori in ta način komunikacije se je uveljavil predvsem med mladimi, celo najmlajšimi, ki so seveda zrasli z računalnikom in prenosnimi telefoni in najbrž razglednice in "starih" voščil ne bodo sami nikdar uporabljali. Mimogrede: sami lahko zračunate, za kakšen velik posel gre pri teh sporočilih, če pomnožite številko 270 milijonov s sto lirami, kolikor stane v povprečju SMS sporočilo... Poznavalci vedo povedati, da bodo prav zaradi te navade mladih, ki se med seboj radi in predvsem pa veliko "pogovarjajo" preko SMS sporočil, kmalu na trgu popolnoma novi prenosni telefoni, ki bodo prirejeni tako, da bo lažje vtipkavati in pošiljati besedila, kot bo tudi lažje pošiljati fotografije in drugo slikovno gradivo. Čez čas pa naj bi kar v žepu že imeli napravico, ki naj bi bila zmes današnjega dobrega računalnika, videokamere, registratorja, radijskega sprejemnika, telefona in še česa, kar bo uporabnikom omogočalo, da se bodo med pogovarjanjem med seboj videli in tako naprej. Poleg dobrih stvari bo seveda ta napravica imela za posledico tudi večjo odtujenost med ljudmi, ki jo napovedujejo in kažejo že današnji prenosni telefoni. Če samo malo opazujete okrog, boste lahko sami videli, kako se obnaša povprečna družina, v kateri ima vsak ali skoraj vsak član svoj prenosni telefon. Običajno med seboj ne govorijo, nekam predse strmijo in živijo drug mimo drugega; dobesedno pa zaživijo, da ne bomo nesramni, bi zato rekli, da dobesedno ponorijo, ko jih kdo pokliče na prenosni telefon. To lahko opazujete najlepše v restavracijah, barih in na drugih javnih mestih, ko je neka družina skupaj, a vsak njen član govori zase.

Pa naj nam rečejo, da smo dinozavri, da smo zastareli in staromodni, mlajši rod na Slovenskem naj nam reče tudi to, da smo "back in time", zaostali v času, a vseeno bomo zapisali, da imamo še vedno radi pisna voščila, ker le-ta kažejo na veliko pozornost tistega, ki nam jih piše, in imamo seveda tudi radi vsa tista topla voščila, ki se kažejo v iskrenem pogledu, toplem nasmehu in iskrenem stisku roke. In zato se bomo tega pravila držali tudi prve dni v novem letu, ko si bomo voščili veliko dobrega za prihodnje dni. Pravzaprav ni niti pomembno, kako si bomo voščili, pomembni so iskrenost, odprtost in toplo sporočilo voščila.

Zatorej: veliko dobrega v novem letu, ki je pred nami!

ŽELJE, PRIČAKOVANJA IN DOGODKI V SLOVENIJI V LETU 2002

MORDA ZAKLJUČEK POGAJANJ O VSTOPU V EU

MARJAN DROBEŽ

Tudi v Sloveniji je bilo izrečenih veliko voščil in želja o vsem, kar naj bi se zgodilo v letu 2002. Resnično dogajanje pa bo seveda odvisno od mnogih okoliščin in dejstev, ki jih morda komaj šele slutimo in zaznavamo. Pri tem nekatere naloge oz. obveznosti izhajajo še iz preteklega leta, ko sta, denimo, Slovenija in Hrvaška podpisali sporazum o lasti in statusu jedrske elektrarne v Krškem. Državni svet, torej drugi dom parlamenta, prebivalci Krškega in nekateri strokovnjaki nasprotujejo potrditvi (ratifikaciji) omenjenega dogovora v državnem zboru, ker da v njem niso dovolj upoštevane koristi Slovenije. Tako naj bi jedrske odpadke shranjevala izključno Slovenija, v sporazumu pa tudi ni natančno določeno, koliko finančnih sredstev bo prispevala Hrvaška za razgradnjo (opustitev oz. demontažo) jedrske elektrarne tedaj, ko bo prenehala njena življenjska doba.

Tudi sklep o spremembi nekaterih členov slovenske ustave izhaja iz lanskega leta. Tudi glede tega ni enotnega mnenja strokovnjakov za ustavno pravo. Snovalci prve slovenske ustave v letih 1990/91 skoraj soglasno zatrjujejo, da ustave ni treba spreminjati, oz. da bi kazalo spremeniti le tisti člen najvišje pravne listine, ki se nanaša na sodelovanje Slovenije z mednarodnimi organizacijami, predvsem z EU in zvezo Nato. Nasprotno pa se premier dr. Janez Drnovšek zavzema za večje spremembe ustave, tudi tiste, ki bi omogočile ustanavljanje pokrajin ali regij, kot druge ravni lokalne samouprave. Regionalizacijo Slovenije zahteva tudi Evropska komisija (vlada).

V Sloveniji se je nadalje oblikovalo dvoje mnenj o tem, iz kakšnih temeljev in izhodišč naj poteka prodaja nekdanjega družbenega oz. državnega premoženja. Gre predvsem za poslovne banke, železarne in prepoznavne industrijske dejavnosti, med njimi za pivovarno Union v Ljubljani. Nekateri poslovneži in 57 poslancev državnega zbora se zavzemajo, naj največji del gospodarstva ostane v slovenski lasti, ker da je "trdno gospodarstvo pogoj za stabilno državo". Premier dr. Janez Drnovšek pa zatrjuje, da je pri prodaji nekdanjega družbenega in nato privatiziranega dela gospodarstva potrebno upoštevati načelo prostega trga. To pomeni, da je mogoča tudi prodaja tujim družbam, koncernom ali drugim interesentom, če ponudijo najvišjo kupnino. Predsednik vlade pri tem odločno nasprotuje, kot je dejal, vmešavanju politike v gospodarstvo. Soočanje dveh politik oz. usmeritev glede odtujevanja najbolj donosnih sektorjev slovenskega gospodarstva se bo očitno nadaljevalo v letu 2002, ko naj bi sklepali o deležu tujega kapitala oz. tujih lastnikov pri prodaji največjih državnih poslovnih bank, Nove ljubljanske banke in Nove kreditne banke Maribor.

Glede pristopnih pogajanj za vstop v EU, Slovenija vodi pred vsemi državami kandidatkami. Ob koncu preteklega leta je slovenska država končala še poglavje o transportu, s čimer je "zaprla" 26 od skupno 29 obravnavanih poglavij. V letu 2002 se bo Slovenija pogajala še o preostalih treh poglavjih pravnega reda EU: kmetijstvu, regionalni politiki in proračunu. Razgovori o tem v Bruslju bodo zapleteni in naporni, toda v slovenski vladi so prepričani, da bodo uspešni. Če bo vse potekalo brez težav in če EU ne bo postavila novih zahtev državam kandidatkam, bi Slovenija letos lahko podpisala sporazum z EU o vključitvi slovenske države v omenjeno evropsko povezavo.

BARBARA BREZIGAR KANDIDATKA ZA PREDSEDNICO DRŽAVE

V Sloveniji bodo v letošnjem letu redne volitve predsednika države, v Državni svet, občinske svete, svete krajevnih skupnosti in tudi volitve županov. Kandidatov za posamezne funkcije je že zdaj veliko, nemara tudi zato, ker so funkcionarji, predvsem t.i. politiki, na vseh ravneh dobro plačani, celo bolje, kot pa bi to dovoljevale finančne zmoglivosti države.

Napovedujejo, da se bo za funkcijo predsednika države potegovalo precej znanih osebnosti. Potem ko je svojo kandidaturo že pred časom napovedal predsednik SNS in poslanec Zmago Jelinčič, se mu je zdaj pridružila tudi vrhovna tožilka 48-letna Barbara Brezigar. Njeno kandidaturo je s podpisi predlagalo več kot šestdeset predstavnikov civilne družbe, predvsem intelektualcev iz kroga Nove Revije. Med podpisniki so tudi posamezni člani SDS. Pobudnika njene kandidature, bivši minister za kulturo Rudi Šeligo in urednik Mladinske knjige Aleksander Zorn, se zavzemata, naj kandidaturo Barbare Brezigar podpro poslanci vseh parlamentarnih političnih strank. Ker pa se to najbrž ne bo zgodilo, vsaka stranka namreč računa na svojega kandidata za novega državnega poglavarja, pa ji bodo po Šeligovih besedah kandidaturo zagotovili z zbiranjem zakonsko zahtevanih 5.000 podpisov državljanov.

Barbara Brezigar je znana vrhovna državna tožilka, ki je junija lani v prehodni vladi dr. Andreja Bajuka imela položaj pravosodne ministrice. Na zadnjih parlamentarnih volitvah je za poslansko mesto kandidirala na listi SDS, a ni uspela. Velja za vrhunsko pravno strokovnjakinjo. V pravosodju dela že dvajset let. Od leta 1997 je članica odbora izvedencev Sveta Evrope za področje pranja denarja, leta 2001 pa so jo obiskovalci spletnih strani pravnega in poslovnega informacijskega sistema IUS-INFO uvrstili med deset najvplivnejših pravnikov v Sloveniji. Ob sprejemu kandidature za predsednico države je Barbara Brezigar dejala, "da želi biti kandidatka vseh ljudi v Sloveniji in ker sem ena tistih številnih Slovencev, ki v srcu dobro mislijo, pričakujem podporo vseh političnih strank in podporo volivcev. Sicer pa sem vsa leta svojega službovanja zastopala tisto, kar predsedniku države nalaga ustava; spoštovanje ustavnega reda, ravnanje po svoji vesti in delovanje za blaginjo slovenskega naroda. To bodo tudi izhodišča mojega programa".

ZANIMIVA RAZSTAVA V GRADU KROMBERK

TISOČ IN VEČ LET NA GORIŠKEM

Direktorica Goriškega muzeja mag. Slavica Plahuta je javna občila obvestila, da je v gradu Kromberk tudi po uradnem zaključku proslavljanja tisočletnice prve pisne omembe Gorice, Solkana in prvega zametka Goriške odprta razstava o omenjenem jubileju. Njen naslov je *Tisoč in več let na Goriškem*, trajala pa bo še nekaj mesecev.

V opisu razstave je zapisano med drugim, "da so se na Goriškem, še posebej pa v Vipavski dolini, ki pomeni enega najbolj ugodnih prehodov iz Srednje Evrope v Italijo, ohranile številne arheološke najdbe iz obdobja antike in časa preseljevanja narodov. Tod mimo so prehajale čete Langobardov, Gotov, Hunov, Madžarov, zlasti pomembna pa je bila naselitev prednikov Slovencev ob koncu 6. stoletja. Slovanski značaj naših krajev med drugimi dokazi izpričuje tudi grobišče ob nekdanji cerkvi svetega Jurija pri Batujah, datirano od 9. do 11. stol., drobna najdba fibule z motivom Jagnjeta Božjega iz časa okoli leta 1000 pa dokazuje, da so tedanji prebivalci bili že pokristjanjeni. To je hkrati tudi čas, ko so nastali prvi zarisi goriškega fevdalnega ozemlja, iz katerega se je razvila goriška grofija. Pomembno vlogo so zlasti v poznem srednjem veku v njej imeli goriški grofje, ki so s pridobljenimi posestmi (fevdi) povezovali obširno ozemlje, od Tirolske prek Furlanije in Goriške do osrednje Istre, a je s smrtjo zadnjega goriškega grofa Leonharda leta 1500 ta rodbina izumrla, ozemlje Goriške pa je pripadlo Habsburžanom.

Razstava nasploh podrobno prikazuje in opisuje Goriško, "geografsko, klimatsko, kulturno in etnično raznolikega prostora, kjer je bilo vedno težko združevati politična ravnovesja. Poseben pečat in značilnosti Goriške so v vsej njeni zgodovini dajali Slovenci, katerih prisotnost je vidno ponazorjena tudi z razstavljenimi grbi. Goriški muzej že daljše obdobje zbira tudi umetniške vedute z goriškimi motivi, katerih izbor je na ogled na razstavi".

Razstava z naslovom *Tisoč in več let na Goriškem* je morda doslej najbolj celovit in popoln prikaz preteklosti tega območja, posebej tudi vloge Slovencev ob zahodni meji našega naroda. Odprta je po naslednjem urniku: ob delavnikih od 8. do 14. ure, ob nedeljah od 13. do 17. ure, ob sobotah pa je zaprta. Za najavljene skupine, tudi tiste iz zamejstva v Italiji, je obisk razstave po dogovoru mogoč tudi izven urnika.

M.

NOVOLETNA POSLANICA PREDSEDNIKA ZVEZE VETERANOV VOJNE ZA SLOVENIJO

NASPROTNIKI BLATIJO OSAMOSVOJITEV

Predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo polkovnik Srečko Lisjak je v svoji poslanici za novo leto 2002 zapisal, "da v naši državi oživljajo spomini na dejanja, dosežke in posledice boja za samostojnost in neodvisnost Slovenije. Krepimo Zvezo veteranov vojne, ki so v obdobju 1990-1991 delovali za naš skupni samostojni dom in danes delujejo za našo samostojno, nestrankarsko, rodoljubno in domoljubno organizacijo, neobremenjeno s preteklostjo, s pogledom v prihodnost".

Nato pa je opozoril na poskuse zmanjševanja in tudi zaničevanja dosežkov boja za neodvisnost in samostojnost Slovenije. "Dvigovali so in še vedno dvigujejo svoj glas tisti, ki so hoteli poteptati naš slovenski dom. Pišejo razprave in knjige, iščejo vzroke svojega poraza, poskušajo nas učiti, kako se bojuje. Tragično zmedeni in z nekdanjo ideologijo zasvojeni niso prenesli svojega poraza, sedaj pa moledujejo za pokojnine in priznanja. Ostali so brez časti in vesti. Vsi tisti, ki so nasprotovali naši samostojnosti in stali na nasprotnih okopih, se ne zavedajo, da je vest slej ko prej tožilec, sodnik in rabelj hkrati".

Predsednik slovenske organizacije veteranov je le-tem zaželel, "da bi v letu 2002 doživeli vse tisto, za kar so odšli v boj za samostojno in neodvisno državo leta 1991".

M.

NOVA EVROPSKA VALUTA

EVRO ŽE NA VOLJO

V slovenske banke je evro gotovina prispela okoli 20. decembra in je že na voljo kupcem. Evro bo mogoče kupiti s slovenskimi tolarji in nekaj časa tudi z valutami dvanajstih evropskih držav, ki bodo sicer kmalu odpravljene, pa seveda tudi z denarjem tistih držav, ki se niso vključile v evro območje.

Evro gotovino so najprej prinesli nekateri gostje iz Italije in Avstrije, ki so med novoletnimi prazniki obiskali igralnice v Novi Gorici, Kranjski Gori, Rogaški Slatini, Portorožu in drugod. Posamezniki so z novo gotovino plačevali gorivo na bencinskih črpalkah. Največje presenečenje pred uvedbo evra so bili veliki prihranki, ki so jih Slovenci imeli doma, v "nogavicah". Valute tistih držav, ki bodo odpravljene, so položili na devizne račune v bankah, ki bodo takšne prihranke preoblikovale v novi evropski denar. Na podlagi neuradnih podatkov so slovenski državljani na bančne račune v zadnjih nekaj mesecih položili za 182 milijonov evrov prihrankov, v menjalnice pa so jih prinesli za 158 milijonov evrov.

Menjalnice v Sloveniji bodo sprejemale denar, ki bo opuščen, do 15. januarja 2002. Zamenjavale ga bodo v slovenske tolarje, ameriške dolarje, švicarske franke in v valute drugih držav, ki niso uvedle evra. Še zmerom pa je veliko dvomov o tem, če bo, denimo, v Italiji tudi po uvedbi evra, moč kupovati in plačevati v tolarjih. O tem je Sergio Carli, predstavnik Zadružne kraške banke na Opčinah, v pogovoru, ki je bil objavljen v evro vodniku, prilogi časnika *Dnevnik* v Ljubljani, povedal naslednje: "Po novem letu bo seveda v Italiji mogoče še naprej kupovati s slovenskimi tolarji. Kjer so doslej sprejemali tolarje, jih bodo tudi v prihodnje. Kot doslej bodo tolarje sprejemale tudi menjalnice v Italiji. Svetujem pa, naj bodo slovenski kupci pozorni na cene, zaradi težnje k zaokroževanju navzgor pri preračunavanju valut".

M.

DELNA PREOBRAZBA KRAJEVNE SAMOUPRAVE

KMALU NOVE OBČINE?

V Sloveniji bodo v letu 2002 izvedli reorganizacijo oz. delno preobrazbo krajevne samouprave. Spremenjena ustava bi omogočila vzpostavitev pokrajin, ki bi pomenile drugo stopnjo lokalne samouprave. Dobile bi nekatere pristojnosti, to je pravice, ki jih zdaj izvajajo upravne enote kot organi državne uprave. Hkrati pa bo Državni zbor z zakonom ustanovil nekatere nove občine. V Sloveniji je namreč veliko primerov, ko zlasti manjši kraji sedaj niso zadovoljni s svojo občino, češ da jih zanemarja in da jim iz proračuna nudi premajhna sredstva. Kaže, da je takih primerov kar okoli 30.

Parlament bo pri morebitni ustanovitvi novih občin upoštevat določena merila. Vsaka nova občina naj bi imela vsaj 5 tisoč prebivalcev, ki pa jih večina kandidatk, torej naselij, ki zahtevajo svojo občino, nima. Predsednik vlade dr. Janez Drnovšek je v novoletnem pogovoru za časnik *Primorske novice* menil, da v Sloveniji lokalne samouprave ne bi smeli nadalje drobiti, saj je v državi že zdaj 192 občin, kar je vzbudilo tudi pomisleke Evropske unije. Sveti krajevnih skupnosti Renče, Bukovica-Volčja Draga in Vogrsko so državnemu svetu poslali predlog o ustanovitvi nove občine, ki bi jo tvorila omenjena naselja. Pobudniki poudarjajo, da bi nova občina imela okoli 4.100 prebivalcev, število pa se bo kmalu povečalo na 5.000. Opozarjajo tudi, da so bile omenjene krajevne skupnosti v nekdanji Avstriji in Italiji, pa tudi v obdobju po letu 1945, naselja s statusom občine. Gospodarski kazalci in podatki o dohodkih občanov kažejo, da bi imela občina Renče-Vogrsko veliko sredstev, zmogljivosti in dovolj usposobljenih ljudi, ki bi se lahko vključevali v delo in razvoj nove občine.

Mestni svet mestne občine Nova Gorica je na svojem zasedanju 20. decembra lani sprejel pobudo, da bi se omenjena naselja izločila iz mestne občine, toda o tem naj zainteresirani volivci odločijo sami na referendumu. Če bo ta uspel, bo parlament s precejšnjo verjetnostjo ustanovil novo občino Renče-Vogrsko.

M.

LAVRIČEVA KNJIŽNICA in GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

vabita na predstavitev knjig:

Jurij Paljk - *OČETOVSTVO MALO DRUGAČE*

Jožko Kragelj - *KAMNI GOVORIJO*

Poleg avtorjev bosta prisotna še msgr. Oskar Simčič v imenu založbe in g. Slavko Černigoj.

Predstavitev bo v prostorih Lavričeve knjižnice v Ajdovščini v **torek, 8. januarja, ob 18.30**.

ITALIJANSKO PRAVO

EVRO IN DRUŽBE Z OMEJENO ODGOVORNOSTJO

DAMJAN HLEDE

Dalj časa se že vleče problem o odnosu med pretvorbo družbene glavnice v evro in družbami z omejeno odgovornostjo. Razni zakoni, ki so se bili doslej zvrstili na področju pravil za prilagajanje skupni evropski valuti, tega vprašanja niso rešili. Doslej je civilni zakonik določal, da morajo glavnico družb z omejeno odgovornostjo sestavljati deleži v znesku tisoč lir ali njihovih mnogokratnikov. Zakoni o pretvorbi kapitala v evro so, kot znano, uvedli pravilo o zaokroženju decimalk na stotine, torej o zaokroženju tretje decimalke. Postopek za pretvorbo družbene glavnice pa je predvideval, da je treba najprej pretvoriti delež, ga zaokrožiti in potem pomnožiti s številom deležev. Rezultat je bila nova glavnica.

Pri zaokroženju pa je prišlo nujno do variacij. Če se je zaokroženje izvedlo tako rekoč navzgor, je bilo treba izvesti povišek glavnice. Treba je bilo torej v glavnico prenesti razpoložljive vsote iz rezerv ali, v slučaju njihove odsotnosti, izvesti nove vložke. Če se je zaokroženje izvedlo navzdol, je prišlo do znižanja glavnice, kar pomeni, da je bilo treba odvečne vsote prenesti iz glavnice v rezerve. Osnovno načelo pretvarjanja družbenih glavnic v evro pa je ohranitev istega medsebojnega vzajemnega razmerja med vrednostmi posameznih družbenih deležev, kar pomeni ohranitev istega razmerja sil v lastništvu družbe.

Poleg pravil o pretvarjanju pa so zakoni o uvedbi nove valute, ki so se zvrstili od leta 1998 dalje, uvedli tudi novo besedilo člena 2474 civilnega zakonika, ki vstopi v veljavo s 1. januarjem 2002. To besedilo je določalo, da morajo glavnico družb z omejeno odgovornostjo sestavljati deleži v znesku enega evra ali njegovih mnogokratnikov.

To pravilo in pravilo o pretvarjanju sta se kmalu izkazali kot medsebojno neusklajeni. Če je pretvorba glavnice obstoječih družb z omejeno odgovornostjo, ki jo je bilo treba izvesti do 31. decembra 2001, po zgoraj omenjenih pravilih nujno privedla do deležev in glavnice z decimalkami, to je pomenilo, da se bodo družbe, ki so v skladu z zakonom tako ravnale, znašle s 1. januarjem v nezakonitem položaju, in sicer v neskladju s tem, kar določa novo besedilo člena 2474 civilnega zakonika. Podobna nejasnost je vladala na področju zadrug z omejeno odgovornostjo in malih zadrug.

Po raznih interpretacijah in zakonih je prišlo do izrecne rešitve tega vprašanja šele v državnem finančnem zakonu za leto 2002, ki je bil komaj v prejšnjih dneh dokončno odobren v parlamentu. Finančni zakon spet spreminja besedilo omenjenega člena 2474 civilnega zakonika. V njem jasno pravi sedaj, da pravilo o vrednosti družbenih deležev, ki mora biti naravnano na en evro ali na njegove mnogokratnike, velja samo za družbe, ki so na novo ustanovljene. Izjemo torej predstavljajo že obstoječe družbe, ki so svoje delovanje začele pred 31. decembrom 2001 in so do tega datuma svojo glavnico pretvorile v evro, kar je privedlo do zneskov z decimalkami.

Žal pa tudi ta zakonski popravek ni popoln, saj ne določa, kako naj se decimalne vrednosti štejejo pri glasovanju. Po vsej verjetnosti se torej novela ni še zaključila in nestrpno pričakujemo njeno nadaljevanje.

POGOVOR / DIMITRI ŽBOGAR

TUDI V PRIHODNJEM LETU PO ZAČRTANI POTI

Kako ocenjujete delovanje tržaške federacije Zveze neposrednih obdelovalcev v minulem letu? Za sindikalno zvezo, kot je vaša, je važno, da nudite članstvu določene storitve in usluge. Kako ste organizirani in kakšne so bile izbire vaše organizacije na tem področju?

Ob koncu leta je navada, da se poda nekakšen obračun o opravljenem delu. Zaradi spremenjene strategije dela na vsedržavni ravni se je naše delovanje v minulem letu zelo spremenilo. Federacije so se reorganizirale tudi na deželni ravni in se bolj povezujejo med sabo. Mi smo se povezali z Gorico, da je lahko storilnost večja. Čeprav smo v letošnjem letu, sicer iz izključno tehničnih razlogov spet zamenjali ravnatelja (dr. Donda je zamenjal dr. Bertoli), sta načrt dela in usmerjenost ostala ista. Dejansko smo v zadnjih letih reorganizirali našo malo strukturo v soglasju s standardom dela drugih federacij, tako da se lahko tudi naši člani deležni iste kakovosti uslug kot člani po drugih krajih Italije, kjer je kmetijstvo z gospodarskega vidika bolj pomembno, kot je pri nas. To je bilo zame zelo važno. Mislim namreč, da je osnovnega pomena, da ima član zaupanje v svoje sindikalno predstavništvo in urade, ki mu pomagajo pri reševanju številnih in vedno novih birokratskih vprašanj. Da bi izboljšali te usluge, smo že pred dvema letoma ustanovili skupaj z goriško federacijo servisno službo Zelena družba Gorica-Trst. V tem letu pa smo se temeljito pripravljali, da bo naš standard dela enak drugim in da bo tako v prihodnjem letu ta družba lahko članstvu povsem redno overovljala vse fiskalne obveznosti. Zame in za naš odbor je to osnovnega pomena in v tem smislu bomo v kratkem ustanovili t.i. CAA (Centro di assistenza aziedale), ki bo v bodoče na isti osnovi overovljal vse kmetijske prošnje za prispevke, tako one, ki bodo namenjene Evropski zvezi, kot državi in deželi Furlaniji-Julijski krajini.

Ko se danes oziramo na minule mesece, ugotavljamo, da so se naši uradi v Trstu okrepili za eno uradniško moč, ki je na uslugo za reševanje tehniških vprašanj. Izrazitih ali vidnejših premikov na področju razvoja kmetijstva sicer ni bilo, a že kar smo povedali, jasno govori o tem, da gre za vsebinsko bistvena vprašanja, ki so že danes, a bodo še bolj v prihodnosti, zelo važna pri delu kmeta podjetnika. Zlasti smo se na sindikalnem področju zavzemali za to, da smo na novo ustvarili konstruktivne stike z vsemi dejavniki kmetijskega življenja, se pravi s tržaško Trgovinsko zbornico, s pokrajinsko upravo, s Skladom za Trst in drugimi organizacijami. To pomeni, da skušamo usklajevati različne poglede in možnosti reševanja odprtih vprašanj, od sestavljanja prošenj in sodelovanja pri okvirnih načrtih, do praktičnih problemov posameznikov. Opažamo, da pri naših upraviteljih ni v zavesti, da se mora tudi na področju kmetijstva uveljaviti podjetniška miselnost, za mnoge je namreč kmetijstvo še vedno le manj pomembna ali celo folklorna panoga, zato je naš glavni napor v prigovarjanju in informiranju teh dejavnikov z vlogo, ki jo imamo ne le na teritoriju, ampak tudi pri ustvarjanju splošnih dobrin in dohodkov.

Živinoreja je gotovo ena najpomembnejših kmetijskih panog in prav tako je dejstvo, da doživlja vzreja živine v sedanjem času verjetno eno svojih najhujših kriz. Število kmetij, ki na Krasu še redi živino, je v zadnjih desetletjih drastično padlo in vendar je živinoreja tudi pri nas še vedno lahko gospodarsko zanimiva dejavnost. Pomembno pa se nam zdi, da se je prav pred kratkim uredil položaj pri Združenju rejcev. Prav v zadnjih mesecih je tudi prišlo do obnovitve vodstva, v katerem ste, če se ne motimo, tudi vi. Kakšno je stanje in kaj načrtujete?

Po skoraj dvoletni komisarski upravi se je pri Združenju rejcev obnovil upravni svet, v katerem zastopam tržaško pokrajino. Združenje rejcev dejansko lahko zelo pomaga živinorejcem, zlasti v takem okolju, kot je naš, kjer ni velikih industrijskih kmetij, imamo pa več večjih ali manjših družinskih kmetij, ki se ukvarjajo z rejo živine. Komisarska uprava je veliko naredila, dejansko pa ni rešila vseh problemov. Zato bo moral novi upravni svet čimprej rešiti še nekaj zelo važnih vprašanj. Moja naloga bo, da bom skrbel za to, da bo Združenje rejcev dostojno sledilo potrebam in da bo v nekaterih primerih tudi ustrezno ukrepalo in spodbujalo rejce na teritoriju. Za cilj si postavljamo tako urejeno združenje, da bi v njem živinorejci videli referenčno točko, ki jim lahko pomaga. Najbolj nujni in pereči problemi so vsekakor vezani na službo, ki skrbi za umetno oplojevanje, ker mora biti vedno na razpolago in je danes v praksi le zasilno rešena. Vprašanje bo, kako to službo urediti tako, da bo gotova in stalna. Sodelovanje živinozdravnika je tudi nujno in združenje ima v tem smislu važno vlogo, ker bo moralo posredovati pri usklajevanju in urejanju te storitve. Dela bo torej kar precej, lotevamo pa se ga s pogumom in optimizmom.

Torej v novem letu nameravate nadaljevati po zastavljeni poti?

Tako je, tudi v novem letu bomo nadaljevali po tej poti, v zavesti, da opravljamo koristno in važno delo. Pozval pa bi tudi člane in jih opozoril, da je važno, da se aktivno vključijo v delovanje sindikalne organizacije in da nanjo ne gledajo le kot na trenutni sindikalni dejavnik, ampak da spoznajo, da opravlja naša Zveza tudi informativno in torej posredno pomembno vzgojno vlogo. Naši kmetje morajo spoznati, da bodo z rednim sodelovanjem na najlažji način pridobili osnovno znanje na raznih področjih, kot ga zahteva sedanja doba tudi od podjetnika v kmetijstvu.

Ob začetku novega leta pa vsekakor vsem članom in prijateljem, kmetovalcem in ne, voščim veliko uspehov in sreče v družinah in pri vseh dejavnostih!

MT

€vrokotiček

MARA PETAROS

Dočakali smo veliki dan! V rokah imamo kovance in bankovce evra. Ker se nas bo zgodovinski dogodek odslej še bolj neposredno tikal, bomo rubriko ohranili še nekaj časa, dokler nam bodo pač prihajala na uredništvo vprašanja in dvomi, ki naj jih posredujemo naši sodelavki. Bralce zato vabimo, naj še naprej pošiljajo svoja vprašanja glede nove valute po e-mailu, faksu, tradicionalni pošti ali telefonu. ***(URED.)***

Vpr.: V prejšnjih dneh je prišla v javnost vest, da bodo z uvedbo evra vsaj na krajevni ravni parkirnine dražje. Ne vem, koliko je vest preverjena oz. utemeljena, vendar je med ljudmi že precej časa prisotna bojazen, da bodo z izgovorom uvedbe nove valute marsikje višali cene proizvodov oz. storitev. Od vas bi rad razlago (če je seveda možna), kaj utemeljuje višanje cen, poleg tega pa še mnenje, če je v primeru, ko se stranki te cene zdijo previsoke, možna kaka pritožba. Gotovo je, da je vsaka stvar primer zase, vendar kaj bi mi vi svetovali v takih slučajih? Je mogoče oporekati npr. trgovcu, ki viša ceno svojih artiklov?

Odg.: Strah, da bodo marsikje povišali cene, je utemeljen, saj bi lahko pri pretvarjanju marsikateri trgovec mimogrede povišal ceno svojih artiklov. Pri menjalnem tečaju 1.936,27 lir za en evro je namreč zelo možno, da pride do novih cen s številnimi decimalkami, zato bi lahko imel trgovec skušnjavo, da cene nekoliko priredi. Če pogledamo samo ceno ene kave v kavarni: v Trstu ena kava stane 1.500 lir, če to pretvorimo v evre dobimo 0,77 evra oz. 77 evrocentov, mar ne bi bilo lažje, ko bi ena kava stala 80 evrocentov ali celo 1 evro? Koliko manj težav bi imeli zjutraj pri plačevanju kave in pri prejemanju ostanka! V zaščito potrošnika pa obstajajo neobvezujoči dogovori, ki so jih sklenili predstavniki združenja trgovcev, ki predvidevajo, da se v tem prehodnem obdobju do 28.2.2002 cene ne bodo spreminjale, pač pa jih bo trgovec samo pretvoril in to tako, da bo sedanjo ceno delil s 1.936,27 in drugo decimalko zaokrožil navzgor ali navzdol glede na tretjo decimalko. Ti dogovori so sicer neobvezujoči, kar pomeni, da jih lahko trgovec spoštuje ali pa ne. Ravno tako lahko trgovci, ki so pri pretvarjanju cen sledili navodilom ministrstva in so cene pretvorili, ne da bi jih nekoliko zaokrožili navzgor, izobesijo posebno nalepko modre barve, ki jo imenujeno evrologo. To nalepko pa lahko izobesi samo tisti trgovec, ki je pretvarjal upoštevajoč vsa navodila. Poleg tega pa so posebno v tem obdobju zelo pozorni na delo trgovcev tudi predstavniki društva za zaščito potrošnikov, ki bodo stalno nadzorovali pretvarjanje cen v drobnoprodajnih trgovinah. Vsekakor pa bo na delovanje tržišča najbolj vplivalo obnašanje potrošnikov. Ker potrošniki nismo tako nevedni, kot si marsikdo misli, bomo znali tudi po uvedbi skupne valute primerjati cene, in če bo v neki kavarni stala kava 80 centov, v drugi pa samo 75, se bomo pač odpravili tja, kjer stane manj. Ravno tako se bomo odpravili po nakupe v tisto trgovino, kjer bodo nove cene nižje. To pomeni, da bo trgovec, ki bo hotel ohraniti svoj delokrog, nujno moral skrbeti, da ne bo v tem prehodnem obdobju preveč povišal cen, saj bi v tem primeru lahko izgubil dragocene stranke.

***

Vpr.: Rada potujem v tujino. Zato me zanima, ali bo tudi drugod po Evropi prve mesece novega leta t.i. dvojni obtok obeh valut, kot je predviden v Italiji do konca februarja. Ker mislim iti takoj po novem letu smučat v Avstrijo, bi vas vprašala, ali bom lahko tam še nekaj časa uporabljala šilinge - kot v Italiji lire? In drugod po Evropi (zanimata me zlasti Nemčija in Francija) bo enako? Hvala za odgovor.

Odg.: Obdobje dvojnega kroženja ne bo trajalo v vseh državah enako. V Nemčiji npr. dvojnega kroženja sploh ne bo: do konca tega meseca lahko kupec uporablja marke, od 1. 1. 2002 pa bo lahko uporabljal le evre; na Nizozemskem bo dvojno kroženje samo 4 tedne, in sicer od 1.1.2002 do 27. 1.2002, na Irskem od 1.1.2002 do 9.2. 2002, v Franciji pa od 1.1.2002 do 17. 2. 2002, v vseh ostalih državah (v Avstriji, Belgiji, na Finskem, v Grčiji, Italiji, Luksemburgu, na Portugalskem in v Španiji) pa od 1.1.2002 do 28. 2.2002. To pomeni, da se lahko po novem letu brez skrbi odpravite na dopust v Avstrijo in tam do konca februarja plačujete s šilingi. Obenem lahko izkoristite priložnost, da preostale šilinge zamenjate v evre. Če pa nimate dovolj šilingov, boste že takoj okusili prednosti skupne evropske valute, saj boste lahko brez problemov plačevali kar z istim denarjem, kot to počenjate doma, in se vam ni treba privajati na novo valuto, pa tudi v menjalnico vam ne bo treba.

TRENUTEK RAZMISLEKA IN DRUŽABNOSTI OB KONCU LETA

BOŽIČNA PRIREDITEV ŠZ OLYMPIA

FOTO BUMBACA

Kot je že v navadi, imajo nekatera športna društva in združenja pri nas ob Božiču prireditve, ki jih poznamo pod imenom božičnica. To je običajno prireditev, na kateri se zberejo člani društva, da si nazdravijo ob Božiču in novem letu, a je to tudi priložnost, da razmislijo narejeno v minulem letu in spregovorijo o načrtih za prihodnji čas.

Tako je bilo tudi v Gorici v telovadnici športnega združenja Olympia, kjer se je v petek, 21. decembra lani, zbralo veliko športnikov, njihovih prijateljev, sorodnikov in navijačev na lepi prireditvi, ki se je sklenila z družabnostjo.

Na prireditvi so nastopili: skupina predšolskih otrok GYMPLAY, deklice in dečki, ki pri Olympii trenirajo minivolley, skupina deklic ritmične gimnastike in dečkov športne gimnastike, ekipa deklet plesne skupine HIP-HOP, se pravi vsi ali skoraj vsi najmlajši upi športnega združenja Olympia. Najmlajše so za prireditev pripravili voditelji in trenerji Mija in Damjana Češčut, Tomaž Šinigoj, Vanja Černic in Štefan Cotič. Prav njim gre zahvala, če so lahko sorodniki in prijatelji nastopajočih uživali ob predstavi. Da pa je bila prireditev bogatejša in lepša za oči, so poskrbeli še gostje večera, in sicer plesna skupina Show dance D.D. kulturnega društva Briški grič iz Števerjana in plesno ritmični skupini Osnovne šole Milojke Štrukelj iz Nove Gorice.

Vse prisotne je nagovoril predsednik športnega združenja Olympia Ivo Špacapan, ki je dejal: *"Spoštovani prijatelji! Kot je že običaj, se tudi letos tik pred Božičem zberemo, da bi si na slavnostni akademiji voščili, a se obenem tudi ozrli po prehojeni poti in si seveda tudi zaželeli veliko dobrega v novem letu, ki je pred vrati.*

Božič je sicer res krščanski praznik Jezusovega rojstva v Betlehemu, praznik rojstva Odrešenika, a je v naši, zahodni družbi postal pravi in morda tudi edini praznik družine. Tako ga danes doživljamo vsi, ne glede na versko ali kako drugo pripadnost, ker je Božič zares praznik skupnosti, praznik družine in novega življenja.

In na to misel bi se navezal tudi nocoj, dragi prijatelji, ko smo tako lepo zbrani skupaj: vodstvo, člani, igralke in igralci, trenerji in prijatelji, sorodniki ter drugi ljubitelji našega športnega združenja Olympia. Mislim, da ne bo pretirano, če rečem, da je prav, da se pred Božičem zbere tudi naša družina, kar naša Olympia po svoje tudi je, saj se okrog Olympie zbiramo tako športniki, tehnično vodstvo, seveda igralke in igralci, od najmlajših do članskih vrst, prijatelji in z veseljem lahko rečem, da nas je dosti, zelo veliko, več kot tisoč bi jih lahko našteli.

Vsaka resnična družina, in naša Olympia je (!!!) velika družina, seveda stoji na trdnih temeljih medsebojne povezanosti, spoštovanja in ne nazadnje tudi ljubezni. V našem primeru je ta ljubezen seveda ljubezen do športa in še posebej do odbojke, ki je naša diamantna konica, roža v gumbnici, in to od združene ženske vrste Govolley, ki nas je tesno povezala z Valom, ker vemo, da smo združeni močnejši, boljši, do drugih ekip, vse do najmlajših, ki se z odbojko še niso srečali, a v naših vrstah delajo prve korake v svet športa. Naš šport je zdrav šport, naše športno združenje je pomembna vez prijateljevanja med večinskim narodom in našo manjšino, katere dejaven člen smo.

Zato si ob Božiču želimo veliko miru za vse naše družine, za našo veliko družino Olympio, v prihodnje pa seveda veliko športnih uspehov, še več, kot smo jih nabrali doslej. V vsaki resnični družini včasih ni tako, kot bi moralo biti, a v vsaki družini je prav beseda tista, ki rešuje spore, in tega si tudi pri Olympii želimo, saj vemo, da bomo združeni močnejši, da bomo po večjih uveljavitvah lahko posegali samo trdno ukorinjeni v našo stvarnost, ki je v goriškem prostoru.

Vsem ob Božiču želim vesele praznike, v novem letu 2002 pa veliko dobrega tako v športnem kot tudi v zasebnem življenju. Iskrena voščila vsem ljudem dobre volje in te nam pri Olympii zagotovo ne manjka."

Na koncu lepe prireditve je prisotne nagovoril še častni predsednik ŠZ Olympia prof. Martin Kranner, ki je nastopajoče tudi nagradil. Seveda se je večer prevesil v rajanje za najmlajše in prijetno družabnost za vse ostale.

ZA NOVO LETO OD GORICE DO SOVODENJ

NOVOLETNI SPUST PO LEDENO MRZLI SOČI

FOTO BUMBACA

S spustom s kajaki po Soči praznovati in pozdraviti novo leto. Kajakaški klub Šilec se za tako pobudo odloča in jo prireja že vrsto let in je tako postala nadvse priljubljeno in prisrčno srečanje vseh tistih, kajakašev in ljubiteljev tega športa, ki se na prvi dan leta zberejo ob pogosto neprijetnih temperaturah ob reki, ki povezuje dve mesti in dve državi.

Letošnje vremenske razmere niso bile najbolj naklonjene vsem tistim ljubiteljem kajakaštva, ki so se na dan novega leta zbrali ob Soči v Gorici pri ločniškem mostu za vsakoletni spust po ledeno mrzli vodi do Sovodenj. Pogumnih in drznih kajakašev se je v torek zbralo več kot deset, med njimi so bili zastopniki iz Gorice in Nove Gorice ter Solkana; priljubljeno, pričakovano in posebno pobudo pa je že deseto leto zapored priredilo zamejsko kajakaško društvo Šilec. Zelo nizke temperature, ponekod ledena Soča ter nizka višina voda so precej ponagajale brhkim ljubiteljem omenjene športne panoge, ki je v zamejstvu dokaj neobičajna, pa vendar so vsi udeleženci dospeli do vsakoletnega cilja in izpeljali ponekod zahtevno pobudo do konca.

Iniciativa je v vseh teh letih postala tradicionalno novoletno srečanje. Na dan novega leta se zbira na startni točki lepa skupina Slovencev z obeh strani meje ter radovednežev, ki spremljajo vsakoletni spust po reki Soči.

Kajakaši so se tako v torek, 1. januarja 2002, zbrali opoldne, po dveh urah pa so dospeli na cilj, to je v Sovodnje ob Soči, kjer sta vse udeležence čakala nadvse zaslužena topel čaj in prigrizek. Letošnji spust je bil zaradi nenaklonjenosti vremena in nizke vode precej naporen in je bilo zato potrebnega več časa za spust, saj so bili kajakaši primorani v nekaterih delih celo izstopiti iz čolnov in nekatere dele kar prehoditi po zemlji, ker je bila voda prenizka.

Na koncu ni manjkalo niti tradicionalnega, tokrat precej predrznega, skoka v zelo mrzle vode reke Soče. Podvig je letos opravil le pogumni Bojan Makuc, ki je doma iz Jeremitišča in ga v vsakdanjem življenju čakajo take in tudi napornejše ter zahtevnejše preizkušnje.

EJ

AKTUALNO

OB KONCU LETA

9. IN 10. ŠTEVILKA MLADIKE

Pred koncem leta 2001 sta med slovenske bralce v Italiji skorajda ena za drugo prišli dve novi številki tržaške revije *Mladika*, 9. in 10. Platnici nas opozarjata na nekatere dogodke, ki so tako krajevnega kot splošnega pomena. Tako nas platnica *Mladike* št. 9 opozarja na uvedbo skupne evropske valute evra in nas tudi spominja na nedavni evropski mladinski manjšinski seminar v Trstu, na platnici *Mladike* št. 10 pa je fotografija zadnje zborovske revije ZCPZ Pesem jeseni, umetniška slika Štefana Pahorja pa nas opozarja na praznik Božiča, ki je, kakor bomo zvedeli v nadaljevanju, po 11. septembru zadobil drug, upajmo globlji pomen.

V začaranem krogu: tako je naslov uvodniku 9. številke, ki je posvečen vojnemu stanju po tragičnem newyorškem atentatu 11. septembra. Pri tem *Mladika* ugotavlja, da se je sedaj zahod (točneje zahodni relativizem) pripravljen posluževati vseh sredstev ne le proti storilcem grozodejstva, ampak kar počez proti vsem, ki ne sprejemajo zahodnega pojmovanja svobode in demokracije. Tako se postavlja vprašanje o dejanskih ciljih in učinkovitosti vojaškega posega na Daljnem vzhodu. Pri tem *Mladika* omenja tudi trezne glasove, v prvi vrsti papeža Janeza Pavla II., ki poudarjajo potrebo po prizadevanju za mir ter potrebo po kritičnem razmisleku o tem, kakšne vrednote bogate države s svojim preobiljem in mrzličnim hlastanjem po dobičku ponujajo revnemu delu sveta.

Mladika objavlja v nadaljevanju črtico Marije Šedivy z naslovom *Kovačnik*, Martin Silvester pa je prevedel in posredoval izbor del sodobnih hrvaških pesnikov. Bralcem *Mladike*, ki jim je na voljo tudi pesem Brune Pertot, so v ponovno branje ponujeni prozni tekst in pesmi o Trstu madžarsko-slovenske pisateljice Ilme Rakusa, ki živi v Švici, dalje pa 15. nadaljevanje spominov Petra Merkuja na svoje starše. Polpretekli zgodovini je posvečena tudi rubrika *Iz arhivov in predalov*, ki nam prinaša več vesti o t.i. primorskih padalcih. Najprej je tu spomin na nedavno preminulega Cvetka Šuligoja, pri čemer *Mladika* objavlja poslovilne misli soborca Stanislava Simčiča, zatem je več prostora posvečenega letošnji slovesnosti za padlimi in pobitimi padalci v Škrbini na Krasu.

Med listanjem revije naletimo tudi na intervju, ki ga je Marija Kostnapfel naredila s pisateljem Borisom Pahorjem, čigar roman *Nomadi brez oaze* je prav pred kratkim izšel v ponatisu pri založbi Mladika. Te dni je nastopila skupna evropska valuta evro: o tem v rubriki *Numizmatika* piše Mitja Petaros, ki posreduje bralcu nekaj zanimivih informacij o evro kovancih v različnih državah Evropske zveze. *Mladika* tudi tokrat objavlja več literarnih, glasbenih in likovnih ocen izpod peresa Neve Zaghet, Jožeta A. Hočevarja, Tomaža Simčiča in Magde Jevnikar. Prisotni sta tudi tradicionalni rubriki *Antena* in *Mogoče bi vas zanimalo zvedeti, da...*

Tudi tokrat je skupaj z *Mladiko* izšla njena mladinska priloga *Rast*. Uredniki se tudi tokrat niso mogli izogniti razmišljanju o svetovnem dogajanju po 11. septembru, pri čemer se v svojem uvodniku Andrej Černic kritično zaustavlja ob t.i. ameriškem Protiterorističnem zakonu. Med ostalimi prispevki

velja omeniti seveda poročilo Erike Sancin o nedavnem evropskem mladinskem manjšinskem seminarju Evroburja, poročilo in anketo o višješolskem pevskem zboru ter zapis o nastopu dijakov liceja France Prešeren iz Trsta v italijanski televizijski oddaji *Per un pugno di libri (Za peščico knjig)*.

Uvodnik za 10., božično številko *Mladike* je tokrat prispeval pisatelj Alojz Rebula. V članku z naslovom *Božič kot klic k Pristnemu* se Rebula zaustavlja pri različnosti, ki je zaznamovala nedavno praznovanje Božiča. Tragični dogodki 11. septembra so jaslicam odvzeli lažno potrošniško idiličnost in jih vzpostavili v njihovem bivanjskem realizmu. Realistično je Kristusovo rojstvo in realistično je tudi Kristusovo sporočilo. To velja tudi za slovensko zamejsko skupnost, kjer preverjena zakonitost potrjuje, da krščanska zavest utrjuje tudi narodno zavest, krščanstvo pa je tudi zaupajoč pogled v zasebno in narodovo prihodnost.

Tudi letos sta Liljana Filipčič Corva in Nadja Roncelli uredili lepo božično prilogo, ki jo bogatijo razmišljanji Zvoneta Štrublja in Liljane Filipčič Corva ter pesmi Vladimira Kosa. V nadaljevanju si lahko preberemo črtico Irme M. Ozbalt *Mavrice*, prispevek Marie A. Oppelt Oppelli o Baragovi knjižnici v Avstraliji in 16. nadaljevanje spominov Petra Merkuja na starše. Za rubriko Iz arhivov in predalov sta nekdanja primorska padalca Stanislav Simčič in Ciril Kobal napisala spominska prispevka o umrlih soborcih Marjanu Fegecu in Andreju Škerjancu. Mitja Petaros piše o razstavi kovancev v Zadružni kraški banki na Opčinah, *Mladika* pa objavlja več literarnih in likovnih ocen izpod peresa Alojza Rebule, Neve Zaghet, Irene Žerjal in Magde Jevnikar. Poleg pesmi Anice Perpar in Mihaele Mravljak (slednje so prejele 1. nagrado na literarnem natečaju Mladike) si je mogoče prebrati tudi

tradicionalni rubriki *Mogoče vas bo zanimalo zvedeti, da...* in *Antena*, medtem ko je skoraj čisto na koncu objavljen tudi kotiček Knjižnice Dušana Černeta, kjer najdemo novice o cerkvenih oznanilih zdomskih Slovencev.

Skupaj z *Mladiko* je izšla tudi nova številka njene mladinske priloge *Rast*. V uvodniku se Jadranka Cergol ustavlja pri pozitivnih in negativnih znakih v naši družbi. Sara Magliacane je pripravila anketo med mladimi o podoživljanju Božiča, Ivana Mahnič pa se je pogovarjala s Tomažem Susičem, ki je bil v minulem poletju sezonski vodič po ameriškem parku Yellowstone.

NL

Januar
MESEC DOBREGA TISKA

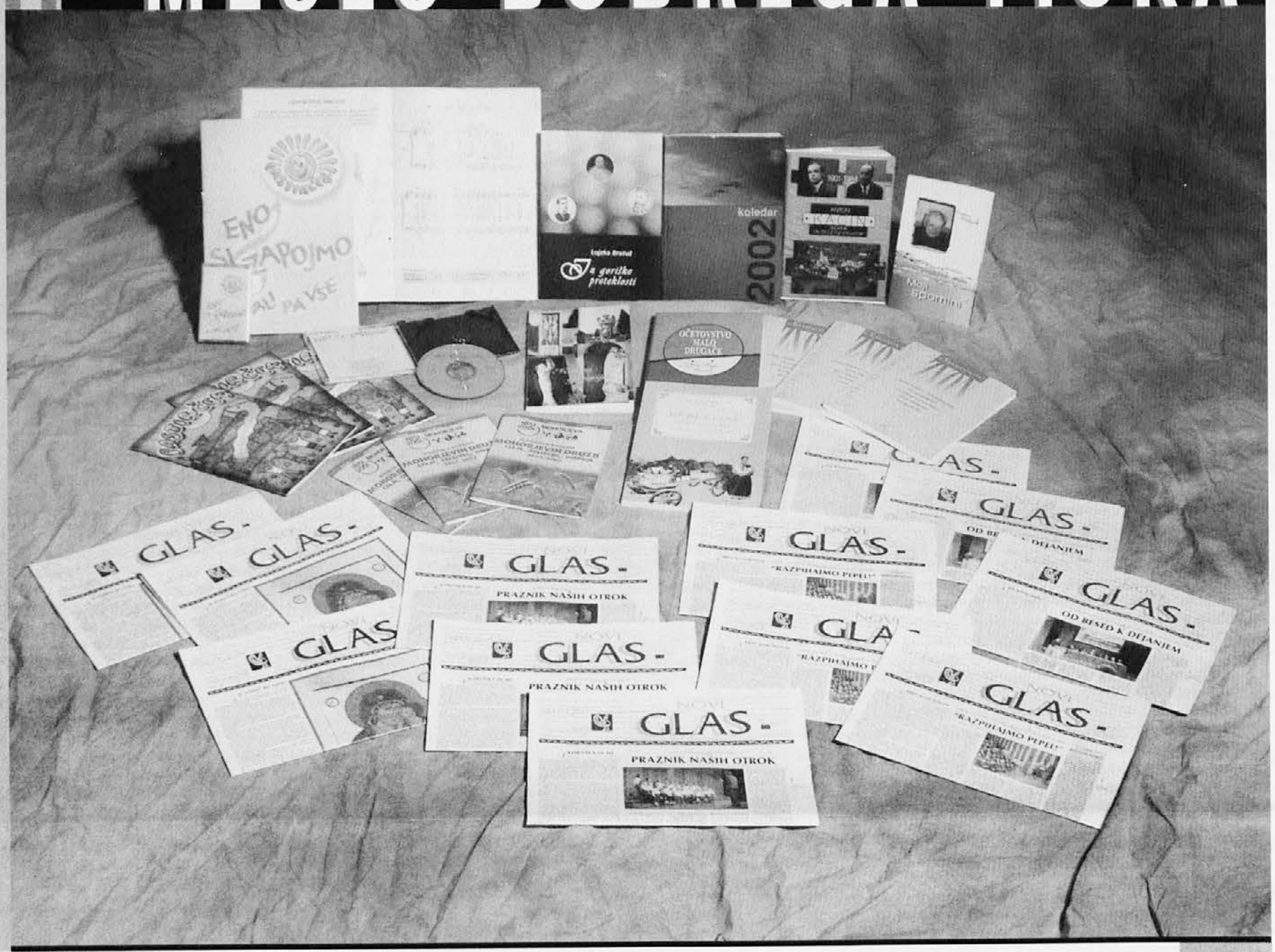

FOTO BUMBACA

Novi glas

Pastirček

Knjige Goriške Mohorjeve družbe

Zvon

Podpiraj dobri tisk!